

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานอย่างมืออาชีพ ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

Characteristics of school administrators towards professional administration in the changing situation of today's world

วรชัย วิภูอุปโภคตร^{*1}, สมศักดิ์ศรี ประจงจิตร², อธิภู ลาแก้ว³, นนทบุรีวิช กันเกล้า⁴, จุฬารัตน์ อิมใจ⁵ และกนกพัชร์ ศิริกุลวิริยะ⁶

Vorachai Viphoouparakhot^{*1}, Somsaksri Prajongjit², Athipu Lakaew³,

Nontpawit Kaanklao⁴, Jularat Imjai⁵ and Kanokphat Sirikulwiriya⁶

^{*1}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

²⁻⁶นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

^{*1}Master of Education in Educational Administration Program, Siam Technology College

²⁻⁶Graduate student in Educational Administration, Siam Technology College

e-mail: Vorachaiv@siamtechno.ac.th

Received: May, 2 2021

Revised: May, 19 2021

Accepted: May, 30 2021

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านการบริหารให้เป็นไปอย่างมืออาชีพ ภายใต้สถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของโลกในยุคปัจจุบัน โดยใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะของผู้บริหาร สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และแนวคิดผู้นำตามสถานการณ์ เพื่อมุ่งเน้นให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีลักษณะอันพึงประสงค์ที่โดดเด่น และจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะด้านการบริหารรอบด้าน อนึ่ง สมรรถนะของผู้บริหารก็ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องปรับตัวในปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวคิดผู้นำตามสถานการณ์มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน และผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการจัดการเรียน การสอนแบบ “New Normal”

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหาร

ABSTRACT

This academic article aims to analyze the characteristics of educational institution administrators in using their knowledge, abilities, and administrative skills in a professional manner under the rapidly changing situation and technology in today's world. By utilizing the theoretical concepts regarding desirable characteristics of executive school administrators, skill and competencies of administrators in educational institutions, and situational leadership concepts to focus on the administration of educational institutions to achieve the highest goals of educational management of educational institutions and in accordance with the current situation. The results of the analysis revealed that administrators should have distinctive desirable characteristics and must be a person with all-round management skills. In addition, the competence of administrators is a prerequisite for educational institution administrators to adjust in the present. Educational institution administrators should apply the concept of situational leadership in school administration. To be in line with the changing situation of the world in the present era and administrators of educational institutions need to learn and encourage the use of communication technology, computer technology as well as teaching and learning management of the “New Normal”.

Keywords: Competence Educational Characteristics, School Administrators, Administration

ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา คำว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องสร้างภาพพจน์ใหม่ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ มีหน้าที่ในการนำแนวคิดใหม่ ๆ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ต้องทำตัวเป็นผู้จุดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพงานในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยบุคลากรที่ทำหน้าที่บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำ กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารและมีความรู้วิชาชีพ โดยเฉพาะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารต้องเป็นทั้งนักบริหาร นักวิชาการ นักจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ได้ผลผลิตที่ดีเลิศจึงเป็นแนวทางการปฏิรูปเพื่อนำไปสู่ผู้บริหารที่อยู่ในศตวรรษที่ 21 (อมรรัตน์ เตชะนอก และคณะ, 2563)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

Maxine Driscoll (2015) ได้อธิบายคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

- 1) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty and Integrity) ผู้บริหารต้องรู้จักและค่านิยมของตัวเอง มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยอมรับ รับผิดชอบ แก้ไข และรักษาคำพูดและคำสัญญาของตนเอง
- 2) ความสามารถที่จะไว้วางใจและให้พลังอำนาจ (Ability to Trust and Empower) ผู้บริหารต้องเรียนรู้ในตัวตน ความสามารถ ความสนใจของครู และนักเรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้จัดการมอบหมายงานที่ตรงความสามารถและความสนใจ
- 3) การสื่อสาร การสร้างความร่วมมือและการติดต่อ (Communicative, Collaborative and Connected) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เพียงสื่อสารโดยการแบ่งปันข้อมูลผ่านหลายสื่อเท่านั้น แต่ยังพร้อมเป็นผู้ฟังที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด รวมถึงต้องสร้างการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น
- 4) สร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำทั้งเชิงบวก เชิงรุกและวิธีการดูแลเอาใจใส่ ต้องมีเวลาในการพบปะพูดคุยกับนักเรียน ครูและผู้ปกครอง รวมทั้งผู้บริหารต้องสร้างสุขภาพตนเองให้มีความพร้อมอยู่เสมอ
- 5) ความเชื่อมั่น (Confidence) ผู้บริหารต้องมีลักษณะความมั่นใจ เข้าถึงได้ง่าย เป็นผู้นำต้องมีความกล้าที่จะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก
- 6) ความมุ่งมั่นและความพากเพียร (Commitment and Persistence) ผู้บริหารต้องแสดงความมุ่งมั่น และความทุ่มเทอย่างจริงจังเพื่อผลักดันให้กับครูและนักเรียนเกิดความมุ่งมั่นทุ่มเทในงานและอย่ายอมแพ้ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้
- 7) ความเต็มใจที่จะเรียนรู้ (Willingness to Learn, Unlearn and Relearn) ผู้บริหารต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ โดยไม่ยึดติด ละทิ้งสิ่งที่เคยรู้มา (Unlearn) การปฏิเสธความเชื่อของตนเองที่เคยปฏิบัติมาก่อนหน้านี้ และเรียนรู้สิ่งที่เราเคยรู้แล้วด้วยมุมมองใหม่ (Relearn) และตระหนักถึงคุณค่าของความรู้ที่เราได้จากมุมมองนั้น ๆ
- 8) ต้องเป็นนักประกอบการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Entrepreneurial, Creative, and Innovative) ความสามารถในการคิดนอกกรอบเป็นพลังที่มีอำนาจของผู้บริหาร การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุด ในการบริหารจัดการกับความซับซ้อนทางสังคมในศตวรรษที่ 21
- 9) นักริเริ่มงาน (intuitive) ผู้บริหารต้องเรียนรู้ถึงความเชื่อมั่นในสัญชาตญาณของตนเอง ความสามารถการเป็นนักคิด นักริเริ่มสร้างสรรค์ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาให้สำเร็จอย่างไม่คาดฝัน
- 10) ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ (Ability to Inspire) ผู้บริหารควรสร้างความกระตือรือร้นและความคิดเชิงบวกต่อบุคลากรในการร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคต

ภาพที่ 1 แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ที่มา: สรุปรจาก Japan Group 64 (2021)

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่ง มณฑาทิพย์ (2561) ได้ให้ความหมายถึงทักษะความสามารถ ความชำนาญการของผู้บริหารในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีระบบแบบแผน โดยผ่านการใช้ทรัพยากรภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหาร เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารต้องฝึกฝนความสามารถตนเองให้มีความชำนาญในการบริหารจัดการให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และก้าวทันยุคเทคโนโลยี เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ กลยุทธ์และกระบวนการในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามแนวคิดของ Drake & Roe (1986) ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ได้แก่ 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด 2) ทักษะด้านเทคนิค 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 4) ทักษะด้านมนุษย และ 5) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่ง Spencer และ Spencer (1993) ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า คือ คุณลักษณะของบุคคลที่เชื่อมโยงถึงเหตุและผลกับผลปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลสูงสามารถอ้างอิงกับเกณฑ์มาตรฐานของงานหรือสถานการณ์หนึ่งๆได้ โดยได้อธิบายขยายความออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) คุณลักษณะที่สำคัญ (underlying characteristic) ของบุคคล หมายถึง คุณลักษณะภายในของแต่ละบุคคลที่แสดงถึงความเป็นตัวตนหรือบุคลิกภาพ

ซึ่งสามารถคาดหมายพฤติกรรมในลักษณะและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลายและกว้างขวาง 2) ความเชื่อมโยงระหว่างเหตุและผล (causally related) กับผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล หมายถึง ลักษณะที่สามารถคาดหมายหรือเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมและผลการปฏิบัติงาน 3) การอ้างอิงกับเกณฑ์มาตรฐาน (Criterion-referenced) ของงานหรือสถานการณ์ หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานจากมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนด

ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนของ Andrea Goetchius (2018) ที่เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวในปัจจุบันโดยมีสมรรถนะหลักที่สำคัญ 8 สมรรถนะ ได้แก่ 1) รู้ตนเอง (Know yourself) 2) มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจ (Nurture trust) 3) มีเจตนาที่ดีในการตั้งใจทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Focus on purpose) 4) มีความใฝ่รู้ (Cultivate curiosity) 5) เข้าสังคม (Build Community) 6) การตัดสินใจอย่างใคร่ครวญ ตริกตรอง (Decide deliberately) 7) มีการกระจายอำนาจ (Distribute power) และ 8) แสดงความยกย่องชมเชย (Show appreciation)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการบริหาร (Administration)

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น (Drucker, 1954) เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ภายในองค์การให้ผู้ปฏิบัติการทำงานด้วยความพึงพอใจ (Sargent & Belisle, 1955) ซึ่งกระบวนการทั้งหมดของการใช้ทรัพยากร ที่เตรียมไว้อย่างเหมาะสม คือ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ เป็นเทคนิคการทำงาน คือ การตัดสินใจของกลุ่มโดยมีความมุ่งหมายและจุดประสงค์ (Gregg, 1957; Petersen, Plowman & Trickett, 1962) นอกจากนี้ ตาม TheReader's Digest Encyclopedia Dictionary (1964) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารของธุรกิจหรือการเข้าทำงานของส่วนราชการ นอกจากนี้ การบริหารเป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบกับการดำเนินการขององค์การธุรกิจให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารเป็นศิลปะผู้บริหารที่มีศิลปะเท่านั้นจึงจะประสบความสำเร็จในการทำงาน และเป็นการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Koontz, 1972) นอกจากนี้ การบริหาร ยังหมายถึง กระบวนการจัดการองค์การและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การบริหารเป็นการดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ ซึ่งนับว่าเป็นอุปกรณ์ของการจัดการนั้น ๆ รวมถึงกระบวนการจัดหน่วยงานและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Dale, 1973) ดังนั้น การบริหารจึงเป็นกระบวนการทางสังคมตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เป็นศิลปะในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จการดำเนินงานอย่างมีศิลปะในการใช้คนและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ความสำคัญของการบริหารถือเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างเป็นระบบ และใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (Barnard, 1968: 5) นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ (Simon, 1976: 8) ดังนั้นการบริหารจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการที่ทำให้องค์กรทำงานได้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานการกำหนดโครงสร้างองค์กรและมอบหมายแบ่งงานการช่วยพัฒนาบุคลากร อีกทั้ง สร้างความร่วมมือและการประสานงานที่ดีในองค์กร

การบริหารสถานศึกษา (School Administration)

การบริหารสถานศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี (Sergiovanni & Carver, 1980: 267) เป็นการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข การจัดแผนการเรียนการจัดตารางเรียน การสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านต่าง ๆ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน (Gorton, 1983: 158) นอกจากนี้ ยังเป็นการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน เพื่อให้ได้ความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยและดำเนินการตามข้อตกลงที่วางไว้ และ พึงยึดปฏิบัติโดยเคร่งครัด (Hoy & Miskel, 2001: 170) ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นการบริหารงานโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบระเบียบตามกระบวนการทำงานเพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษาทั้งในด้านบุคลากรและผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อโครงสร้างกระบวนการและวิธีการของครูผู้สอน นักเรียน และเนื้อหาสาระของหลักสูตร อีกทั้งส่งผลให้การปฏิบัติภารกิจของกลุ่มประสบความสำเร็จและมีการพัฒนา (Sergiovanni & Carver, 1980: 268) นอกจากนี้ Campbell, Johnston, Campbell, McClain, and Macaluso (1983: 6) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษามีอิทธิพลในการพัฒนาเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา
2. การบริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้มีการพัฒนาโครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เป้าหมายของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ
3. การบริหารสถานศึกษาช่วยกำหนดวิธีการและประสานงานในการดำเนินโครงการไปปฏิบัติ
4. การบริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนโครงการให้ประสบความสำเร็จ

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และคณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและ

คุณภาพให้แก่เยาวชนที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้าน ทุก ๆ ด้าน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบทบาทของสถานศึกษามีดังนี้ (Krajewski, Martin & Walden, 1983: 60)

1. ช่วยจัดคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานให้เพียงพอกับภาระงานของสถานศึกษา
2. เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอนโดยอาศัยการพัฒนาปรับปรุงครูให้เป็นครูมืออาชีพ
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรโดยมีการประเมินหลักสูตรปรับปรุงเนื้อหา ปรับปรุงสื่อ ปรับปรุงตารางสอนของครูปรับปรุงวิธีการสอนและกิจกรรม
4. เพื่อจัดกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมปรึกษาให้กับนักเรียน
5. จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อให้ความรู้ความสามารถด้านสังคม การทำงาน และการเป็นผู้นำ
6. มีการประเมินครูเป็นระยะ
7. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
8. เพื่อบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
9. ดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณด้วยการขอจัดหา และใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้มีผลต่อการจัดการศึกษา

ขณะที่ Yukl (2006: 60) แบ่งลักษณะบทบาทของผู้บริหารโดยยึดพฤติกรรมกรรมการบริหาร 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ ได้แก่ บทบาทการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ บทบาทในการให้การสนับสนุน และบทบาทการจัดความขัดแย้งและการสร้างทีมงาน

กลุ่มที่ 2 บทบาทในการให้และเสาะหาข้อมูล ได้แก่ บทบาทการติดตาม บทบาทการให้ข้อมูลข่าวสารและบทบาทการสร้างชัดเจน

กลุ่มที่ 3 บทบาทในการตัดสินใจ ได้แก่ บทบาทในการวางแผนและจัดองค์กร บทบาทการปรึกษาและการมอบหมายงาน และบทบาทในการแก้ปัญหา

กลุ่มที่ 4 บทบาทในการใช้อิทธิพล ได้แก่ บทบาทการสร้างแรงจูงใจและบทบาทการประกาศเกียรติคุณและการให้รางวัล

ดังนั้น บทบาทของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของคนทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารที่ดีจึงต้องสำรวจตนเองถึงข้อบกพร่องและหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารจัดการใหม่และการปฏิรูปการศึกษา ในปัจจุบันมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป

แนวคิดผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Leadership)

แนวคิดผู้นำตามสถานการณ์เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อรูปแบบภาวะผู้นำ เพื่อขับเคลื่อนองค์การให้ประสบความสำเร็จภาวะผู้นำจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ Certo (2008) กล่าวถึงการแสดงออกของภาวะผู้นำตามสถานการณ์เพื่อตัดสินใจในนโยบายขององค์การ มีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ ผู้บริหาร (Leader) ผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinate) และสถานการณ์แวดล้อม (Situation) ปัจจัยทั้งหมดนี้จะต้องแสดงออกอย่างสมดุล จึงจะส่งผลให้งานประสบความสำเร็จได้ แต่ละส่วนจะต้องแสดงออก ดังนี้

1. การมุ่งเน้นที่บทบาทของผู้บริหาร (Forces in the manages) ผู้บริหารควรสร้างคุณค่าแก่ตนเองเพื่อแสดงถึงการเป็นตัวอย่างที่ดี หมายถึงการปฏิบัติตนของผู้บริหารรวมถึงการให้ความเป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งในเรื่องสวัสดิการและความเจริญ ก้าวหน้าและที่สำคัญคือผู้บริหารต้องคำนึงถึงประโยชน์ขององค์การเป็นที่ตั้งและเป็นความสำเร็จจากการร่วมมือกันทำงานของทุกฝ่าย

2. การมุ่งเน้นที่บทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชา (Forces in subordinates) หน้าที่ของผู้บริหาร คือ การชี้แนะแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีลักษณะผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีอิสระทางความคิดเห็นต่อผู้นำในหน้าที่ เข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ และเข้าใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นกับองค์การ ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความตั้งใจจริงจะผ่านพ้นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้การประสานงานระหว่างกันดีขึ้น ช่วยให้ประสิทธิภาพของงานดีขึ้นตามไปด้วย

3. การมุ่งเน้นที่สถานการณ์แวดล้อม (Forces in the situation) สถานการณ์แวดล้อมคือปัจจัยสำคัญในการกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจและจะส่งผลต่อการแสดงลักษณะภาวะของผู้นำของผู้บริหารด้วย อาจจะใช้พิจารณา ดังนี้

3.1 สถานการณ์ คือ สภาพแวดล้อม เป็นตัวกำหนดถึงขนาดขององค์การและขอบเขตของงานแต่ละด้าน เมื่อสถานการณ์แวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปก็จะมีผล กระทบ โดยตรงต่อโครงสร้างขององค์การ และมีผลกระทบในเชิงพฤติกรรมองค์การด้วย ผู้นำที่ดีควรปรับตัวอย่างเหมาะสม ในแต่ละสถานการณ์ที่กำลังประสบอยู่ เพื่อได้สามารถตัดสินใจในนโยบายได้อย่างเหมาะสม

3.2 เมื่อพิจารณาสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ แล้วผู้บริหารควรย้อนกลับไปประเมินผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานว่ามีศักยภาพอย่างเพียงพอ ในการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ควรมอบหมายให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายได้แก้ไขปัญหานั้น

3.3 ในสถานการณ์ผู้นำอาจพิจารณาว่าสิ่งที่กำลังประสบอยู่นี้ เกินกำลังความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะตัดสินใจดำเนินการใด ๆ ดังนั้น ผู้บริหารอาจส่งมอบการพิจารณาตัดสินใจด้วยตนเอง

3.4 ในสถานการณ์ที่ฉุกเฉินเร่งด่วน การรอผลสรุปจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดอาจทำให้เกิดความล่าช้าเสียเวลา เพราะแต่ละคนต่างก็มีแนวคิดที่หลากหลายผู้บริหารอาจใช้วิธีการเชิงการตัดสินใจด้วยเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างทันที่

ผลกระทบของดิจิทัลเทคโนโลยีกับการบริหารสถานศึกษา

ดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเป็นการบริหารงานวิชาการการจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคลการบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology -ICT) มาใช้เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วของสถานศึกษา

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักที่จะนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาวะวิกฤตเช่นนี้ คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง ดังนั้น คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล จึงควรเป็นดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง
2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคน สามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งานพร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ
3. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet) ได้ตลอดเวลา
4. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นอย่างที่ที่สามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานอย่างได้เหมาะสม

6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน

7. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษาทั้งครูอาจารย์ บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลข้างต้นนี้มีผลต่อการใช้ภาวะผู้นำ ICT (ICT leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก

บทสรุป

จะเห็นได้ว่าการที่จะเป็นนักบริหารที่ดีในอนาคตนั้นจะต้องมีคุณลักษณะหลายอย่างที่เป็นแบบใหม่ แนวใหม่ และแบบผสมผสานที่ไม่มีลักษณะเฉพาะที่ตายตัว และสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ก็คงไม่อยู่ในข้อยกเว้นเช่นกัน การที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้บริหารในระดับมืออาชีพเป็นที่ยอมรับของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กรนั้น ต่อไปคงต้องเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล มีมุมมองในการบริหารการทำงานเชิงกลยุทธ์ รู้จักการประมวลวิเคราะห์ ประเมินและตัดสินใจและยังต้องดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาในทุกด้าน ต้องมีวิสัยทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องปรับแนวคิดในการบริหารจัดการบูรณาการที่เน้นการแก้ปัญหาและดำเนินการพัฒนาที่ผสมผสานชัดเจนทั้งเชิงนโยบายและภาคปฏิบัติ ต้องมีพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบเชิงรุก เน้นผลงานหรือผลสำเร็จตามเป้าหมายและคุณภาพที่ได้วางไว้เป็นหลักสำคัญ บทบาทการนิเทศกำกับดูแล (Supervision) จะต้องชัดเจน ต้องมีความสามารถสูง ทั้งการกำกับดูแลช่วยเหลือ ชี้แนะและให้การสนับสนุน ต้องรู้จักการประสานงานและการตั้งศักยภาพของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในงานและกิจการของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ต้องมีบทบาทเป็นผู้ริเริ่ม ชี้นำแนวทางความคิด และประสานความคิดที่ดีในการทำงานได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกับบุคลากรและประสานสัมพันธ์กับบุคลากรทุกฝ่ายได้ด้วยดี ยืดหยุ่นในการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรทุกระดับได้เหมาะสมเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดูแลให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยวิธีการที่สุจริต ยุติธรรม โปร่งใส พร้อมต่อการตรวจสอบในการดำเนินงานทุกด้านสามารถสร้างความเข้าใจกับทุกฝ่ายและต่อวงการภายนอกถึง จุดยืนนโยบาย การดำเนินงาน มีการนำแนวคิด และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาปรับประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ของการบริหารสถานศึกษา รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารจัดการใหม่และการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน และการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการบริหารคุณภาพ (Quality Management) การบริหารที่มุ่งเป้าไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กุลภัสสร ป้องคำ. (2562). **สมรรถนะหลักของผู้บริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. หน้า 26.
- ปณิดา ใจดี. (2562). **ทักษะการบริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว (วันครู 2500)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 116 ตอนที่ 74 (ก). หน้า 3.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รัตนา กาญจนพันธุ์. (2563). การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). **วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**, 10 (3), 545-556.
- อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชนีจรุงศิริวัฒน์ , และพระฮอนด้า วาทสทูโท. (2563). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. **วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์**, 7(9), 1-15.
- Barnard, C. (1968). **The functions of the executive**. Harvard University Press.
- Campbell, D. F., Johnston, R. W., Campbell, G. S., McClain, D., & Macaluso, J. F. (1983). **The microbiology of raw, eviscerated chickens: A ten-year comparison**. *Poultry Science.*, 62, 437-444.
- Certo, S. C. (2008). **Modern management (11th ed.)**. Prentice Hall.
- Dale, E. (1973). **Management: Theory and practice**. McGraw-Hill.
- Department of Health. (2020). **A practical guide for schools to prevent the spread of COVID-19**. Author. (In Thai)
- Drucker, P. F. (1954). **The practice of management**. Harper & Row.
- Gorton, R. A. (1983). **School leadership and administration: Important concepts**. McGraw-Hill.
- Gregg, R. T. (1957). **The administrative process**. In R. F. Czmpbell, & R. T. Gregg (Eds.), *Administrative behavior in education* (pp. 269-317). Harper and Brothers.
- Hoy, W., & Miskel, C. (2001). **Educational administration: Theory, research, and practice (6th ed.)**. McGraw-Hill.
- Koontz, H. (1972). **Analysis of managerial functions**. McGraw-Hill.
- Krajewski, R. J., Martin, J. S., & Walden, J. C. (1983). **The elementary school principalship: Leadership for the 1980s**. Holt, Rinehart, & Winston.

- Maxine Driscoll. (2015). **Top 10 Characteristics of Awesome 21st Century School Leaders**. [https://thinkstrategicforschools.com/top-10-characteristics-21st-National Education Act B.E. 2542](https://thinkstrategicforschools.com/top-10-characteristics-21st-National-Education-Act-B.E.-2542). (2019). Retrieved from <http://web.krisdika.go.th/lawHeadPDF.jsp?formatFile=pdf&hLD=0> [In Thai]
- Sargent, C. G., & Belisle, E. L. (1955). **Educational administration: Cases and concepts**. Houghton Mifflin.
- Sergiovanni, T. J., & Carver, F. D. (1980). **The school executive: A theory of administration (2nd ed.)**. Harper & Row.
- Simon, H. A. (1976). **Administrative behavior: A study of decision-making processes in administrative organization (3rd ed.)**. The Free Press. The Reader's Digest Encyclopedia Dictionary. (1964). **Reader's Digest Association**.
- Spencer, L.M. and Spencer. S.M" (1993). **Competency at Work: Models for Superior Performance**. New York: John Wiley & Sons, 9-12.
- Thelbert L. **Drake and William H. Roe**, The Principalship, 2nd ed. (New York: Macmillan, 1986), 29.
- The Reader's Digest Encyclopedia Dictionary. (1964). **Reader's Digest Association**.
- Yukl, G. (2006). Leadership in organizations (6th ed.). **Pearson Education**.

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครู
และบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ในสังกัดสำนักงานการศึกษา**

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

**The Relationship Between Executive Transformational Leadership and
Satisfaction of Performance of Teachers and Education Personnel Under
the Bangkok Office of Thenon-Formal and Informal Education**

วารากิจ ร่มพูลทอง

Warakit Rompoonthong

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย แขวงบางพรหม

Office for the Promotion of Non-Formal Education and informal education, Bang Phrom Sub-district

e-mail: jumboathailand@gmail.com

Received: May, 4 2021

Revised: May, 20 2021

Accepted: May, 30 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร 2) ศึกษาระดับความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ ต่อความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติราชการ และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตกลุ่มเขตกรุงธนใต้ จำนวน 102 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ประกอบด้วยครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตกลุ่มเขตกรุงธนใต้ จำนวน 86 คน วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาปัญหาการวิจัย (2) การออกแบบการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล (4) การเขียนรายงานการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยคือแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ใน

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าตัวกลางเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ 3) ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) เป็นความสัมพันธ์ทางบวก ระดับสูงที่ระดับนัยสำคัญ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the opinions' level of teachers and educational personnel performance under the Office of Non-Formal and Informal Education under the Office of Non-Formal and Informal Education Bangkok, Southern Krungthon District Group, toward the transformational leadership of administrators 2) To study the opinions' level of teachers and educational personnel under the Office of Non-Formal and Informal Education under the Office of Non-Formal and Informal Education Bangkok, Southern Krungthon District Group, toward satisfaction on teachers and educational personnel in working and 3) to study the relationship between transformational leadership of the administrators and the satisfaction of teachers and educational personnel performance under the Office of Non-Formal and Informal Education Bangkok, Southern Krungthon District Group. Research methodology was survey research. The population, totaling 102 teachers and educational personnel under the Office of Non-Formal and Informal Education Bangkok, Southern Krungthon District Group. Sample, totaling 86 people, obtained via stratified random sampling technique comprised of teachers and educational personnel under the Office of Non-Formal and Informal Education Bangkok, Southern Krungthon District Group. Research procedure consisted of 4

steps: (1) studying research problems (2) research design (3) data collection and analysis data (4) research paper writing. The instrument was a 5-rating scales questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, Mean, Standard Deviation, and hypothesis testing by Person's product Moment Correlation Coefficient.

Major Finding: 1) The opinions of teachers and educational personnel on transformational leadership of administrators under the office of Non-formal and Informal Education Bangkok, Southern Krungthon District Group, was at high level in overall; 2) The opinions of teachers and educational personnel under the Office of Non-formal and Informal education Bangkok, Southern Krungthon District Group on working satisfaction was at high level in overall; and 3) The opinions of teachers and educational personnel who were under the Office of Non-Formal and Informal Education Bangkok, Southern Krungthon District Group, on the relationship between transformational leadership of administrators and working satisfaction of teachers and educational personnel was highly positive at .01 statistical significance.

Keywords: Transformational Leadership of Administrators

บทนำ

ภาวะผู้นำเป็นศิลปะหรือกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตามในการโน้มน้าวให้ผู้ตามมีความเต็มใจ และมีความกระตือรือร้นในการร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานดั่งนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งในการบริหารงานดั่งที่เบิร์นส์ (Burns, 1987: 55-80) ได้เสนอความเห็นว่ภาวะผู้นำคือการนำความคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้ตามมารวมกันทำให้ผู้นำและผู้ตามกลายเป็นมโนทัศน์รวมคือ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้นำและผู้ตามเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกันต่อมาบาส และอโวลิโอ (Bass and Avolio 1990: 13-20) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไว้ 2 แบบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) จะเน้นการแลกเปลี่ยนประโยชน์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม 2) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (Transformational Leadership) จะเน้นการเปลี่ยนสภาพของทั้งบุคคลและระบบให้ดีขึ้นซึ่งผู้นำจะทำให้ผู้ตามตระหนักถึงความสำคัญและยอมรับในจุดประสงค์และภารกิจของหน่วยงานดั่งนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานและในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงแข่งขันกันสูง

สิ่งจูงใจและองค์ประกอบที่จะส่งผลถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู (ยงยุทธ เกษสาคร, 2542) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่านพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานประกอบไปด้วย องค์ประกอบ ด้านได้แก่ ลักษณะงานที่ทำ

ค่าตอบแทนและค่าจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง การบังคับบัญชาที่ทีมงานสภาพบรรยากาศในการทำงาน องค์ประกอบดังกล่าวนี้จะเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ต้องต่อสู้ดิ้นรนโดยมีความทะเยอทะยาน มีอารมณ์ มีความคิด มีความหวัง และความภาคภูมิใจเป็นแรงจูงใจในการผลักดันให้เกิดความรู้สึกถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพของงานถ้าครูผู้สอนมีความรู้สึกพึงพอใจในการปฏิบัติงานมาก ประสิทธิภาพของงานจะสูงแต่ถ้าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อยประสิทธิภาพของงานจะต่ำและอีกปัจจัยหนึ่งการที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากหรือน้อยแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยเบื้องต้นที่จูงใจให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทฤษฎีการจูงใจในการทำงานของเฮอริชเบอร์ก, มอสเนอร์และสไนเดอร์แมน (Herzberg, Mausner & Snyderman) อธิบายว่า คนเราต้องการความสุขจากการทำงานและผลที่ตามมาคือความพึงพอใจในการทำงานองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานมีอยู่สองปัจจัย คือ ปัจจัยกระตุ้น (Motivation factors) ได้แก่ ความสำเร็จในหน้าที่การงานการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบความก้าวหน้า และปัจจัยค้ำจุน (Hygiene factors) ได้แก่ นโยบายและการบริหารการปกครองบังคับบัญชาเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามทฤษฎีสองปัจจัย (Two-factors theory) ของเฮอริชเบอร์ก 3 และคณะ (Herzberg et al.,) ได้แก่ ปัจจัยจูงใจแบ่งออกเป็น ด้าน คือด้านความสำเร็จในงานด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า โสภิตา วจจักร (2556: 20-25) ได้ศึกษา 1) ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) หมายถึง ผลงานที่เกิดขึ้นจากการทำงานของผู้ปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานและตนเองโดยสามารถหาวิธีแก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนบรรลุผลสำเร็จในการทำงานเกิดความรู้สึกพอใจ และปลื้มใจในความสำเร็จของงานนั้น 2) การยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การยกย่องชมเชย แสดงความยินดี การให้กำลังใจการได้รับความไว้วางใจหรือการแสดงออกอื่นที่สื่อให้เห็นถึงความเชื่อมั่นยอมรับในความสามารถเมื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งบรรลุผลสำเร็จ ทั้งจากผู้บังคับบัญชา ผู้ขอรับคำปรึกษาหรือจากบุคคลในหน่วยงานการยอมรับการนับถือจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย 3) ลักษณะงานที่ปฏิบัติ (The work itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ท้าทาย หรือเป็นงานที่สามารถทำได้โดยลำพัง 4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชาได้ให้โอกาสแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่โดยไม่จำเป็นต้องตรวจสอบหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด และ 5) ความเจริญก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง การได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งสูงขึ้น รวมทั้งโอกาสที่จะได้เพิ่มพูนความรู้

การปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรทางการศึกษา ของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ ยังคงมีปัญหาคุณภาพการปฏิบัติงานของครูยังไม่น่าพึงพอใจ การอุทิศตนของครูในปัจจุบันยังไม่อุทิศตนให้กับอาชีพอย่างแท้จริง ครูยังมีการพัฒนาตนเองน้อย ครูไม่รักศรัทธาต่ออาชีพครูขาดความ

กระตือรือร้นในการทำงาน ขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพในการทำงานของครูลดน้อยลง อาจเกิดจากการที่ครูและผู้บังคับบัญชาไม่ติดต่อกัน ความพึงพอใจในการทำงาน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความขัดแย้งในโรงเรียน ภาวะความกดดันในการทำงานบรรยากาศในการทำงานงานที่ตึงเครียด งานที่ซ้ำซากจำเจไม่ได้สอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา ปัญหาอาคารเรียนไม่เหมาะสม ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและปัญหาส่วนตัวของครู สิ่งเหล่านี้จะบั่นทอนจิตใจก่อให้เกิดผลเสียต่อการทำงานของครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารงานบุคคล ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีอัตราการขอย้ายสูง ซึ่งปัญหานี้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ร่วมงานพอสรุปได้ว่าปัจจัยหนึ่งที่บุคลากรทางการศึกษายังไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานซึ่งคาดเดาว่าอาจเป็นผลต่อเนื่องมาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

จากสภาพที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ เพื่อเป็นข้อมูลยืนยันในการพัฒนาการบริหารงานของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ ต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ ต่อความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติราชการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้

สมมติฐานของการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. แนวคิดและทฤษฎีเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้วิจัยใช้แนวคิดของแบสและอโวลิโอ (Bass; & Avolio, 1994: 2-6) ที่ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่า ความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและขององค์กร จูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมอง ให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่ม องค์กรหรือสังคม โดยแบ่ง ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็น 4 ด้าน คือ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence of ChansmaLeadership: II or CL) 2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation: IM) 3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) และ 4) การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC)

2. แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-factors theory) ของเฮร์ซเบิร์กและคณะ (Herzberg et al., 1959) ได้แก่ปัจจัยจูงใจแบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ 1) ด้านการได้รับความสำเร็จ 2) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 3) ด้านความลักษณะงาน 4) ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และ 5) ด้านการได้รับผิดชอบต่องาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเขตกรุงธนใต้ จำนวน 102 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงธนใต้ โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) แล้วดำเนินการสุ่มชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 86 คน

ตัวแปรในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยด้านความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าจะส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มโซนกรุงธนใต้ ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวประกอบด้วย

ตัวแปรที่ 1 คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยใช้แนวคิดของแบสและอโวลิโอ (Bass; & Avolio, 1994: 2-6) ซึ่งวัดค่าจาก 4 ด้าน คือ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized

Influence of ChansmaLeadership: II or CL) 2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation: IM) 3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) และ 4) การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC)

ตัวแปรที่ 2 คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-factors theory) ของเฮร์ซเบิร์กและคณะ (Herzberg et al.,) โดยเลือกใช้ปัจจัยจูงใจซึ่งวัดค่าจาก 5 ด้าน คือ 1) ด้านการได้รับความสำเร็จ 2) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 3) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 4) ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และ 5) ด้านการได้รับผิดชอบต่องาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ ประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงธนใต้ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแต่ละข้อคำถามกำหนดความหมายของค่าการวัดแต่ละระดับดังนี้

- 1 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงธนใต้ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแต่ละข้อคำถามกำหนดความหมายของค่าแต่ละระดับดังนี้

- 1 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน
2. นำแบบสอบถามมาลงรหัสในแบบลงรหัสวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำไปประมวลผลเพื่อคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่การแจกแจงความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
3. แปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยใช้เกณฑ์ขีดจำกัดล่างและขีดจำกัดบนของค่าคะแนน 1-5 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 1.00-5.00 ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
1.00 – 1.49	มีแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	มีแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับน้อย
2.50 – 3.49	มีแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	มีแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก
4.50 – 5.00	มีแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด

4. แปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาโดยใช้ขีดจำกัดล่างและขีดจำกัดบนของค่าคะแนน 1-5 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 1.00-5.00 ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	หมายถึง	การแปลความหมาย
4.51 - 5.00	หมายถึง	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับปานกลาง
1.51 - 2.00	หมายถึง	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

1.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1994: 169)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X})

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครกลุ่มเขตกรุงธนใต้ โดยใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.3 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.8 และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.2

2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) เป็นความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง ($r_{xy} = 0.76$) ที่ระดับนัยสำคัญ .01

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านของผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร(กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ในภาพรวม โดยมีขนาดของความสัมพันธ์ดังนี้

1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์กับด้านการกระตุ้นทางปัญญามีขนาดของความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมระดับสูง

2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจกับด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีขนาดของความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมระดับปานกลาง

3. ทุกด้านของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีขนาดของความสัมพันธ์กับทุกด้านของผู้บริหารเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ในภาพรวมระดับสูง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ปรับตัวเพื่อให้เท่าทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้บริหารจึงให้ความสำคัญต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงนี้กลายเป็นความเข้าใจว่าผู้บริหารที่ดีต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีจึงจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ สองคล้อยกับงานวิจัยของ เสริมศักดิ์ หมื่นสา (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาถึงด้านต่าง ๆ ของผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ผู้วิจัยนำมาวิจัยซึ่งเมื่อวัดค่าของตัวแปรแล้ววิเคราะห์ผลการวิเคราะห์จะอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ Bass & Avolio (1985) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องประกอบด้วย 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (Idealized Influence) 2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) 3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) และ 4) การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration)

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากเมื่อองค์กรที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ปรับตัวเพื่อให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายขององค์กรแล้วส่งผลให้ผลงานที่เกิดขึ้นได้รับการยอมรับจากบุคลากรในองค์กรมากขึ้น ทำให้ระดับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ในภาพรวมและ

รายด้านอยู่ในระดับมากเกือบทั้งหมดยกเว้นเพียงด้านเดียวคือด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานซึ่งค่าการวัดตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ เฮอริชเบอร์ก (Herzberg, 1985) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจมีอยู่ 5 ประการ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัตติยา ต้วงสำราญ (2543) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่าแรงจูงใจในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ อุทัย ปัญญาโกณ (2539) ที่ได้ศึกษาปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าระดับปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร(กลุ่มเขตกรุงธนใต้)เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร(กลุ่มเขตกรุงธนใต้) เป็นความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ซึ่งหมายความว่า เมื่อผู้บริหารในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร(กลุ่มเขตกรุงธนใต้) มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาก็จะมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่สูงตามไปด้วยเหตุที่ผู้วิจัยกล่าวเช่นนี้เป็นเหตุผลเดียวกับการอธิบายผลในหัวข้อ 1 และ 2 ที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงแล้ว กล่าวคือ การปรับตัวเพื่อให้เท่าทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การบริหารองค์กรบรรลุเป้าหมายตามไปด้วย ซึ่งในขณะเดียวกันก็เกิดผลสะท้อนกลับทางบวกต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกาย มาศ เพชรรอด (2557) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แอล.วาย. อินดัสตรีส จำกัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แอล.วาย. อินดัสตรีส จำกัด ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แอล .วาย.อินดัสตรีส จำกัด ด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมมีแรงจูงใจในระดับมาก รายละเอียดดังนี้ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ด้านความก้าวหน้า มีแรงจูงใจในระดับมาก ส่วนด้านเงินเดือน ด้านสภาพการทำงาน มีระดับแรงจูงใจในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน ในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร (กลุ่มเขตกรุงธนใต้) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เผยแพร่ผลการวิจัยไปยังหน่วยงานในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยอื่น ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดเพื่อสร้างความตระหนักให้กับหน่วยงานในการปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.2 เก็บผลการวิจัยฉบับนี้ไว้ในฐานข้อมูลของหน่วยงาน เพื่อเป็นสารสนเทศของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยอื่น ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด เพื่อการศึกษาและนำเอาการออกแบบการวิจัยฉบับนี้ไปทำการวิจัยซ้ำในต่างพื้นที่เพื่อยืนยันความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในเชิงลึกเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลการวิจัยไปต่อยอดในการพัฒนาทั้งผู้บริหารของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และต่อยอดการสร้าง ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาองค์กรต่อไป

2.2 เมื่อทำการวิจัยตามข้อเสนอแนะที่ 2.1 แล้ว นำผลการวิจัยนั้นไปทำการวิจัยในเชิงปริมาณเพื่อทำการตรวจสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานในอีกชั้นหนึ่งเพื่อยืนยันปัจจัยต่าง ๆ ที่ค้นพบตามข้อเสนอแนะที่ 2.1

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

ชัตติยา ดวงสำราญ. (2543). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย. คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสำนักงาน. (2541). **มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2541.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ธีระพงษ์ วีระชานนท์. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ประกายมาศ เพชรรอด. (2557). **ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน**

บริษัทแอล.วาย.อินดัสตรีส์จำกัด. งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

สัมฤทธิ์ มั่นดอนเรือง. (2550). **การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในทรรศนะของครูผู้สอน**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุทัย ปัญญาโกณ. (2539). **ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน**

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Bass, Bernard M. and Avolio, Bruce J., (1990), **Manual for the Multifactor Leadership**

Questionnaire. Palo Alto, California: Consulting Psychologists Press.

Mott, Paul E., (1973). **The characteristics of efficient organization.** New York: Harper and Row.

Stogdill, Ralph M., (1991). **Leadership and Organization.** Psychological Bulletin 57,

Zamuta. Raymond F. **Organization Theory and Design.** New York: State University of New York Press.

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

A Study of Community Participation in Educational Management of Mark for Future Kindergarten, Thawi Watthana District, Bangkok

พงษ์ธนธรณ์ ศรีทองกุล

Phongtanathon Srithongkul

โรงเรียนมิวสิคฟอร์ฟั้น-มิวสิคฟอร์ฟิวเจอร์

Music for Fun-Music for Future of School

e-mail: phongtanathon.srithongkul@gmail.com

Received: May, 5 2021

Revised: May, 23 2021

Accepted: May, 30 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประชาชนที่ศึกษา จำนวน 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางด้านการรักษาผลประโยชน์เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามประเมินผลเป็นอันดับสุดท้าย และ 2) การทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) study and compare community participation in educational management at Mark for Future Kindergarten, Thawi Watthana District, Bangkok. The Research methodology was survey research. The sample group used in the study The population is 379 people. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation. T-test One-way Analysis of Variance

The result of the research found that: 1) Community participation in educational management of Mark for Future Kindergarten School, Thawi Watthana District, Bangkok, found that, in general, people participated in a low level, and when considered in each aspect, found that people participated in a moderate level in terms of benefits first. Followed by the decision-making and the follow-up evaluation was the last one. And 2) Hypothesis testing found that People with different gender, age, education level, occupation and income are involved in the educational management of Mark for Future Kindergarten, Thawi Watthana District, Bangkok. Overall and each aspect is not different.

Keywords: Community Participation in Educational

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล มีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมากมายจน มนุษย์แทบตามไม่ทันทั้งข่าวสาร การศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และอีกหลายเรื่องที่มนุษย์ต้อง รับรู้ และเรียนรู้ให้เข้าใจ ปรับตัวเองให้เป็นไปตามสถานการณ์ให้ได้ ซึ่งกลายเป็นสังคมโลกที่เป็นไปตามกระแสของ โลกาภิวัตน์ (Globalization) ดังนั้นการศึกษาเป็นทั้งศาสตร์ที่ต้องใช้องค์ความรู้ และศิลป์ที่ต้องใช้ฝีมือ คุณธรรม ในการบริหารจัดการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย เพื่อประโยชน์คนส่วนใหญ่ การปฏิรูปการศึกษาขึ้นอยู่กับฝีมือ ความรู้ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ความกล้าหาญ และความเอาใจใส่ผู้นำอย่างมาก ต้องหาทางผลักดัน พัฒนาสังคมทั้งระบบ ให้ได้ผู้นำที่มีคุณภาพในทุกระดับ ปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจสังคม เพื่อประสิทธิภาพ และการกระจายทรัพยากร รายได้ การบริการทางสังคม อำนาจต่อรอง ฯลฯ ไปสู่ประชาชนทุกหมู่เหล่า อย่างทั่วถึง เป็นธรรม ประชากรสามารถศึกษาหาความรู้ได้อย่างหลากหลายซึ่งเป็นผล มาจากโลกอันไร้พรมแดน ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีของการสื่อสารและคมนาคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนทั่วไปในสังคมโลก โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ เพราะการศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ทำให้บุคคลสามารถ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนเกิด

การพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต ซึ่งการจัดการศึกษาให้แก่คนในชาติให้มีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นจะต้องมีการเตรียมคน เพื่อให้มีคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้มีความสุข สุขภาพอนามัยที่ดี มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอันดีงาม ซึ่งจากอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของประเทศเพื่อ ให้การศึกษาของประเทศเจริญก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษามีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และด้วยเหตุที่แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) จะสิ้นสุดในปีพ.ศ. 2559 ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

ในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 และนำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หน้า 226) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้ระบุในมาตรา 43 วรรค 2 ว่า การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542: 14-15) โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา ตามมาตรา 57 ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน โดยสรุปว่า หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนาประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 หน้า 28) มาตรา 8(2) ที่กำหนดให้จัด

การศึกษาโดยยึดหลักที่ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ผู้ปกครองจะมีบทบาทร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สามารถสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจาเป็นต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเข้าร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและการประเมินผล (วิชัย ตันศิริ, 2543: 40) ดังนั้นรูปแบบการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางหรือจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ มีความอิสระทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ด้วยระบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงคือ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนภายใต้กรอบนโยบายเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ทั้งนี้ต้องมีการตรวจสอบได้อย่างโปร่งใสและให้สังคมตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษา และมีความเต็มใจที่จะสนับสนุนในเรื่องของการเงินและการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น การบริหารโรงเรียนจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ต้องมาจากพื้นฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป เพราะว่าในชุมชนมีทรัพยากรต่าง ๆ มากมายที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารโรงเรียน เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หุ่น บุคลากร วัฒนธรรม ทั้งนี้ การที่โรงเรียนสามารถให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารนั้น โรงเรียนต้องสามารถจัดกิจกรรมสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ อาจจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำได้โดยการปรับปรุงบุคลากร และการปรับปรุงอาคารสถานที่ เพราะการปรับปรุงดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาอย่างหนึ่งที่จะสร้างความศรัทธาแก่ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี และการพบเห็นสิ่งที่ดี ๆ ของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดีและช่วยให้ชุมชนเกิดเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ โดยแนวทางดังกล่าว ใช้กรอบแนวคิดที่ สมพร สุทัศน์ีย์ (2525: 135) ด้วยการ 1) การปรับปรุงพัฒนาบุคลากรซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ คณงานภารโรง เจ้าหน้าที่อื่น ๆ รวมทั้งแม่ค้าที่ขายของในโรงเรียน ซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าบุคลิกภาพของผู้บริหารส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน (สิทธิชัย พลายแดง และ สุเทพ ลิ้มสกุล, 2557) 2) การปรับปรุงอาคารสถานที่ของโรงเรียน ได้แก่ การปลูกต้นไม้ประดับอาคารเรียน ความพร้อมด้านบริการ เช่น น้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือ และความสะอาดของอาคาร ความพร้อมในด้านการเรียนการสอน เช่น การตกแต่งห้องเรียนให้น่าสนใจ มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน ความพร้อมของห้องเรียนที่เพียงพอและถูกสุขลักษณะและเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม ฯลฯ จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่าการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยพบว่า ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future กรุงเทพมหานคร โรงเรียนมีได้กำหนดนโยบายทางการศึกษาให้สอดคล้องกับปีไทย 4.0 วงในการนำโรงเรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการและแผนการศึกษาชาติกำหนด ทั้งนี้จะเห็นว่าด้วยสภาพปัญหาการจัดการศึกษาในระบบ ปรากฏว่าด้านคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนตกต่ำลงหลายด้าน โดยเฉพาะสถานการณ์โดยทั่วไป ที่ผู้เรียนประสบปัญหาในเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในยุคของดิจิทัล ทำให้การเลือกประกอบอาชีพ มีความทุกข์ในการดำเนินชีวิตมากขึ้น และการไม่สามารถสืบทอดบทบาทของครอบครัวพ่อแม่ ในการสร้างสรรค์ครอบครัวและชุมชนได้ซึ่งสอดคล้องกับ จิตจำนง กิติกิริติ (2532: 5) ได้ศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพที่เป็นอยู่ไปสู่สภาพที่พึงปรารถนา ด้วยการจงใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นเพื่อเปลี่ยนสภาพของส่วนประกอบของชุมชนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ชุมชนตั้งไว้นั้นนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน ส่วนในอีกด้านหนึ่ง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยบทบาทของหน่วยงานนอกระบบ กำลังมีพัฒนาการอย่างน่าสนใจในการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนในฐานของสังคม ทรัพยากรวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชุมชน ภายใต้ความเชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์มีความแตกต่างหลากหลาย ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้ต้องมีความแตกต่างหลากหลายด้วย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องศึกษาและทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี กล่าวคือต้องทราบและเข้าใจกับวัตถุประสงค์ขอบข่ายและความสำคัญของงานบริหารโรงเรียนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยกรมสามัญศึกษาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน ให้ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (พนัส หันนาคินทร์, 2542: 20) จากนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติของโรงเรียนที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง มาโดยตลอด แต่ยังคงขาดการดำเนินการติดตามที่แท้จริงของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาของโรงเรียน จากการศึกษาที่รัฐบาลได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ทำให้ประชาชนในสังคมไทยเริ่มพูดถึงเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องของการเมืองการปกครอง ซึ่งแต่ก่อนถูกจำกัดจากรัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเส้นทางหรือความต้องการของตนเอง ด้วยเหตุผลของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศ ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญเพราะในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้ประชาชน มีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย ร่วมสร้างหลักสูตรท้องถิ่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกิจกรรมการสอนตามความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาด้วยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนที่จำเป็น และร่วมในการติดตามประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นเรื่องใหม่ที่ประชาชนตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยังไม่กล้าที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนอย่างรวดเร็วได้ ดังนั้น ประเด็นการมี ส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและต้องรีบดำเนินการสำหรับบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ นอกจากนี้ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และการจัดการด้านการบริหารของ

ผู้บริหารแล้ว ควรจัดการศึกษาอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายโดยให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนเป็นสำคัญ เช่น ปัจจุบัน การจัดการศึกษาของโรงเรียนยังไม่น่าพอใจ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลถึงการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายทั้งของผู้เรียนและชุมชน จะเห็นได้จากบทบาทของชุมชนในการร่วมเขียนรัฐธรรมนูญโรงเรียนหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างสำคัญยิ่งด้วยเหตุผลดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาของการศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่ศึกษาถึงแผนพัฒนาการศึกษาชาติให้ดี ว่าการที่นำเอาชุมชนมามีส่วนร่วมนั้น จะทำให้การศึกษาไทยเราไปในทิศทางที่ถูกต้องทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของ ประชาชนว่าต้องการให้การศึกษาไปในทิศทางใด และ สิ่งที่จะช่วยให้การศึกษาเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องนั้นต้องนำเอาชุมชนเข้ามามีบทบาททางการศึกษาด้วย คือให้มีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน ซึ่งการศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนนี้ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูจึงมีความสนใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future กรุงเทพมหานคร นั้นว่าเมื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมแล้วจะช่วยพัฒนาโรงเรียนได้ดีกว่าเดิมหรือมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการเรียนการสอน จึงทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน เรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในชุมชน แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จำนวน 22,878 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนที่อยู่ในชุมชน แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จำนวน 379 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของประชาชน ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ด้าน 32 ข้อ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาตัวแปรดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ

ขอบเขตประชากร การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

Mark for Future แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จำนวน 379 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

3. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 59.89 มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.61 มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.77 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 42.74

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครในภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.44, S.D. = 0.84) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการรักษาผลประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.43, S.D. = 0.77) มากเป็นอันดับแรก รองลงมา ด้านการตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.67, S.D. = 0.76) ด้านการดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.33, S.D. = 0.88) และด้านการติดตามประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 1.85, S.D. = 0.92)

3. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

4. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

5. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

6. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเพราะโรงเรียนเป็นของเอกชนจึงทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนน้อยนอกจากนี้ ไม่ได้มีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนเพื่อกำหนดมาตรการการป้องกันการละเมิดสิทธิเด็ก มีเพียงการร่วมประชุมหารือระหว่างผู้ปกครองกับครู เป็นเฉพาะกรณีเท่านั้นที่มีโอกาสได้ร่วมให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ อีกทั้งมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนสำรวจเด็กในเขตบริการของโรงเรียนเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาที่น้อยมาก สอดคล้องกับประเวศ วะสี (2547 : 8) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ๆ การมีความเชื่อร่วมกัน มีระบบคุณค่าร่วมกัน และการมีวิถีชีวิตร่วมกัน มีบูรณาการองค์ประกอบที่จำเป็นต่อวิถีชีวิตเข้ามาทั้งหมด อันได้แก่อาชีพหรือเศรษฐกิจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การดูแลความปลอดภัย ความเป็นสังคมหรือความร่วมมือกันด้านศิลปะสุขภาพและการเรียนรู้ เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนเอกชนว่าเป็นบวกหรือลบและสอดคล้องกับ วรูม (Vroom, 1964: 328) กล่าวว่า ทัศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้ หมายถึง ผลที่จะได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งสิ่งนั้น ทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความไม่พึงพอใจ เสาวนีย์ เสนาสุ (2539: 14) ได้กล่าวถึงสิ่งที่โรงเรียนจะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนดังนี้ ให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อผลิตนักเรียนได้ตรงตามความต้องการของชุมชน และนักเรียนเหล่านั้นสามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข และชุมชนควรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการทางด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน ทรัพยากรนั้นมีทั้งที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ และบุคคล เพราะบางครั้งโรงเรียนขาดแคลนทางด้านวัสดุ บางครั้งขาดแคลนครูหรือวิทยากรที่มีความชำนาญพิเศษ ซึ่งชุมชนสามารถให้ความช่วยเหลือได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร คุณชื่น (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนในส่วนผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า

ของโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนน้อย และโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น การดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียนต้องให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับรู้การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการศึกษาไม่จำเป็นว่าจะจะเป็นโรงเรียนเอกชนหรือของรัฐ เพื่อเป็นการได้ร่วมให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ในโรงเรียนตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล Mark for Future อยู่ในระดับน้อย ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่องของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในเรื่องร่วมกำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ร่วมในการปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และร่วมกับโรงเรียนกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ สองสี (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษา กิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีส่วนร่วม มากด้านชั้นวางแผน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดำรง ก้อนจันทิก (2546) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมระดับมาก โดยมีส่วนร่วมระดับมากด้านงบประมาณเป็นอันดับแรก ด้านการบริหารทั่วไปเป็นอันดับที่ 2 ด้านวิชาการเป็นอันดับที่ 3 และมีส่วนร่วมระดับปานกลางด้านการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงในเกษม เกิดวัน, 2549: 10) มีแนวคิดที่ว่า องค์กรท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจะพัฒนาได้ดีเกิดผลต่อการพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริง ถ้าทุกฝ่ายทุกคนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน รักโรงเรียน ถ้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมจัดการศึกษา และพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งช่วยสนับสนุนทั้งบุคลากรและงบประมาณ

1.2 ด้านการดำเนินการ ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมากในเรื่องร่วมให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และร่วมรณรงค์ให้ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นใช้โรงเรียนเป็นแหล่งสร้างความรู้และจัดกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์เนอร์ (อ้างถึงใน เกษม เกิดวัน, 2549: 42) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยอุดมคติแล้ว ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในเรื่องของบทบาทในชั้นเรียน ซึ่งจริง ๆ แล้ว การมีส่วนร่วมของพวกผู้ปกครองจะไม่ใช่ไปตามความเชื่อถือในแบบเดิมหรือแบบอุดมคติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ไสงาม (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพความเป็นจริงและ

ความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กอนุบาลในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ลักษณะของการจัดการศึกษาที่ผู้ปกครองมีความต้องการในการเยี่ยมชม เหมือนการนิเทศการสอนขณะครูทำกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่กับเด็ก การทำกิจกรรมเพื่อมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง คือต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ในทุกครั้งและที่มีการร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ โดยจะร่วมได้ในบางครั้ง กมล ภูประเสริฐ (2543: 53) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องคำนึงถึงหลักการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม โดยส่วนของผู้บริหารและโรงเรียนควรดำเนินการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพและคุณลักษณะของผู้เรียน และชี้แจงสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองให้เห็นถึงคุณค่าของการศึกษา และความสำคัญของการเรียนของนักเรียน และความรับผิดชอบของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตรหลานของตนเองให้มีคุณภาพตามที่ต้องการ

1.3 ด้านการรักษาผลประโยชน์ ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในเรื่องร่วมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร่วมในการสนับสนุนด้านแรงงานเพื่อช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน และร่วมสนับสนุนค่าใช้จ่ายของนักเรียนในการร่วมงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไยอนงค์ ทิมสุวรรณ (2558) หากมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการปลูกฝังประชาธิปไตย ได้รับความรู้ได้ฝึกฝน อบรม เห็นตัวอย่างทั้งจากโรงเรียนและจากบริบทของชุมชนในสังคมที่สอดแทรกอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิต เด็กเยาวชน ประชาชน และชุมชนก็จะมีพฤติกรรมประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น ซึ่งการใช้พลังในทุก ๆ ระดับของสังคมเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาผ่านวิถีการสร้างเสริมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในสังคม น่าจะสามารถทำให้เกิดความยั่งยืนในทุกมิติของการพัฒนา ทั้งในมิติของการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย มิติของการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ และมิติของการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับพงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล (อ้างถึงในเกษม เกิดวัน, 2549: 58) กล่าวถึงศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและครอบครัว รวมทั้งสร้างโอกาสให้คนครอบครัว และองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการเตรียมการและพัฒนาการเรียนรู้อันนี้ ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนในลักษณะแผนงานการจัดการศึกษาที่มีเครือข่ายดำเนินงานที่เชื่อมโยงประสานงานกันอย่างชัดเจน สนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนและองค์กรประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานอย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมและสนับสนุนการระดมพลังจากทุกส่วนในสังคมเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.4 ด้านการติดตามประเมินผล ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมากในเรื่องร่วมในการติดตามดูแลนักเรียนให้ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ ร่วมกับโรงเรียนนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา และร่วมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อเพื่อ

การพัฒนาในปีต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของปรากฏการ เกิดมีสุข (2562: 98) ได้ศึกษาถึงดั่งนั้นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาสาเหตุที่คนในชุมชน ครอบครัว ครู โรงเรียน หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ที่มีบทบาทต้องให้ความจริงจังซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ทำเพื่อผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทน หรือทำเพื่อเอาหน้าในสังคม แต่เป็นการทำเพื่อตนเอง ให้ชุมชนเรามีความสุขเหล่านี้ก็จะเป็นหนทางของการแก้ปัญหาในสังคมที่มีความปลอดภัยใคร่กันปราศจากยาเสพติด ชุมชนก็อยู่อย่างพอเพียงจนกลายเป็นประชารัฐที่มั่นคงและยั่งยืน เมตต์ เมตต์การุณจิต (อ้างถึงในเกษม เกิดวัน, 2549: 36) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าคณะกรรมการการศึกษาที่มีส่วนร่วมคณะกรรมการการศึกษาที่มีส่วนร่วมการประสานงานและการประเมินในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2543, หน้า 53) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียน ในส่วนผู้บริหารและโรงเรียนควรดำเนินการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชน โดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ตรวจสอบผลการดำเนินงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่าเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความพร้อม มีกำลังความสามารถ มีกำลังทรัพย์เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนตามศักยภาพและความสนใจ

2. การทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี วรวิทย์สุรวัฒนา (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารส่วนตำบลในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดแพร่ที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ไสงาม (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กอนุบาลในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริงต่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง แต่เมื่อจำแนกตาม อายุ ไม่พบความแตกต่าง

2.3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ อนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระเดช ไวทยะนิพันธ์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี จำแนกตามอาชีพ มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

2.4 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ อนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษวรรณ เวียรศิลป์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทที่คาดหวังและ บทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันตาม รายได้มีบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการดำเนินการรายงาน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวม ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ น้อย โดยชุมชนมีส่วนร่วมเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรักษา ผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ด้านการดำเนินการ และด้านการ ติดตามประเมินผลเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียน ดำเนินการให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนควรมีการกำหนดมาตรการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการตัดสินใจ โรงเรียนต้องให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้นร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นทางด้านการศึกษาต่อโรงเรียนโดย ไม่จำเป็นว่าโรงเรียนจะเป็นของเอกชนหรือรัฐบาล

1.2 ด้านการดำเนินการ โรงเรียนควรต้องกำหนดแผนในทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะกิจกรรมการรณรงค์การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของ ท้องถิ่นและของชาติเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน หรืออาจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสอนโดยเป็นวิทยากร ทางด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน

1.3 ด้านการรักษาผลประโยชน์ ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียนสำรวจเด็กในการวางแผนในการจัดบริการทางการศึกษา ร่วมในการปรับปรุงอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่นรวมถึงการนำความรู้จากชุมชนสู่

1.4 ด้านการติดตามประเมินผล ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมขององค์กร การจัดสภาพแวดล้อม

และการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน พร้อมร่วมมือกันตรวจสอบบุตรหลานกับสถานศึกษาด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยความคิดเห็นของชุมชนในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล Mark for Future เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

2.2 ปัจจัยที่ทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐบาล

2.3 คุณลักษณะของผู้นำชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2542).**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพมหานคร:

พริกหวานกราฟฟิค.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2547-2549). [Online] แหล่งที่มา:

<http://www.moe.go.th/webit/itmasterplan.htm>

กฤษวรรณ เวียรศิลป์. (2544). **การศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการ**

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์บริหารการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต

สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

กมล ภูประเสริฐ. (2543). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

เกษม เกิดวัน. (2549). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านบางเกตุ**

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ชนิษฐา ศรีนนท์. (2544). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนา**

เทศบาลนครนนทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป,

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิตจำนง กิติเกียรติ. (2532). **การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน.**

กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2549). **รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

ของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนกันทรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ฉลูวิทย์ ตีวงศ์. (2545). **การมีส่วนร่วมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2545). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.** กรุงเทพฯ:
เอส อาร์ พรินติ้ง.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำรง ก้อนจันทิก. (2546). **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มที่ 8 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร.**
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ถวิล มาตรเยี่ยม. (2545). **การปฏิรูปการศึกษา “โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ.”** นครราชสีมา:
แอกซิสแอดแอดเวอร์ โทซิงเอเจนซี.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย
ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน.** การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตยา ไสงาม. (2543). **การศึกษาสภาพความจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้
ผู้ปกครองตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กอนุบาลในจังหวัดศรีสะเกษ.** วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ปราการ เกิดมีสุข. (2562). **การเตรียมความพร้อมตามแนวพระราชัฐในการต่อต้านยาเสพติด:
ศึกษารณีสุมชนวัดปุณาวาส.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ประเวศ วะสี. (2547). **การพัฒนาต้องเอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง.** กรุงเทพฯ: กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). **หลักการบริหารโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ไพฑูริย์ สนธิเมือง. (2550). **ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมจัดการศึกษากับพัฒนาสถานศึกษา:
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคใต้.** วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- มาลี วรวิทย์สุวัฒนา. (2546). **การมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารส่วนตำบลในการจัดกิจกรรม
การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดแพร่.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547) **การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชนองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ.** กรุงเทพฯ: บุ๊คพลอยท์.
- ไยอนงค์ ทิมสุวรรณ. (2558). **ประชาธิปไตยกับบทบาทสถานศึกษาและชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมอัตลักษณ์วิถีไทย.** รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรหลักนิตินิธิธรรม เพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 3 วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- วิชัย ต้นศิริ. (2543). **คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลาจำกัด.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2544). **การกระจายอำนาจการปกครอง ส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระเดช ไหวยะนิพิร์. (2546). **การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดการศึกษาพื้นฐาน ในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ศฤงคาร แป้นกลาง. (2551). **การมีส่วนร่วมบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่: โรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ. (เอกสารอัดสำเนา).
- สงบ ประเสริฐพันธ์. (2543). **ร่วมกันสรรค์สร้างคุณภาพโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2525). **การประณตศึกษา.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). **มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมบัติ สองสี. (2547). **การมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประณตศึกษา กิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สาคร คุณชื่น. (2543). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประณตศึกษา สังกัดสำนักงานการประณตศึกษาสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ. (2551). **การศึกษาวิจัยในหน่วยงานท่องเที่ยวของรัฐ.** จุลสารการท่องเที่ยว.
- สิทธิชัย พลายแดง และสุเทพ ลิ้มสกุล. (2557). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.** วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ทช, 7(3): 917-929.
- สามัญศึกษา, กรม. (2544). **การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.** กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประณตศึกษาแห่งชาติ. (2542). **แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พัฒนางานทั้งระบบ เน้นการมีส่วนร่วม
รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย**, 15 พฤษภาคม, หน้า 3.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙**. กรุงเทพฯ:
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

เสาวนีย์ เสนาสุ. (2539). **การศึกษาชุมชน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

Cohen, J. and N. T. Uphoff. (1980). **Participations Place in Rural Development: Seeking
Clarify Through**. Cornell: Cornell University.

Littlewood, William. (1995). **Communicative Language**. Cambridge:
Cambridge University Press.

Maslow, Abraha Harold. (1970). **Motivation and Personality**. New York:
Harper and Row Inc.

Mc Calley (2015) **The Impact of the Reading Practice on the Foreign Language
Classroom**' An Action Research Case Study, Doctor of Education,
University of Derby.

Savignon, Sandra J. (2007) Beyond communicative language teaching.
Journal of Pragmatics Pennsylvania State University, USA.

Seels.B. and Z. Glasgow. (2007). **Exercise in Instructional Design**. New York: Merrill
Publishing Company.

Thorndike. (2017). **Connectionism Theory**. University of London, London.

Tomlinson, Brain. (2008). **Material Development in Language Teaching**. Cambridge:
Cambridge University Press.

Williams, Warren. (2015). **Teaching English as a Second Language**. London: Longman.

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

A study of the learning environment of students in Buached Wittaya

School Under the Office of Secondary Education Service Area 33

จรัส อนุพันธ์

Charus Anuphan

โรงเรียนบ้านป่าเปา-ป่าซางน้อย

Bunpapao-pasangnui School

e-mail: charus.anu@gmail.com

Received: May, 6 2021

Revised: May, 23 2021

Accepted: May, 30 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 5) ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนและ 6) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา จำนวน 331 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการให้บริการผู้เรียนและด้านอาคารสถานที่ และ 2) การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา จำแนกตามเพศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่และด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมทางการเรียน, โรงเรียนมัธยมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine and compare the learning environment of students in Buachetwittaya School under the Secondary Educational Service Area 33 in 6 aspects including building management, instruction, student service, management of education responding to students' expectation, organizing student activities and peers. The study sample were comprised of 331 students of Buachetwittaya School, selected by using stratified random sampling. The instrument used for collecting the data was a 5-point rating scale questionnaire with the reliability of .98. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research findings revealed that: 1) the learning environment of the students in Buachetwittaya School under the Secondary Educational Service Area 33 was at high level in whole and in parts. The mean scores listed in order from the highest to the lowest included peers, organizing student activities, instruction, management of education responding to students' expectation, providing services for students and building management and 2) the comparison, classified by student's gender, showed that the students' opinion towards the state of school's learning environment was not different. After item analysis, it was found that their opinion towards building management and instruction was different at the .05 level of significance, classified by student's grade level, found that the opinion was significantly different in whole and in parts at the .05 level.

Keywords: The Learning Environment, Secondary Schools

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคนซึ่งเป็นประชากรของประเทศ การที่บุคคลจะเรียนรู้และปรับตัวได้ดีอันเนื่องมาจากการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาและการจัดการระบบที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาครู การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างความร่วมมือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา

ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน, 2557) ดังที่แอสติน (Astin, 1971: 64) กล่าวว่า หน้าที่สำคัญของสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพ ซึ่งจะเห็นได้จากนักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อสถานศึกษาและชื่อเสียงของสถานศึกษานั้น ๆ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนทุกด้าน โดยเฉพาะทัศนคติ บุคลิกภาพ และคุณธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและทางวิชาชีพในอนาคตต่อไป ซึ่งเฟเธอร์สโตน (Featherstone, 1965 อ้างถึงในธนพร ศรีอนันต์, 2557: 2) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่ดีจะช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนนักศึกษาได้เป็นบุคคลที่พร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ ความเจริญทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันจะเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่นักเรียนนักศึกษา ทางด้านสื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมการสอนของครูพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เพื่อนร่วมชั้น อาคารสถานที่ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนเหล่านี้มีผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน การบริหารงานโรงเรียน สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อมในการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามความสามารถ ความสนใจ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากสภาพแวดล้อมที่ดี

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านการจัดการศึกษา 5) ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และ 6) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน เพื่อให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เป็นอยู่ปัจจุบันของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ซึ่งผลวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหาร ได้นำไปวิเคราะห์การวางแผนการจัดการศึกษา กำหนดนโยบาย และเป็นแนวทางในการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหาร และเป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียน ในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง ในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

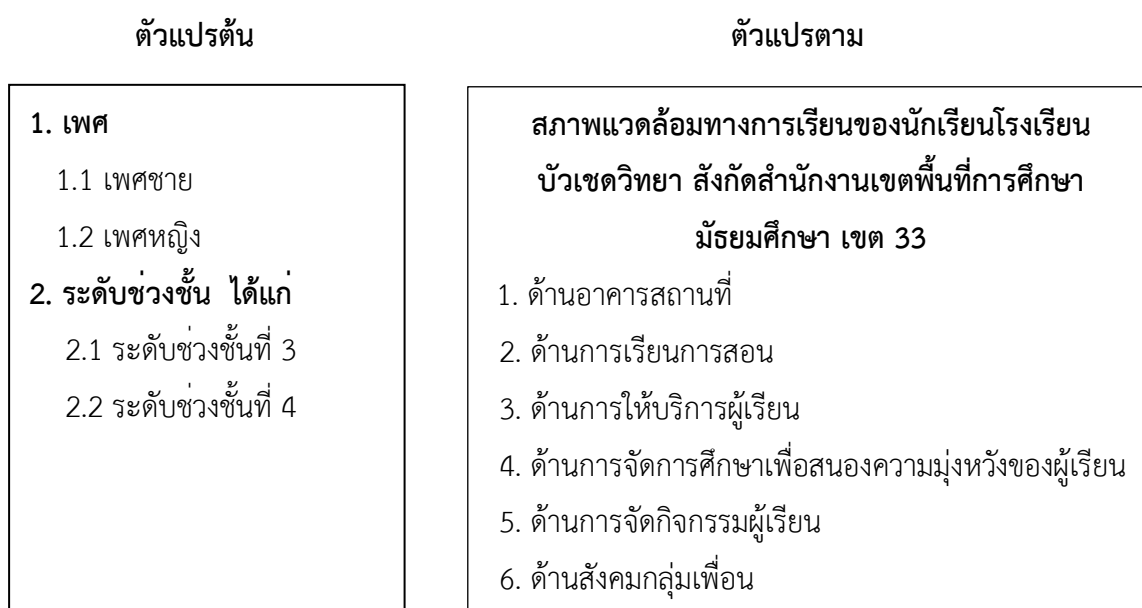
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามเพศ จำแนกตามระดับช่วงชั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตามแนวคิดของแอสติน (Astin, 1971: 308-316) ที่ได้อธิบายว่า สภาพแวดล้อมในการเรียนเป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ออกมาตามสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านการจัดการศึกษา 5) ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และ 6) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาศึกษาและเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ และระดับช่วงชั้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตามแนวคิดของแอสติน (Astin, 1971) ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 5) ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และ 6) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ระดับช่วงชั้นที่ 3 และระดับช่วงชั้นที่ 4 รวม 2,400 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนในโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 194 คน และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 137 คน รวม 331 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

เครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศของนักเรียน และช่วงชั้นที่ศึกษา ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทาง การเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1987 อ้างถึงใน ศิริประภา วงศ์ษา, 2556: 53)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพ หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence: IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อเพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตามความคิดเห็นของ นักเรียน โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน บัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามเพศ และจำแนกตามระดับ ช่วงชั้น โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดสัญลักษณ์ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลและลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ)

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
นักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา เพศหญิง	178	53.77
นักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา เพศชาย	153	46.22
รวม	331	100

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของนักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.77 และสถานภาพของนักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา เพศชาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 คิดเป็นร้อยละ 46.22

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม (ช่วงชั้น)

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับชั้น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
นักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา ระดับช่วงชั้นที่ 3	194	58.61
นักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา ระดับช่วงชั้นที่ 4	137	41.39
รวม	331	100

จากตารางที่ 2 พบว่า สถานภาพของนักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา นักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา ระดับช่วงชั้นที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 58.61 และสถานภาพของนักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา ระดับช่วงชั้นที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 41.39

2. การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเชดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งรายด้านและรายข้อ นำไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อกำหนดระดับและจัดอันดับ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3-9

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้าน

(n=331)

สภาพแวดล้อมทางการเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม	อันดับ
1. ด้านอาคารสถานที่	3.70	0.60	มาก	6
2. ด้านการเรียนการสอน	3.88	0.67	มาก	3
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.72	0.67	มาก	5
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.87	0.69	มาก	4
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	3.91	0.70	มาก	2
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.13	0.66	มาก	1
รวม	3.87	0.56	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.87) และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ในแต่ละด้าน จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน (\bar{X} = 4.13) ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน (\bar{X} = 3.91) ด้านการเรียนการสอน (\bar{X} = 3.88) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน (\bar{X} = 3.87) ด้านการให้บริการผู้เรียน (\bar{X} = 3.72) และด้านอาคารสถานที่ (\bar{X} = 3.70) ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามเพศ

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางการเรียน	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง		t	p
		n = 153		n = 178			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ด้านอาคารสถานที่	3.80	0.54	3.61	0.63	2.81*	0.01
2	ด้านการเรียนการสอน	4.01	0.64	3.78	0.69	3.15*	0.00
3	ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.79	0.67	3.66	0.66	1.88	0.06

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางการเรียน	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง		t	p
		n = 153		n = 178			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
4	ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.90	0.72	3.84	0.65	0.87	0.38
5	ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	3.91	0.73	3.91	0.67	-0.00	1.00
6	ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.18	0.61	4.09	0.70	1.18	0.24
รวม		3.93	0.55	3.81	0.57	1.90	0.06

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเชตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านอาคารสถานที่และด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านที่เหลือมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเชตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามระดับชั้น

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเชตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามระดับชั้น

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางการเรียน	ระดับชั้นที่ 3		ระดับชั้นที่ 4		t	p
		n = 194		n = 137			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ด้านอาคารสถานที่	3.85	0.63	3.49	0.48	5.98*	0.00
2	ด้านการเรียนการสอน	4.10	0.69	3.58	0.52	7.74*	0.00
3	ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.88	0.67	3.49	0.59	5.40*	0.00
4	ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	4.08	0.67	3.56	0.59	7.20*	0.00
5	ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	4.09	0.71	3.66	0.60	5.86*	0.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพแวดล้อมทางการเรียน	ระดับชั้นที่ 3		ระดับชั้นที่ 4		t	p
		n = 194		n = 137			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
6	ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.20	0.66	4.04	0.65	2.09*	0.04
รวม		4.03	0.59	3.64	0.43	7.04*	0.00

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามระดับชั้นที่ 3 และระดับชั้นที่ 4 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละด้าน จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการให้บริการผู้เรียน และด้านอาคารสถานที่ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ อีกทั้ง นโยบายการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เอื้อประโยชน์กับการจัดการศึกษา ทำให้นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิชานันท์ ชูดวงแก้ว (2550: 43) ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” เขต 2 ตามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก โดยมีสภาพแวดล้อมทางการเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านพฤติกรรมของครูผู้สอน ด้านพฤติกรรมของนักเรียน ด้านจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านการบริการของนักเรียน ด้านพฤติกรรมเพื่อนร่วมชั้น และด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ตามความคิดเห็นของนักเรียน

1.1 ด้านอาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ อันดับแรก คือ โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมได้ร่มรื่น สวยงามเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ความสะดวกปลอดภัยในการเดินทางระหว่างอาคารในบริเวณโรงเรียน และที่นั่งพักผ่อนภายในโรงเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดบรรยากาศภายในและนอกโรงเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้มีความสวยงาม ปลอดภัย มีต้นไม้ยืนต้นที่ให้ ความร่มรื่นหลายชนิด สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดให้มี โต๊ะ เก้าอี้ เพื่อเป็นที่นั่งพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ในบริเวณต่าง ๆ ภายในโรงเรียน มีทางเดินเชื่อมต่อ ระหว่างอาคารที่มีความมั่นคงปลอดภัยและมีร่มเงา โรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อมให้สวยงาม สะอาด ปราศจากมลพิษฝุ่นละออง จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุดและหนังสือ สำหรับค้นคว้า ศูนย์การเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สวนดอกไม้แปลงสาธิตการเกษตร เป็นต้น ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33 ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อาคม รุณสีงาม (2550: 65) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนคลองน้ำ ไสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร ด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดสาม อันดับแรก คือ ครูผู้สอนมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ครูผู้สอนมีความความเอาใจใส่ดูแลนักเรียน และความสามารถของครูผู้สอนทำให้นักเรียนเกิด การพัฒนา ความคิด ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนโรงเรียนบัวเขต ได้พัฒนาหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์สังเคราะห์ที่เหมาะสม กับสาระการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย คำนึงความ แตกต่างธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคลครูโรงเรียนบัวเขตวิทยา ได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา จรรยาบรรณวิชาชีพตามที่หน่วยงานกำหนด เสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีใน การส่งเสริมผู้อื่นให้ปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน มีการ หาเรื่องราวต่าง ๆ สอดแทรกในการเรียนการสอน มีการปฏิบัติต่อผู้เรียนทุกคนในลักษณะเดียวกัน มีความ สนใจและเอาใจใส่ต่อผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเอาใจใส่ในการเรียน และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตัว ครู เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ อีกทั้ง ครูได้เข้ารับการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ ครูทุกคนจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม และเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง มีการสร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม มีการติดตามผลการเรียนของผู้เรียนสม่ำเสมอครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้มาสู่ผู้เรียนได้ อย่างน่าสนใจ รู้จักกระตุ้นให้นักเรียนเปิดใจเรียนรู้ อยากรู้ อยากติดตาม อยากศึกษาค้นคว้า กระตุ้นให้

นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา หมั่นผดุง (2555: 56) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการให้บริการผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ อันดับแรก คือ การให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาของครูแนะแนว ความยุติธรรมในการพิจารณาจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักเรียน และความสะดวกรวดเร็วในการบริการของเจ้าหน้าที่ห้องพยาบาล เนื่องจากทางโรงเรียนบัวเขตวิทยาได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวและผู้ปกครองนักเรียนในการช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดให้มีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบร้อยเปอร์เซ็นต์ มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน มีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้การสนับสนุนในเรื่องของทุนการศึกษาซึ่งมีนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีการระดมทุนการศึกษาให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึงโดยพิจารณาจากการเยี่ยมบ้านนักเรียนรวมถึงการสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม ให้นักเรียนได้รับทุนการศึกษาเท่าเทียมกัน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลไว้คอยดูแลนักเรียนตลอดเวลา มีการจัดห้องพยาบาลพร้อมยาและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความสะอาดพร้อมให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ให้ความสนใจกับการดูแลความสะอาดของน้ำดื่ม ความสะอาดถูกสุขลักษณะอนามัยของโรงอาหารภายในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนในการบริโภค มีการบริการสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนให้บริการห้องสมุด มีหนังสือดี ๆ หลากหลากไว้ให้บริการผู้เรียนได้สืบค้น หาความรู้ อีกทั้งได้จัดเวรประจำวันของครูดูแลจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงการดูแลการขึ้นรถรับ-ส่งของนักเรียน เพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัยแก่นักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการให้บริการผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิษานันท์ ชูดวงแก้ว (2550: 43) ซึ่งได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ด้านการให้บริการผู้เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ อันดับแรก คือ นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รู้จักการทำงานเป็นทีม นักเรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้ และนักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้ เป็นเพราะ โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่อิงแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนา ให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข มีคุณธรรม นำความรู้ และครูใช้กระบวนการสอนแบบบูรณาการ ผลลัพธ์การสอนที่หลากหลาย มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน การจัดกระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม เน้นการปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้รักการทำงาน นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รู้จักการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีการปรับปรุงห้องสมุดให้ทันสมัยให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย จึงส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ บุญขวาง (2556: 93) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนและแนวทางการพัฒนาของนักเรียนวิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี พบว่า ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี มีการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุชาวรินทร์ บุญเกิด (2550: 44) ได้ศึกษา ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสิริราชอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ อันดับแรก คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นอย่างเต็มที่ ความมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน และความร่วมมือของนักเรียนในการจัดกิจกรรมร่วมกันน่าจะเป็นผลมาจากโรงเรียนให้ความสำคัญกับนักเรียนที่จะเลือกเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น หรือกิจกรรมที่นักเรียนได้จัดขึ้นเองโดยกิจกรรมเหล่านี้ต้องเหมาะสม และเป็นประโยชน์กับนักเรียน ความมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน การสนับสนุนของโรงเรียนให้ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวมโรงเรียนบัวเขตวิทยาได้จัดกิจกรรมที่หลากหลายในแต่ละปีการศึกษา ทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและนอกหลักสูตร กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขันทักษะทางวิชาการ กิจกรรมค่ายพุทธบุตร การจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน ตลาดนัดวิชาการ ตลอดจนการรณรงค์ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมงดสูบบุหรี่ การรณรงค์ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การต่อต้านยาเสพติด ผลจากกิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเกิดทักษะชีวิตจากการปฏิบัติจริง กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้รับความร่วมมือของนักเรียนในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี กิจกรรมที่จัดขึ้นทำให้นักเรียนมีความรู้ประสบการณ์มากกว่าเดิม จึงส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิชนันท์ ชูดวงแก้ว (2550:43) ซึ่งได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการจัดกิจกรรม

ผู้เรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

1.6 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ อันดับแรก คือ ความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนานเมื่อได้รวมกลุ่มกันกับเพื่อนนักเรียน ความร่วมมือร่วมใจของนักเรียนในการรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของโรงเรียน และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกลุ่มเพื่อนนักเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนบัวเขตวิทยา ได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียนเช่น กีฬาสีภายใน กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันทั้งในห้องเดียวกันและต่างห้อง กิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องทำให้นักเรียนความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนาน เมื่อได้รวมกลุ่มกัน มีความรักความสามัคคีต่อกัน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อเพื่อนร่วมสถาบัน มีช่วยเหลือด้านการเรียนมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันระหว่างเพื่อนนักเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภาภรณ์ พายสำโรง (2552: 77) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพรพงษ์กุล จังหวัดสระแก้ว พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพรพงษ์กุล ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่และด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากโรงเรียนบัวเขตวิทยามีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการให้บริการผู้เรียนด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อนโดยจัดให้นักเรียนทุกคนมีสิทธิ์ได้รับการบริการทุกด้านอย่างเท่าเทียมกัน ให้ได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะต่าง ๆ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทั้งชายและหญิงสามารถที่จะร่วมกันทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกีฬาสี กีฬาจังหวัดวันสำคัญต่าง ๆ มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ใช้บริการ มีการส่งเสริมอาชีพประสบการณ์ในการทำงาน แม้แต่กิจกรรมแนะแนวที่โรงเรียนสามารถให้บริการให้คำปรึกษาได้ทั้งชายและหญิง จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพันธ์ แก้วประทีป (2554: 67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนโรงเรียนทัพยาพิทยา จังหวัดสระแก้ว พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนโรงเรียนทัพยาพิทยาตามความคิดเห็นของผู้เรียนของเพศชายและเพศหญิง ทั้งโดยรวมแล้วรายด้านเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามระดับช่วงชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 มีความคิดเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านเหมาะสมสูงกว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 อาจเนื่องมาจากอายุในแต่ละระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกันประสบการณ์ วุฒิภาวะที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้สึกนึกคิดต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนจะเป็นนักเรียนที่มาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนักเรียนเหล่านี้จะได้พบสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างไปจากเดิมนักเรียนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศและสถานที่ใหม่ ส่วนนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มีวัยวุฒิที่สูงขึ้นจึงมีความต้องการในด้านการตอบสนองของโรงเรียนตามความต้องการของตนเองมากกว่า การจัดการศึกษาของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีการเรียนอย่างหลากหลายวิชา เพื่อหาความถนัดมุ่งหมายไปสู่สายอาชีพและสายสามัญ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มี 4 แผนการเรียน คือ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์, แผนการเรียนศิลปศาสตร์-คณิตศาสตร์, แผนการเรียนศิลปศาสตร์ - ภาษา และแผนการเรียนทั่วไป ให้เลือกเรียนอย่างเหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน เพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป อีกทั้งนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 เป็นนักเรียนที่เข้ามาเรียนใหม่ในโรงเรียนแห่งนี้ที่มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านต่าง ๆ ต่างไปจากเดิม นักเรียนจะพบกับความแปลกใหม่ของสภาพแวดล้อมในสถานที่แห่งใหม่ ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานกับการเรียน การร่วมกิจกรรมนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนจากระดับช่วงชั้นที่ 3 เดิมของโรงเรียน หลักสูตรที่จัดให้กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 จะมีสาระการเรียนรู้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นนักเรียนจึงมองว่าเนื้อหาสาระวิชาที่เรียนมีความยากมากกว่าระดับช่วงชั้นที่ผ่านมา จึงส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำแนกตามระดับช่วงชั้นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี ลกะวงศ์ (2553, หน้า 51 - 52) ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเหมาะสมกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบัวเขตวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้ขอเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียน ดังนี้

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายของโรงเรียน ควรพิจารณาปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้มีความเหมาะสมมากขึ้นทุก ๆ ด้าน ให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการที่ได้เข้ามาศึกษาในโรงเรียนบัวเขตวิทยา โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านอาคารสถานที่ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นอันดับสุดท้ายจากทุกด้าน

2. สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรปรับปรุงในเรื่องความสะอาดของห้องเรียน ความเพียงพอของโต๊ะ เก้าอี้ ภายในโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมรักษาสะอาด โครงการกิจกรรม 5 ส.

3. สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการเรียนการสอน โรงเรียนควรปรับปรุงในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียน ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความสุขสนุกสนานน่าเรียน

4. สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการให้บริการผู้เรียน โรงเรียนควรปรับปรุงในเรื่องความสะอาดถูกสุขลักษณะของห้องน้ำสำหรับนักเรียน และความสะอาดปลอดภัยของรถรับส่งนักเรียน

5. สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนโรงเรียนควรปรับปรุงในเรื่อง การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียน

6. สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน โรงเรียนควรปรับปรุงในเรื่องความเหมาะสมของช่วงเวลาการจัดกิจกรรมของนักเรียน และความมีอิสระในการจัดกิจกรรมของนักเรียน

7. สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โรงเรียนควรปรับปรุงในเรื่องความช่วยเหลือให้คำปรึกษาของรุ่นพี่ต่อรุ่นน้อง และการยอมรับการตักเตือนระหว่างเพื่อนนักเรียน

8. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยรวมต่ำกว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการประชุม จัดกิจกรรม หรือสัมมนาเพื่อรับฟังปัญหาหรือความต้องการหาแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานในด้านต่าง ๆ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ บุญขวาง. (2556). **สภาพแวดล้อมทางการเรียนและแนวทางพัฒนาของนักเรียน**

วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธนพันธ์ แก้วประทีป. (2554). **สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทัพพะยา**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นิชานันท์ ชูดวงแก้ว. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราตรี ฤกษ์วงศ์. (2553). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนิดา หมั่นผดุง. (2555). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุธาวรินทร์ บุญเกิด. (2550). ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อาคม รุณสีงาม. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Astin, A. W. (1971). *The college environment*. New York: American Council on Education.
- Featherstone, R. L. (1965). *Planning education facilities*. New York: McGraw - Hill.

การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

Budget Administration of Schools Under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 1

อ้อมใจ อุ่นศิริ¹, วรชัย วิภูอุปโภคตร²

Aomchai Oonsiri¹, Vorachai Viphoouparakhot²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

¹Master of Education in Educational Administration Program, Siam Technology College

²Graduate student in Educational Administration, Siam Technology College

e-mail: Vorachaiv@siamtechno.ac.th

Received: June, 4 2021

Revised: June, 20 2021

Accepted: June, 30 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน (สำนักงบประมาณ, 2551) (1) การวางแผนงบประมาณ (2) การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน (3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (4) การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (5) การรายงานทางการเงินและผลดำเนินงาน (6) การบริหารสินทรัพย์ และ (7) การตรวจสอบภายใน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 327 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่มีระดับมากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (\bar{X} = 4.76) รองลงมา คือ ด้านการบริหารสินทรัพย์ (\bar{X} = 4.72) ด้านที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (\bar{X} = 4.62)

คำสำคัญ: การบริหารงบประมาณ, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to study budget administration of schools under the office of Chaiphum Primary education at service area 1, 7 aspects (1) Budget planning, (2) Product determination and cost calculation, (3) Procurement system arrangement, (4) Financial management and budget control, (5) Financial and performance reporting, (6) Asset management, and (7) Internal audit. The samples were 327 teachers and School administrator of schools under the office of Chaiphum Primary education service area 1. The sample was obtained by using Krejcie & Morgan's table and simple random sampling technique. The questionnaire were used as the tool for data collecting, with the reliability of 0.98. The statistics in this study were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows: the budget administration of Schools under the office of Chaiphum Primary education at service area 1, in overall were found at the highest level. The highest aspect was a financial management and budget control ($\bar{X} = 4.76$), followed by the Asset management ($\bar{X} = 4.72$), and the least was the Financial and performance reporting ($\bar{X} = 4.62$).

Keywords: Budget Administration, School Administrators, The office of Primary Educational Service Area

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ได้จัดระบบโครงสร้างการบริหารออกเป็น 3 ระดับ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 หมวด 2 ว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล ตามราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอน 62 ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจในการบริหารสถานศึกษา เป็น 4 ภารกิจ คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ขอบข่ายการบริหารงานตามภารกิจของการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และขอบข่ายงานในแต่ละงานให้มีคุณภาพและจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยทรัพยากรทางการบริหารที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ คือ คน (MAN) เงิน (MONEY)

วัสดุอุปกรณ์ (MATERIAL) และการจัดการ (MANAGEMENT) ถึงแม้ว่าทรัพยากรคนจะเป็นที่ยอมรับของนักบริหารว่า มีความสำคัญมากกว่าทรัพยากรอื่น ๆ ในแง่ของการบริหารก็ตาม แต่ทรัพยากรเงินหรืองานการเงินและบัญชีซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานธุรการในหน่วยงานการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะงานงบประมาณเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารงานของหน่วยงานเป็นไปด้วยความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

รายงานประจำปีของหน่วยตรวจสอบภายใน กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ สพป.ชัยภูมิ เขต 1 ในปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานงบประมาณไม่มาก การบริหารงบประมาณจะเป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้อนุมัติให้จ่ายได้ โดยเฉพาะหมวดเงินอุดหนุน หมวดค่าตอบแทนใช้สอยวัสดุ และหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร วิธีการดำเนินงานงบประมาณก็จะเปลี่ยนไปตามผู้บริหารคนใหม่ การจัดทำงบประมาณก็จะมีแนวโน้มใช้จ่ายที่ไม่มีแผนแน่นอนเป็นลายลักษณ์อักษรที่ตามมาคือ ยากต่อการตรวจสอบทางระบบบัญชีการเงิน ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณไม่ถูกต้องตามระเบียบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของเงิน (สำนักงานการศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2561) ปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา การบริหารงบประมาณของโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครู และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีจำนวน 231 โรงเรียน จำนวน 2,118 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต1, 2561) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 327 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ จากการศึกษาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนหลักการและทฤษฎี จากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาอีกครั้ง ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียน นำมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน มาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นคำถามแบบให้คะแนนหรือประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1993)

4. การรวบรวมข้อมูล แจกแบบสอบถาม จำนวน 327 ฉบับ ให้กับครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์แบบตาราง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์สอนของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละในภาพรวม ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ปริญญาตรี	195	59.63
2. สูงกว่าปริญญาตรี	132	40.37
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 59.63 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 40.37

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์สอน

ประสบการณ์ในการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 5 ปี	112	34.25
2. ระหว่าง 5 - 10 ปี	100	30.58
3. และมากกว่า 10 ปี	115	35.17
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน มากกว่า 10 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 35.17 รองลงมาได้แก่ ประสบการณ์สอนน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 และประสบการณ์สอนระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 30.58 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินการบริหารงบประมาณ	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ตามกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB)				
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.67	0.468	ดีมาก	6
2. ด้านการกำหนดผลผลิตและคำนวณต้นทุนผลผลิต	4.67	0.498	ดีมาก	4
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	4.70	0.467	ดีมาก	3
4. ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ	4.76	0.401	ดีมาก	1
5. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน	4.62	0.509	ดีมาก	7
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์	4.72	0.442	ดีมาก	2
7. ด้านการตรวจสอบภายใน	4.67	0.469	ดีมาก	5
รวม	4.69	0.463	ดีมาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินการบริหารงบประมาณ โรงเรียนตามกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับดีมากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมา คือ

ด้านการบริหารสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.72$) ด้านที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.62$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องการศึกษาเรื่องการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

การดำเนินการบริหารงบประมาณตามกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผู้บริหารและครู มีการปฏิบัติกรดำเนินการบริหารงบประมาณโรงเรียนตามกระบวนการงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทุก ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับดีมากค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.72$) ด้านที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.62$)

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ การดำเนินการบริหารงบประมาณตามกระบวนการบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานด้านการวางแผนงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติกร วางแผนงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนาการจัด การศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปี โดยมาจาก ผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย รองลงมา คือ แผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับ แผน กลยุทธ์ และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการประเมินตนเอง (SAR) และการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพ(SWOT) แม้โรงเรียนมีการดำเนินงานตาม กระบวนการในทุกขั้นตอน แต่ผลการดำเนินงาน ยังไม่ประสบความสำเร็จ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ยังไม่ มีความเป็นปัจจุบัน และครบถ้วนถูกต้อง ทั้งหมด ยังขาดความเหมาะสมที่ปรับตามสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียน ในเมืองกับพื้นที่สูงต่างกันที่บริบท แต่รูปแบบแผนการจัดทำ มีความ คล้ายคลึงกัน ประกอบกับการ บริหารงานงบประมาณยังไม่เหมาะสม ยังขาดการทบทวนปรับปรุงการแปลง กลยุทธ์เป็นโครงสร้าง แผนงาน ขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรจะมีการดำเนินไป ตามแบบแผน แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพราะมีการเริ่มใช้แผนบริหาร งบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 (นิตติ ในพรหม, 2550) ตัวอย่างการปรับเปลี่ยนระบบ งบประมาณการเงินและการพัสดุ เป็นหนึ่งในแผนปฏิรูประบบ บริหารงานภาครัฐที่นำเอาระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้โดยหน่วยงานภาครัฐต้อง ดำเนินการตามมาตรฐานการจัดการทางการเงินของ สำนักรงบประมาณ 7 ด้าน เพื่อเป็นหลักประกันได้ว่า หน่วยงานจะสามารถนำงบประมาณไปใช้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ ด้านการจัดทำ และเสนอของบประมาณ ทำให้การบริหารงานด้าน งบประมาณมุ่งสู่ระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมากขึ้น มีการกำหนดเป้าหมายงานต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม มีแผนก ชัดเจน มีดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงาน และสามารถวัดและประเมินผลการทำงาน

ได้ชัดเจน การใช้จ่าย ประมาณเน้นที่เป้าหมายเพื่อประชาชนเป็นหลัก นอกจากนี้ ณรงค์ สัจพันโรจน์ (2560) ได้ขยายความต่อว่า ผู้บริหาร ควรจะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งในด้านการวางแผนและการบริหารงบประมาณ การส่งมอบผลผลิต ติดตามผลงาน ข้อค้นพบอีกประการหนึ่งคือในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กลยุทธ์ และการประจำปีของบางโรงเรียน ไม่มีความสอดคล้องของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ไม่ได้ระบุกลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์แผนงาน ซึ่งทำให้การจัดทำโครงการกิจกรรม ไม่เป็นไปในทิศทาง

2. ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุนผลผลิต การดำเนินการบริหารงบประมาณตามกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุนผลผลิตพบว่า ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุนผลผลิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำคู่มือ หรือเอกสาร เกี่ยวกับการกำหนดผลผลิต ค่าต้นทุนผลผลิต รองลงมา คือ การจัดทำแบบฟอร์มการเก็บค่าใช้จ่ายในหน่วยงานคู่ขนานไปกับการเก็บข้อมูลจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินภาครัฐ (GFMS) ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการสรุปและรายงานผลระบบติดตาม ตรวจสอบ โรงเรียนส่วนใหญ่ได้กำหนดผลผลิตหลัก ในการบริหารจัดการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้าน คือ ปริมาณ คุณภาพ เวลา และต้นทุน นอกจากนี้การกำหนดกิจกรรมนำไปสู่ผลผลิต มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ (เป้าประสงค์) แต่การคิดคำนวณ ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อหน่วยผลผลิตและกิจกรรมยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ขาดความเหมาะสม คุ่มค่า ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่กำหนดนโยบายงบประมาณ ทั้งนี้เป็นเพราะ บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ ที่ถูกต้อง ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า มีผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูทุกคน และคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค่าต้นทุนผลผลิตตามหลักการที่กำหนดไว้ในคู่มือการวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ ดำเนินการโดยการวางแผนและจัดทำแบบฟอร์มการเก็บค่าใช้จ่ายในหน่วยงานต่อขนานไปกับการเก็บข้อมูลจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินภาครัฐ (GFMS) ครอบคลุม เงินในและนอกงบประมาณ โดยจำแนกเป็น 5 งบรายการ คือ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบลงทุน และงบรายจ่ายอื่น ๆ ค่าต้นทุนจากค่าใช้จ่ายจริงของปีก่อนปีปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลค่าใช้จ่ายของกรรมที่ถูกต้องเชื่อถือได้ ดังที่ ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริ (2554) อธิบายว่า การคำนวณผลผลิตเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอย่างหนึ่งที่หน่วยงานจะเป็นผลงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานจะต้องดำเนินการคำนวณต้นทุนผลผลิตให้ใกล้เคียงกับ ความเป็นจริงมากที่สุด ในกระบวนการนำส่งผลผลิตเพื่อบริการประชาชนโดยทั่วไป หน่วยงานจะกำหนดได้ว่าผลผลิตหรือผลงานแต่ละหน่วยงานจะต้องผ่านกระบวนการอะไรบ้าง ดังนั้น สถานศึกษาสามารถนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ในการคำนวณต้นทุนผลผลิตของหน่วยงานตนเองได้และการที่ ผู้ให้การสัมภาษณ์ได้เสนอว่า ปัญหาที่บุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนผลผลิต นั้นอาจกล่าวได้ว่า เป็นผลมาจากการที่แนวทางและวิธีปฏิบัติในการคำนวณต้นทุนผลผลิตนั้นมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ส่งผลต่อการรับรู้ในทางหนึ่ง หรืออาจเป็น ดังที่กรมสามัญศึกษา (2543) เสนอคือ ระบบต้นทุนกิจกรรม แม้จะเป็นประโยชน์ต่อหลายองค์กร การทำให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายและชัดเจน

สามารถปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม รวมทั้งสร้างความรู้ ความคิด ประสบการณ์ให้กับบุคลากรในโรงเรียน สามารถนำไปสู่การพัฒนาวิธีการคำนวณต้นทุน ผลผลิตโดยใช้ระบบทุนกิจกรรม

3. ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การดำเนินการบริหารงบประมาณตามกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พบว่า ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศในการบริหารจัดการซื้อจัดจ้าง รองลงมา คือ มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการดำเนินการเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ตามวิธีการ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การบริหารงานงบประมาณด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พบประเด็นปัญหา กรณีที่บางโรงเรียนที่ไม่มีแผนงานโครงการรองรับ หรือมีแต่ไม่มีหลักฐานการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น แบบบ.ช.ไม่ครบ และไม่ตรงกับเงินงบประมาณที่โรงเรียนเบิกออกมาใช้ เป็นเพราะการตรวจสอบติดตามของโรงเรียนไม่เป็นปัจจุบัน และไม่มีหลักฐานรายงานการตรวจสอบติดตาม มีเพียงกรรมการตรวจสอบพัสดุ และการจัดจ้างของโรงเรียน ปัญหาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียนบางโรงเรียนไม่มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างเป็นปัจจุบัน เพราะขาดการนิเทศติดตามจากคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และไม่มีการรายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำเดือน ซึ่งปัจจุบันแม้ สถานศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติระเบียบวิธีการบริหารราชการ วงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 (มาตรา 35) โดยเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (มาตรา 39 และมาตรา 59) แต่สถานศึกษาก็ต้อง สำคัญกับการจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) รายละเอียดไว้ว่า แม้ผู้บริหารจะมีอำนาจอิสระในการบริหารและตัดสินใจ โดยเฉพาะด้านการเงินซึ่งส่วน งบประมาณแผ่นดินจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการตรวจสอบการเงินของสถานศึกษาทั้งในช่วง ระหว่างใช้ และหลังใช้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดทำระบบบัญชีให้ครบถ้วน ถูกต้องตาย ระเบียบทางราชการเพื่อการบริหารของตนเป็นไปด้วยความโปร่งใส และสุจริต สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) อธิบายไว้ว่า การจัดซื้อจัดจ้างเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิด ในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน และจะมีผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนของผลผลิต กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างที่ดี จะต้องมีความโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ จะช่วยลดการสูญเสียเงินงบประมาณ

ดังนั้นส่วนราชการจะต้องจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่ดี มีแผนในการจัดซื้อจัดจ้างที่จะบ่งบอกว่า จะจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ชนิดไหน จำนวนเท่าไร ในเวลาใด และจะจัดซื้อจัดจ้างอย่างไร เพื่อให้ ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานได้ทันเวลา มีปริมาณ คุณภาพ มีราคาที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์โดยเฉพาะด้านการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการเงินของสถานศึกษาทั้งในช่วงก่อนใช้

4. ด้านการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณ การดำเนินการบริหารงบประมาณตาม กระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานด้านการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณ พบว่า ผู้บริหาร และครูมีการปฏิบัติการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ รองลงมา คือ มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงบประมาณ ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการจัดทำรายงานการเงินและบัญชีรายรับรายจ่าย เป็นประจำทุกเดือน และส่งตามกำหนดโรงเรียนให้ข้อมูลว่ามีการบริหารควบคุมงบประมาณที่ดำเนินการอยู่นั้น สอดคล้องกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่ได้ให้กรอบแนวคิดในการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณไว้ว่า ตามแนวนโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลซึ่งมีเป้าหมายในการกระจายความรับผิดชอบในด้านการบริหารจัดการและสร้างระบบ บริหารภาครัฐแนวใหม่ที่มีประสิทธิภาพมีระบบการตรวจสอบ กำกับดูแลที่ดี ทำให้หน่วยงานภาครัฐ ต้องดำเนินการตามระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยต้องมีระบบข้อมูลทางการเงิน ที่สมบูรณ์ เพียงพอ การประเมินและการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางการเงินและการ วิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นเกณฑ์ในการขอจัดสรรงบประมาณแบบวงเงินรวม จากหน่วยงานกลาง รวมทั้งเป็นข้อมูลสนับสนุนการวางแผนทางการเงิน การบริหารจัดการสินทรัพย์สิน และการ ตรวจสอบกำกับดูแลองค์กรของผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยกระทรวงการคลังจะต้องรวบรวมข้อมูลและรายงานการเงินของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ มาจัดทำเป็นรายงานการเงินในแผ่นดินต่อไป ด้วยการเงินของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ มาจัดทำเป็นรายงานการเงินในภาครัฐรวม แผ่นดินต่อไป ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารการเงินและควบคุม งบประมาณ และควรเร่งพัฒนาระบบการจัดการให้มีความสะดวกและคล่องตัวมากที่สุด

5. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ ผลการดำเนินการการบริหารงบประมาณ ตามกระบวนการ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ พบว่า ควรมีการปฏิบัติกรรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ การรายงานประจำปี ด้านการเงินของโรงเรียน รองลงมา คือ การจัดทำรายงานประจำปีอย่างครบถ้วนประกอบด้วยฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน รายงานทางการเงิน งบกระแส เงินสด เพื่อจัดส่งให้หน่วยเหนือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และกรมบัญชีกลาง ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด การรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี มีรายการครบถ้วน โรงเรียนได้มีการจัดทำกรรายงานการ ซึ่งรายงานต่อ คณะกรรมการตรวจสอบที่โรงเรียนได้แต่งตั้งขึ้น และรายงานต่อผู้ ซึ่งกรรายงาน บัญชีเงินสด บัญชีเงินคงเหลือประจำวัน ทะเบียนคุมเงินนอก หลักฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ทุกโรงเรียนจะดำเนินการรายงานเดือนละ 1 ครั้ง เอกสารกรรายงานมีมากจนเกินไป และรูปแบบของรายงานตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตาม ตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ซึ่งโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการปรับปรุงรูปแบบรายการของรายงานให้เหมาะสมเน้นเฉพาะข้อมูลที่มีประโยชน์ ลดความซ้ำซ้อนโดยจัดให้มีระบบเชื่อมโยงรายงานไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ง่ายขึ้น

6. ด้านการบริหารสินทรัพย์ การดำเนินการบริหารงบประมาณตามกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานด้านการบริหารสินทรัพย์ พบว่า ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติการบริหารสินทรัพย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจำแนกประเภทของพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้าง ลงทะเบียนควบคุมสินทรัพย์อย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบัน รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสินทรัพย์ ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด การกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ในการบริหารชัดเจน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการบริหารสินทรัพย์ การดำเนินการการบริหารสินทรัพย์โดยคณะกรรมการบริหารสินทรัพย์ที่เน้นการมีส่วนร่วม การกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ นโยบายและแผนกลยุทธ์ในการบริหารสินทรัพย์ที่ชัดเจน มีแผนการหารายได้และผลประโยชน์จากสินทรัพย์ของสถานศึกษามีแผนการใช้พัสดุ ครุภัณฑ์ อาคาร สถานที่ อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนั้นการบริหารสินทรัพย์ยังเป็นการจัดการสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการนำส่งรายได้ มีการกำหนดระเบียบขั้นตอนการบริหารสินทรัพย์ และมีข้อมูลที่ครอบคลุมและปรับปรุงอยู่เสมอ (ชัยยุทธ ศิริสุทธิ, 2554)

7. ด้านการตรวจสอบภายใน การดำเนินการบริหารงบประมาณตามกระบวนการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานด้านการตรวจสอบภายใน พบว่า ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติการตรวจสอบภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำแผนตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลง การให้บริการผลผลิตของโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติ การประจำปีงบประมาณและแผนการใช้งบประมาณ รองลงมา คือ มีการดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตาม แผนการตรวจสอบ ติดตาม ข้อที่มีระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการนำข้อมูลทางการเงินมาใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนการ ตัดสินใจ ควบคุมและติดตามการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ภายในของสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการกำหนดเกณฑ์ในการตรวจสอบ ที่ชัดเจน มีการหาวิธีปฏิบัติเชิงเปรียบเทียบกับองค์กรที่ประสบความสำเร็จประเมินผลโดยพบ ผลการปฏิบัติงาน (Performance Audit) มีการรายงานผลการตรวจสอบภายในต่อคน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เนื่องจากการตรวจสอบภายในเป็นหน้าที่งานเกี่ยวกับการประเมินผล ของหน่วยงานตรวจสอบภายในที่จัดให้มีขึ้นภายในองค์กร เพื่อให้การบริการตรวจสอบควบคุม บริหารการดำเนินงานกิจกรรม การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กร ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้ตรวจสอบภายในจะทำหน้าที่วิเคราะห์ ประเมิน ให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษา และให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ตรวจสอบ รวมถึง การส่งเสริมให้มีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม (ชัยสิทธิ์ เฉลิมประเสริฐ, 2554) ดังนั้นควรให้ความสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรใหม่ ประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญให้แก่บุคคลหลายคนเพื่อลดความเสี่ยงจากการผิดพลาดหรือการทุจริต โดยไม่มอบหมายให้บุคคลคนเดียวแต่ต้นจนจบ และมีเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบภายใน จากสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 มาทำการตรวจสอบภายในปีละ 2 ครั้ง บุคลากรในโรงเรียน ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนงบประมาณ ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติการวางแผนงบประมาณ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการประเมินตนเอง (SAR) และการวิเคราะห์สถานภาพ (SWOT) ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน (SWOT) เพื่อการจัดทำแผนงบประมาณ โดยจัดอบรม สัมมนา สร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน

1.2 ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการสรุปและรายงานผลระบบติดตาม ตรวจสอบ ควรจัดให้มีโครงการการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียน โดยเฉพาะด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบภายใน

1.3 ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้บริหารและครูมีการปฏิบัติการจัดระบบการ จัดซื้อจัดจ้างที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการดำเนินการเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ตามวิธีการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานการเงินที่ เข้าใจง่าย ถูกต้องครบถ้วนสามารถนำไปปฏิบัติได้ และควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานการเงิน และการบัญชีได้รับการอบรม สัมมนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีเพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติและระเบียบการ บริหารงานการเงิน การบัญชีที่กำหนดมาใหม่

1.4 ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ผู้บริหารและครู มีการปฏิบัติการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำรายงานการเงิน และบัญชีรายรับรายจ่าย เป็นประจำทุกเดือน และส่งตามกำหนด ผู้บริหาร ควรจัดทำข้อมูลการบริหารสินทรัพย์ให้เป็นปัจจุบันและครบถ้วนเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาระบบการ บริหารสินทรัพย์ การเงินและพัสดุ และผู้บริหารควรสนับสนุนและจัดให้มีระบบสารสนเทศที่สามารถ รองรับการพัฒนาระบบการบริหารสินทรัพย์

1.5 ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ ผู้บริหารและครูมีการ ปฏิบัติการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปี มีรายการครบถ้วน ผู้บริหารควรมีนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำระบบ

บัญชีเกณฑ์คงค้าง ซึ่งเป็นกลไกในการควบคุมงบประมาณให้ได้มาตรฐานแล้วจึงกระจายอำนาจให้โรงเรียนมีอิสระในการ บริหารการเงิน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการศึกษากับการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.3 ควรศึกษาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.4 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **กฎกระทรวงศึกษาธิการ.**

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2554). ความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการระบบงบประมาณ

แบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ (strate Performance Based Budgeting:SPBB)

และกรณีตัวอย่าง. **กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.** กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.

ณรงค์ สัจพันโรจน์. (2560). **การจัดทำอนุมัติและการบริหารงบประมาณแผ่นดิน ทฤษฎีและปฏิบัติ.**

กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.

นิตี ไนพรม. (2550). **ผลการบริหารจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

ในจังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประเทือง ประวาลทิพย์. (2550). **ปัญหาการบริหารงบประมาณของสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด.**

ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **การวางแผนงบประมาณ จากแนวคิดสู่**

แนวปฏิบัติระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1. (2561). **ข้อมูลผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัด**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.chaiyaphum1.go.th>.

Krejcie & Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** Educational and Psychological Measurement (pp. 607-610).

Likert, Rensis. (1967). **“The Method of Constructing and Attitude Scale”**. In Reading in
Fishbein, M (Ed.). Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York:
Wiley & Son.

การพัฒนาสื่อสังคมออนไลน์และบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมไทย จังหวัดเพชรบุรี
Social Media Development and Thai Dessert Product
Packaging Phetchaburi Province

ปิยะกุล อุทโท^{*1}, พงษ์ศักดิ์ ผกามาต², ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์³, อนูรัักษ์ นวพรไพศาล⁴ และ สุภานัน บุตรมัน⁵
Piyakul Outtho^{*1}, Phongsak Phakamach², Ntapat Worapongpat³,
Anurak Nawapornpaisan⁴ and Supanan Butman⁵

^{*1,3} อาจารย์ ดร. สถาบันนวัตกรรมทางการศึกษา, สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย, ⁵ อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยทองสุข

^{*1,3} Lecturer, Educational Innovation Institute, Promote Alternative Education Association

² Assistant Professor, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, ⁴ Assistant Professor MAHACHAI INSTITUTE OF AUTOMOTIVE TECHNOLOGY, ⁵ Lecturer Thong Sook College

e-mail: dr.thiwat@gmail.com

Received: June, 7 2021

Revised: June, 23 2021

Accepted: June, 30 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองที่บ้านแม่อรมณ ตำบลสามะโรง อำเภอมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษาและพัฒนาโลโก้ร้านขนมฝอยทองที่บ้านแม่อรมณ ตำบลสามะโรง อำเภอมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี และ 3) ศึกษาและพัฒนาการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ Facebook Line ให้แก่ร้านขนมฝอยทองที่บ้านแม่อรมณ ตำบลสามะโรง อำเภอมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ควบคู่กับวิจัยเชิงปริมาณโดยการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการศึกษาเรื่ององค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ และตราสินค้าของขนมฝอยทองที่บ้านแม่อรมณ ตำบลสามะโรง อำเภอมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่า บรรจุภัณฑ์และโลโก้มีความสำคัญต่อผลิตภัณฑ์เป็นอย่างมาก เป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น และดึงดูดความสนใจของลูกค้า สร้างความแตกต่างให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่นกว่าคู่แข่ง รวมถึงใช้เทคโนโลยีสื่อสารมาช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้นจากการศึกษาพัฒนาการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ผ่านทาง Application ต่าง ๆ เช่น Line Facebook และการเพิ่มช่องทางการขายผ่านทางสื่อออนไลน์ เป็นสิ่งสำคัญในยุคดิจิทัลได้เป็นอย่างดีซึ่งขึ้นการประชาสัมพันธ์ในสื่อดิจิทัล

คำสำคัญ: สื่อสังคมออนไลน์, บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์, ขนมไทย, จังหวัดเพชรบุรี

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study about the product packaging composition of Foi Thong, Ban Mae-Arrom at Sammarong Sub- district, Mueang Phetchaburi District, Phetchaburi Province. 2) study and develop a Foi thong, ban Mae-Arrom logo at Sammarong Sub-district, Mueang Phetchaburi District, Phetchaburi Province. 3) study and develop digital marketing by online media on facebook, line for Foi Thong, Ban Mae-Arrom at Sammarong Sub-district, Mueang Phetchaburi District, Phetchaburi Province by participatory action research. Data were collected via interview guides and self-administered questionnaires to support a design and development products. From the study of the composition, packaging, and logo of Kanom Foo Thong candy Samrong Subdistrict, Mueang Phetchaburi District Phetchaburi province,

The results showed that packaging and logo are very important to the product. Increasing the value of the product and attract the attention of customers Differentiate the product to be more outstanding than the competitors. Including the use of technology to help develop products to be very modern. By studying the development of digital marketing through online media through various applications such as Line Facebook. Increasing sales channels via online media is very important in the digital age.

Keywords: Social Media, Product Packaging, Thai Dessert, Phetchaburi Province

บทนำ

“ขนมไทย” เป็นของหวานที่ทำและรับประทานกันหลังจากรับประทานอาหารคาวเพื่อเป็นของหวาน มีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมประจำชาติไทยคือ มีความละเอียดอ่อนประณีตในการเลือกสรรวัตถุดิบ วิธีการทำ ที่พิถีพิถัน รสชาติอร่อยหอมหวาน สีสันสวยงาม รูปลักษณ์ชวนรับประทาน ตลอดจนกรรมวิธีในการรับประทานที่ประณีตบรรจงของขนมในแต่ละชนิด ซึ่งยังมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของขนมในแต่ละชนิด

ฝอยทองเป็นขนมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากชาวโปรตุเกสมานานกว่า 500 ปี ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ฝอยทอง เป็นอาหารหวานที่ไทยได้วิธีการทำมาจากชาวโปรตุเกสชื่อ เลดีฮอร์เดอควีมา (คุณท้าวทองกีบม้า) ภรรยาของเจ้าพระยาวิไชยนทรทรงสุลโปรตุเกส ได้นำมาสอนฝายในในสมัยสมเด็จพระเจ้านารายณ์มหาราช ชาวโปรตุเกสรับประทานฝอยทองกลมกับเนื้ออย่างเป็นอาหารคาว ส่วนคนไทยนำมาเป็นอาหารหวาน นิยมใช้เป็นขนมเลี้ยงพระในงานมงคลต่าง ๆ เนื่องจากชื่อขนมมีคำว่าทองจึงถือเป็นมงคล ขนมฝอยทองในงานเหล่านี้ต้องเป็นเส้นที่ยาวมากเพราะถือเป็นเคล็ดตามชื่อและลักษณะของฝอยทองว่า

ทำให้อายุยืนยาว จะตัดฝอยทองให้สั้นเป็นคำ ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการรับประทานไม่ได้กฏที่ถือกันมาจนเป็นประเพณีของไทย (พนัชกร สิมะขจรบุญ, 2561)

จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดที่ขึ้นชื่อเรื่องขนมหวานและน้ำตาลมะพร้าว ร้านขนมฝอยทองบ้านแม่อารมณจึงมีความต้องการทำขนมไทยและใช้วัตถุดิบที่มีในจังหวัดเพชรบุรี อย่างเช่น น้ำตาลมะพร้าว แต่ภาพลักษณ์ของตัวบรรจุภัณฑ์ยังคงขาดข้อมูลสำคัญ เอกลักษณ์เฉพาะตัว ไม่ทันสมัย และไม่เป็นที่น่าสนใจเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้จึงเป็นที่มาของการเข้าไปพัฒนาร้านขนมฝอยทองบ้านแม่อารมณ ตำบลสามะโรง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ออกแบบบรรจุภัณฑ์ โลโก้ และพัฒนาการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองให้มีความน่าเชื่อถือแก่ผู้บริโภคและมียอดขายที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองบ้านแม่อารมณ ตำบลสามะโรง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
- 2) เพื่อศึกษาและพัฒนาโลโก้ร้านขนมฝอยทองบ้านแม่อารมณ ตำบลสามะโรง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
- 3) เพื่อศึกษาและพัฒนาการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ Facebook Line ให้แก่ร้านขนมฝอยทองบ้านแม่อารมณ ตำบลสามะโรง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัย เพื่อการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของขนมฝอยทองบ้านแม่อารมณ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานอยู่ 8 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การพัฒนาตราสินค้า 2) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ 3) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง 4) การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 5) การพัฒนาช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่าน Line@ 6) การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์รูปภาพ (offline-online) ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 7) การพัฒนารูปแบบ B-B-C (Business - Business - Consumer) และ 8) การจัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์

วิเคราะห์ SWOT (ก่อนการพัฒนา)

<p>- จุดแข็ง (Strength)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ราคาสินค้าถูกกว่าคู่แข่ง 2. สินค้าเป็นที่รู้จักดีในชุมชน 	<p>- จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สื่อออนไลน์ของชุมชนโดยเฉพาะตัวผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่รู้จัก ไม่มีความทันสมัย ไม่มีความแตกต่าง 2. บรรจุภัณฑ์ล้าสมัย ขาดความสวยงาม 3. ผลิตภัณฑ์และโลโก้ขาดการสะท้อนเอกลักษณ์เป็นของชุมชน
<p>- โอกาส (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เทคโนโลยีในปัจจุบันเอื้ออำนวยต่อธุรกิจ เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ 2. ช่องทางออนไลน์สร้างโอกาสในการขายสินค้าได้มากขึ้น 	<p>- อุปสรรค (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นธุรกิจที่มีคู่แข่งจำนวนมาก 2. พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปรักสุขภาพงดทานของหวานมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานอย่างละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตราสินค้า ออกแบบโลโก้แบบเรียบง่ายให้มีความทันสมัยและความน่าเชื่อถือ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวใช้สีเขียวเพื่อให้แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ขนมไทยร้านอื่นและยังสะท้อนอัตลักษณ์ที่ชัดเจนจากแหล่งที่ผลิตร่วมไปถึงแหล่งชุมชนผู้ผลิตด้วยและสามารถเพิ่มรายละเอียดช่องทางการสั่งซื้อต่าง ๆ ในโลโก้เพื่อให้ง่ายต่อการติดต่อสั่งซื้อ และยังเป็นสื่อ offline ไปในตัวอีกด้วย

ภาพที่ 1 โลโก้/ตราสินค้าฝอยทองแม่อรณณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัยมากขึ้น น่าซื้อ สะอาด และเพิ่มความน่าสนใจด้วยโลโก้ที่ผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์และเพิ่มโอกาสในการจัดจำหน่าย เจาะกลุ่มลูกค้ารายใหม่ สามารถสร้างกำไรได้มากขึ้นกว่าบรรจุภัณฑ์เดิม เป็นการโปรโมทตัวสินค้าและสร้าง

ความแตกต่างให้แก่สินค้า สร้างความโดดเด่นสร้างการจดจำโดยการปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์จากเดิมให้ดูทันสมัยมากขึ้น

ภาพที่ 2 รูปบรรจุภัณฑ์แบบเก่า

ภาพที่ 3 รูปบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ที่ผ่านการพัฒนาแล้ว

พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและแตกต่างจากคู่แข่งโดยใช้กล่องพลาสติกใสและถุงแก้วใสโดยซีลกันลมเข้าทั้ง 4 ด้าน เพื่อความสะอาด ยืดอายุการใช้งานและสะดวกการขนส่งและการบริโภค ทั้งยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าได้มากกว่าบรรจุภัณฑ์เดิม

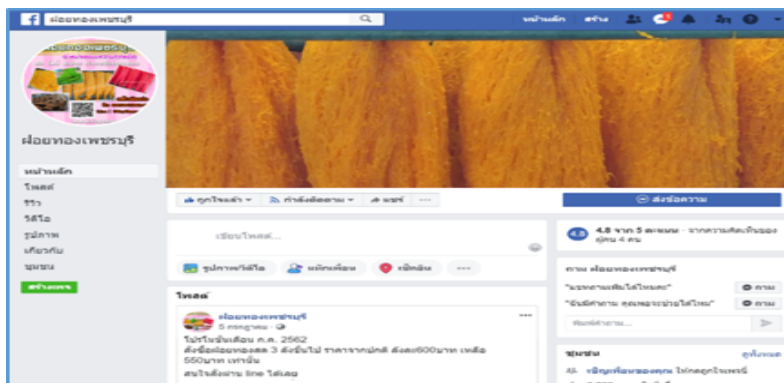
ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง พัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่งโดยเปลี่ยนกระดาษห่อกล่องให้มีความทันสมัยมากขึ้น เป็นทางการมากขึ้น ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เครื่องมือการพิมพ์เข้ามาช่วยห่อกล่องเพิ่มข้อมูลรายละเอียดต่างของผู้รับ และผู้ส่งสินค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการส่งมอบให้ลูกค้า รวมไปถึงมีตราสินค้าที่บรรจุภัณฑ์ และเป็นสื่อการตลาดจากออฟไลน์เป็นออนไลน์จากการสแกนคิวอาร์โค้ด

ภาพที่ 4 รูปบรรจุภัณฑ์ก่อนการพัฒนา

ภาพที่ 5 รูปบรรจุภัณฑ์หลังการพัฒนา เพื่อเพิ่มความสะอาดในการส่งมอบ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พัฒนาช่องทางออนไลน์ของแอปพลิเคชัน Facebook fan page ปรับเปลี่ยนรูปภาพโปรไฟล์ ปกพื้นหลัง และเพิ่มคอนเท้นความโดดเด่นมากขึ้น เพิ่มความน่าสนใจดึงดูดใจ

ภาพที่ 6 รูปภาพก่อนพัฒนาคอนเท้นส์รูปภาพสื่อสังคมออนไลน์

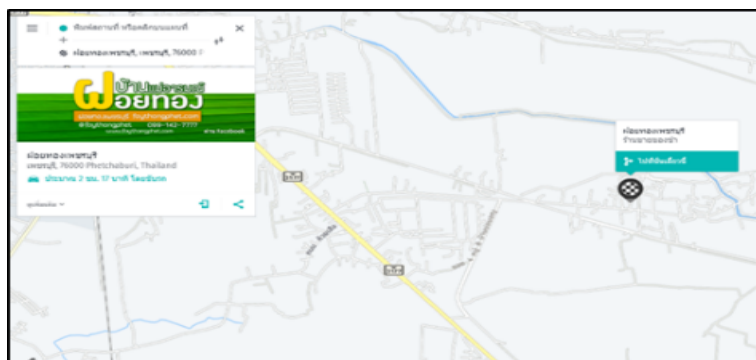
ภาพที่ 7 รูปภาพหลังพัฒนาคอนเท้นส์รูปภาพบนสื่อสังคมออนไลน์

ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจซื้อผ่านเทคโนโลยีการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ใช้การเขียนบทความข้อมูลผลิตภัณฑ์และเพิ่มคอนเท้น เช่นรูปภาพ คลิปวิดีโอประกอบเพื่อให้ผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมาย กระตุ้นและตัดสินใจสั่งซื้อได้เร็วขึ้น ถ่ายทอดเทคนิคการโพสเป็นย่อหน้า อ่านแล้วเข้าใจง่าย ไม่ติดต่อกันเป็นบทความ ใช้รูปภาพที่สวยงามในการโพสปิดท้ายด้วยช่องทางการติดต่อสั่งซื้อ และมีแฮชแท็ก #ฟอยทองเพชรบุรี #ฟอยทองแม่อารมณ์ เพื่อผู้บริโภคจะค้นหาร้านค้าได้ง่ายขึ้น

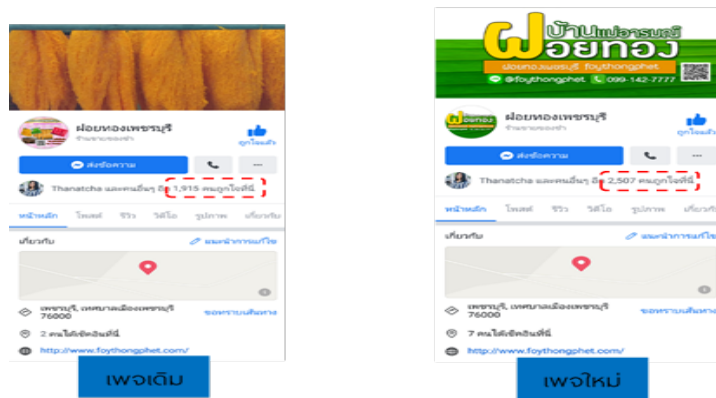
ภาพที่ 8 ตัวอย่างการโพส Facebook fan page

การเพิ่มการปักหมุดของร้านค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ Facebook, Google Map เพื่อเพิ่มความสะดวกต่อการค้นหา หรือลูกค้าที่ต้องการการติดต่อเดินทางไปยังแหล่งชุมชนผู้ผลิตได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

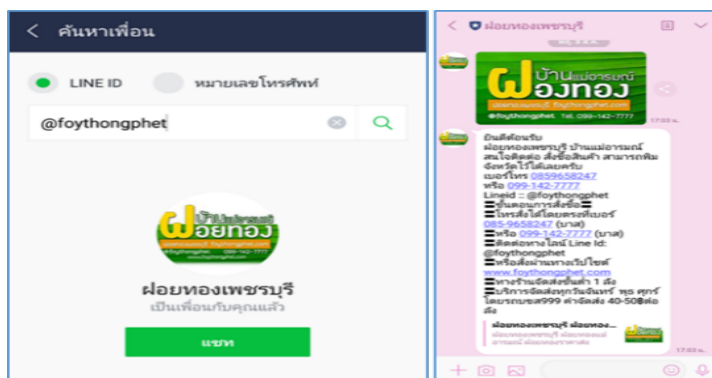
ภาพที่ 9 รูปภาพการปักหมุดแผนที่ของทางร้านค้าและชุมชน

การโปรโมทผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อช่วยยอดผู้ติดตามเพจเพิ่มขึ้น จากเดิม 1,915 คน ปัจจุบัน 2,507 คน ผู้ติดตามเพิ่มขึ้น 597 คน ซึ่งได้มากกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 97 คน

ภาพที่ 10 ผลลัพธ์ Output Outcome

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่าน Application Line@ ใช้ Line@ เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารเนื่องจากเป็นไลน์ธุรกิจที่เหมาะสมกับการทำธุรกิจลูกค้าสามารถเพิ่มเพื่อนได้แบบไม่จำกัดจำนวนคน ผู้ขาย/แอดมินสามารถบรอดแคสต์ข้อมูลการขายราคาโปรโมชั่นให้ลูกค้าได้ทุกคนพร้อม ๆ กัน สามารถใส่คีย์เวิร์ดคำถามที่ลูกค้าถามบ่อยได้ โดยที่ตอบกลับเป็นข้อความอัตโนมัติ ผู้ขายไม่ต้องตอบข้อมูลเดิม ๆ ซ้ำ ๆ เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อโดยใช้ชื่อไอดี @Foythongphet ตรงตามสินค้าที่จำหน่าย

ภาพที่ 11 ตัวอย่าง line@

ขั้นตอนที่ 6 การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์รูปภาพ (offline-online) ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์/โทรศัพท์มือถือในการตกแต่งรูปภาพที่นำไปใช้โพสต์บนสื่อออนไลน์ให้น่าดู น่าสนใจ ทำให้ดูเป็นทางการ มีระเบียบ ใช้กราฟิกเข้ามาช่วยในการสื่อสาร ปัจจุบันผู้คนนิยมมองรูปภาพมากกว่าการอ่านตัวหนังสือ ฉะนั้นจึงเกิดการประชาสัมพันธ์รูปแบบขึ้นมาเพื่อตอบสนองผู้บริโภคและอาจจะนำภาพไปปริ้นเป็น โปสเตอร์ ไว้นิล ถือเป็นช่องทาง offline ด้วย

ภาพที่ 12 ตัวอย่างสื่อประชาสัมพันธ์ออฟไลน์เป็นออนไลน์ และออนไลน์เป็นออฟไลน์

ขั้นตอนที่ 7 การพัฒนาธุรกิจแบบ B-B-C (Business - Business - Consumer)

ภาพที่ 13 B-B-C (Business - Business - Consumer)

เส้นทางธุรกิจแบบ B-B-C (Business to Business to Customer) โดยผู้ทำโครงการได้เป็นพ่อค้าคนกลางในการขายเพื่อเป็นอีกช่องทางที่จะสามารถเพิ่มรายได้ให้กับกิจการฝอยทองแม่อารมณณ์ สามารถกระจายสินค้าได้กว้างขึ้น และเมื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์และพัฒนาเพิ่มช่องทางขายปลีกและเพิ่มกลุ่มเป้าหมาย โดยการสร้างแบรนด์ใหม่โดยใช้ชื่อ “หนมไทย (Nhom-Thai)” โดยสั่งออเดอร์จากร้านฝอยทองแม่อารมณณ์ ซึ่ย่อยกลง แล้วนำบรรจุภัณฑ์แยกเพื่อขายปลีกเป็นขนาดพอดีต่อการบริโภคหากผู้ทำโครงการต่อยอดขายสินค้าได้มากขึ้น ร้านฝอยทองบ้านแม่อารมณณ์ก็จะได้ขายสินค้าให้เราได้มากขึ้น ถือเป็นการส่งเสริมและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้แก่ร้านฝอยทองแม่อารมณณ์

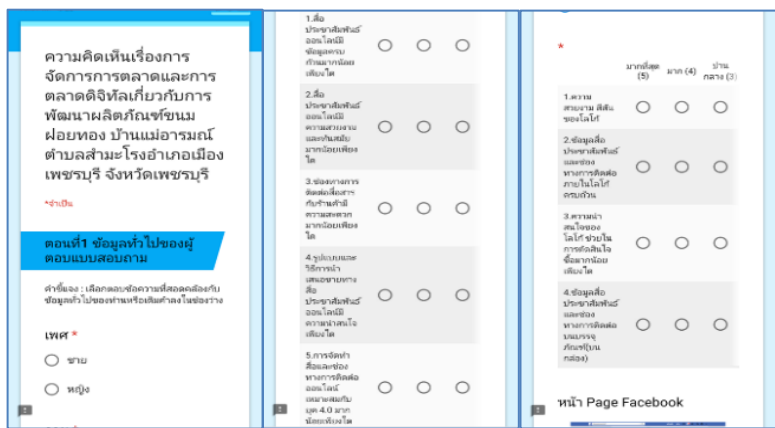
กลุ่มเป้าหมาย ของขนมไทย คือ นักศึกษา อาจารย์ ภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ตลาดเทเวศร์ และบริเวณใกล้เคียงและกลุ่มลูกค้าใน Facebook ที่มีความต้องการและชื่นชอบขนมฝอยทอง

วิเคราะห์ SWOT (หลังการพัฒนา)

<p>- จุดแข็ง (Strength)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี สื่อออนไลน์หลากหลายช่องทาง สามารถเข้าถึงได้ง่าย 2. ราคาสินค้าถูกกว่าคู่แข่งชั้น 3. ราคาสินค้าเป็นเอกลักษณ์ จดจำง่าย ไม่ซ้ำกับร้านอื่น 4. มีช่องทางการขายใหม่ คือมีพ่อค้าคนกลาง 	<p>- จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวขนมฝอยทองไม่มีความแตกต่าง สามารถหาซื้อได้ทั่วไป
<p>- โอกาส (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เทคโนโลยีในปัจจุบันเอื้ออำนวยต่อธุรกิจ เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ 2. มีโอกาสที่จะส่งออกไปต่างจังหวัดเพิ่มมากขึ้น 3. คิดค้นสูตรใหม่แบบหวานน้อย 	<p>- อุปสรรค (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ธุรกิจที่มีคู่แข่งจำนวนมาก

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองแม่อารมณ
3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์สื่อออนไลน์ผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองแม่อารมณ

ภาพที่ 14 ตัวอย่างภาพหน้าจอแบบสอบถามออนไลน์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองทั้งหมด 200 คน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30 เป็นเพศหญิง มีจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละและกลุ่มตัวอย่างอายุที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา คือมีช่วงอายุ 30-40 ปี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีช่วงอายุ 40-50 ปี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และ ช่วงอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ ผู้มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่ามัธยมมีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ระดับมัธยมมีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุด คือ นักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา มี พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาโลโก้บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองแม่อารมณ

ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองแม่อารมณ ทั้งหมด 200 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพอใจ ผลการศึกษาพบว่า ด้านความสวยงาม สีสีน ของตราสินค้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.21 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ด้านข้อมูลสื่อประชาสัมพันธ์และช่องทางการติดต่อภายในตราสินค้าครบถ้วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.43 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ด้านความน่าสนใจของโลโก้ ช่วยในการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.55 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ด้านข้อมูลสื่อประชาสัมพันธ์และช่องทางการติดต่อบนบรรจุภัณฑ์ (บนกล่อง) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.43 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์แล้วระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ตารางที่ 1 แสดงความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาโลโก้บรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองแม่อารมณ

ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาโลโก้บรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองแม่อารมณ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความสวยงาม สีสีน ของโลโก้	4.95	0.21	มากที่สุด
2. ข้อมูลสื่อประชาสัมพันธ์และช่องทางการติดต่อภายในโลโก้ครบถ้วน	4.75	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาโลโก้ บรรจุกัญท์ ผลิตภัณฑ์ขนมฟอยทองแม่อารมณ	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
3. ความน่าสนใจของโลโก้ ช่วยในการตัดสินใจซื้ออย่างน้อยเพียงใด	4.70	0.55	มากที่สุด
4. ข้อมูลสื่อประชาสัมพันธ์และช่องทางการติดต่อบนบรรจุกัญท์ (บนกล่อง)	4.75	0.43	มากที่สุด
รวม	4.79	0.41	มากที่สุด

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจด้านการพัฒนาการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์

ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ขนมฟอยทองแม่อารมณ ทั้งหมด 200 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า ด้านสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์มีข้อมูลครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 4.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 0.55 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ด้านสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ มีความสวยงาม และทันสมัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.47 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสารกับร้านค้ามีความสะดวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 0.30 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ด้านรูปแบบและวิธีการนำเสนอขายทางสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์มีความน่าสนใจ ดึงดูดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.43 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ด้านการจัดทำสื่อและช่องทางการติดต่อออนไลน์เหมาะสมกับยุค 4.0 และยุคดิจิทัลมีค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.58 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์
ผลิตภัณฑ์ขนมฟอยทองแม่อารมณ

ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาสื่อ ประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ผลิตภัณฑ์ขนมฟอยทองแม่อารมณ	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1. สื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์มีข้อมูลครบถ้วนอย่างน้อยเพียงใด	4.70	0.55	มากที่สุด
2. สื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์มีความสวยงามทันสมัยอย่างน้อยเพียงใด	4.65	0.47	มากที่สุด
3. ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับร้านค้ามีความสะดวกอย่างน้อย เพียงใด	4.90	0.30	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ผลิตภัณฑ์ขนมฝอยทองแม่อารมณ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. รูปแบบและวิธีการนำเสนอขายทางสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์มีความน่าสนใจเพียงใด	4.75	0.43	มากที่สุด
5. การจัดทำสื่อและช่องทางการติดต่อออนไลน์เหมาะกับยุค 4.0 มากน้อยเพียงใด	4.55	0.58	มากที่สุด
รวม	4.71	0.47	มากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงผลการดำเนินงานช่วงก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

ประเด็น	ก่อนพัฒนา	หลังพัฒนา
1. พัฒนาตราสินค้า/ตราสินค้า	ไม่มีตราสินค้า	
2. พัฒนาบรรจุภัณฑ์		
3. พัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง		

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. จากการศึกษาเรื่ององค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ และโลโก้ของขนมฝอยทองบ้านแม่อารมณ ตำบลสามะโรง อำเภอมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีพบว่าบรรจุภัณฑ์และโลโก้มีความสำคัญต่อผลิตภัณฑ์เป็นอย่างมาก เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้นและดึงดูดความสนใจของลูกค้าสร้างความแตกต่างให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่นกว่าคู่แข่ง รวมถึงใช้เทคโนโลยีมาช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ บวรกุลภา (2555) ที่บรรจุภัณฑ์และตราสินค้าสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ได้

2. จากการศึกษาพัฒนาการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ผ่านทาง Application ต่าง ๆ เช่น Line Facebook การเพิ่มช่องทางการขายผ่านทางสื่อออนไลน์เป็นสิ่งสำคัญในยุคดิจิทัลนี้ ซึ่งเป็นช่องทางที่กำลังเป็นที่นิยมมีผู้เล่นเป็นจำนวนมาก การเจาะตลาดออนไลน์เป็นช่องทางสำคัญในการกระจายข่าวสารและติดต่อสื่อสารกับลูกค้าได้อย่างกว้างขวาง สามารถแจ้งโปรโมชั่น ราคา วันหยุด หรือแจ้งข่าวสารอื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ลูกค้าสามารถสอบถามกลับได้โดยไม่ต้องมาถึงร้านค้า สร้างความสะดวกสบายให้แก่ลูกค้า รวมถึงสามารถสั่งซื้อสินค้าได้ทันทีเพียงไม่กี่ขั้นตอน ยังสามารถดูรีวิวสินค้าและความเคลื่อนไหวของร้านค้าได้ สร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ร้านค้าได้เป็นอย่างมาก

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- พนัชกร สิมะขจรบุญ. (2561). การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ขนมหวานพื้นถิ่นของชุมชนเทศบาลตำบลบางตะบูน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อพัฒนาให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2561.
- เบญจวรรณ บวรกุลภา. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทยในแหล่งท่องเที่ยวภาคกลางตอนล่าง. **วารสารสยามวิชาการ**, มหาวิทยาลัยสยาม.
- พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์. (2560). **เทคนิคการออกแบบงานกราฟิก**. สำนักพิมพ์ซีเอ็ด
- เขาวลี ชุมขำ. (2561). **ทองหยิบ-ฝอยทอง' โบราณทำเงินร่วมสมัย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/article>
- Kuntarat. (2561). **ประวัติขนมฝอยทอง**. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก: <http://youyouol.wordpress.c>

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพีย
มิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
The teachers' opinion of administration team at Anuban Banphian
Mittraphab 138 School Under the Primary Educational of Udon Thani
Province service area office 4

คมกฤษ ทนทาน
Khomkit Thontan
โรงเรียนอนุบาลบ้านเพีย มิตรภาพที่ 138
Anuban Banphian Mittraphab 138 School
e-mail: khomkit_thontan@hotmail.com

Received: June, 15 2021

Revised: June, 30 2021

Accepted: July, 8 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพียมิตรภาพที่ 138 และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพียมิตรภาพที่ 138 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านเพียมิตรภาพที่ 138 จำนวน 67 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนอนุบาลบ้านเพียมิตรภาพที่ 138 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 57 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านเพียมิตรภาพที่ 138 พบว่า การบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพียมิตรภาพที่ 138 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน รองลงมา คือ การสื่อสารอย่างเปิดเผยและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีเป้าหมายเดียวกัน 2) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพียมิตรภาพที่ 138 พบว่าโดยภาพรวม และรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานเป็นทีม, ความคิดเห็นของครู

ABSTRACT

The purpose of this research: 1) To study of teachers' opinion of administration team at Anuban Banphian Mittapharb 138 School; and 2) To comparison of teachers' opinion of administration team at Anuban Banphiang Mittapharb 138 School.

The population, totaling 67 included teachers. The sample were 57 teachers who were randomized by Stratified Random Sampling. The instrument was a questionnaire which 5 rating scales. The used statistics were percentage, arithmetic mean, standard deviation and tested hypothesis by Independent sample t-test.

The research result reveal that: 1) teachers' opinion of administration team at Anuban Banphiang Mittapharb 138 School, in overall aspects were at high level. When considered in descending order, namely open communication, participation mutual trust, have the same goal and interaction and respect. And 2) Comparison of teachers' opinion of administration team Anuban Banphiang Mittapharb 138 School, classified by administrators and teachers. Overall and in all aspects were not different level.

Keywords: Team management, Teachers' Opinions

บทนำ

ปัจจุบันในยุคปฏิรูปการศึกษาของไทย ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียนคือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้โรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายทุกสถาบันและทุกองค์การที่เกี่ยวข้องภายนอกโรงเรียน ซึ่งการบริหารโดยองค์คณะบุคคล รู้จักการทำงานเป็นทีม ตลอดทั้งการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นมาตรฐาน (SBM) ตามแนวการกระจายอำนาจการบริหารซึ่งเน้นผลประโยชน์กับนักเรียนและชุมชนเป็นหลัก (ธีระ รุณเจริญ, 2554: 7) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร จึงทำให้องค์กรต้องวางแผนเพื่อปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีประสิทธิผล สถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรสำคัญในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ เป็นองค์กรหนึ่งที่มีมุ่งแสวงหา แนวความคิดและเทคนิคในการปรับปรุงประสิทธิผลขององค์กร นักวิชาการบางคนได้ยืนยันว่า การสร้างทีมงานเป็นเทคนิคการพัฒนาองค์กรที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะเป็นความพยายามที่จะช่วยกลุ่มให้แก้ปัญหาตนเองโดยการเรียนรู้และสามารถเพิ่มประสิทธิผลขององค์กรได้จริง เพราะแนวคิดการทำงานเป็นทีมเป็นวิธีการที่จะทำให้สมาชิกสามารถตรวจสอบพฤติกรรมของตนเอง และค้นหาสาเหตุของการกระทำอันจะนำไปสู่การปรับปรุงการทำงาน และส่งผลถึงความมีประสิทธิผลขององค์กรโดยรวม

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์การทางการศึกษาที่ดำเนินภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 แม้ว่าโดยภาพรวมลักษณะองค์การทางการศึกษาและหลักการทางการบริหารการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะยึดถือหลักการบริหารแบบดั้งเดิมอยู่ แต่ก็มีหลายส่วนที่ชี้ให้เห็นว่า ได้มีทิศทางของการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกับที่มีอธิบายไว้ในเชิงทฤษฎี คือ จากทฤษฎีที่ศณะดั้งเดิมสู่ทฤษฎีในศณะสมัยใหม่ หรือกล่าวอีกในหนึ่งได้ว่า ได้มีการนำเอาทฤษฎี ทัศนะสมัยใหม่ มาใช้เพื่อเป็นทิศทางในการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาองค์การทางการศึกษา และการบริหารการศึกษาของไทย เช่น หลักการกระจายอำนาจ รวมทั้งหลักการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ (กัญญา โพธิ์วัฒน์, 2550: 3-4) ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานร่วมกันทำงานเป็นทีมของทุกฝ่ายในองค์การเหล่านั้น คุณค่าของการใช้ทีมในการบริหาร องค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพบว่า ทีมที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ที่บรรลุเป้าหมายในการทำงานทั้งในเชิงผลผลิตและบริการ หรือประโยชน์ในด้านเจตคติกัน ได้แก่ 3 ความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิก รวมทั้งประโยชน์ในด้านพฤติกรรมการณ์รณงอยู่ในทีมต่อไป (ภิญโญ มนุศิศิลป์, 2555: 5) เป็นต้น

โดยภาพรวมวัตถุประสงค์ของการสร้างทีมงานการปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร โดยมีการรวมพลังกันปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่ความสำเร็จของทั้งเป้าหมายส่วนบุคคลและขององค์กรในเวลาเดียวกัน ในทำนองเดียวกันการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถจะปฏิบัติงานได้ตามลำพังคนเดียว ประกอบกับในปัจจุบันมีกระแสของการมีส่วนร่วม การตรวจสอบและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบและเป็นเจ้าขององค์กรอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาการศึกษาได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาได้เน้นการพัฒนาาระบบบริหารและการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ปัจจุบันถึงแม้ผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดนครปฐมรวมทั้งโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 ได้พยายามสนับสนุนการทำงานเป็นทีมแต่ยังพบปัญหาที่เป็นจุดบกพร่องมากมายในการทำงานเป็นทีมว่าบุคลากรของโรงเรียนยังมีแนวคิดรวมทั้งทัศนคติแตกต่างกัน ขาดทักษะการทำงานเป็นทีมที่ถูกต้อง ไม่เข้าใจวัฒนธรรมการทำงาน ของโรงเรียนไม่เข้าใจเนื้องานที่แท้จริง ซึ่งการทำงานเป็นทีมแต่ละฝ่ายส่วนใหญ่เป็นบุคคลเดิม ๆ ที่สนิทสนมกันและทำงานร่วมกันมานานเมื่อมีบุคลากรมาใหม่เข้าไปเสริมและไม่คุ้นเคยกันมาก่อนจะไม่ค่อยได้รับความสนใจ ทำให้ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ดีเท่าที่ควรสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสาร การประสานงาน ทำให้การทำงานโดยภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้บริหารงานและครูในโรงเรียนจึงต้องทราบถึงปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา

เพื่อจะได้วางแผนการพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป จากความสำคัญของการทำงานเป็นทีมดังกล่าว ผู้บริหารระดับสูงของสำนักเขตพื้นที่การศึกษา จึงมอบนโยบายการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีม (Teamwork) ในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน จึงสนใจศึกษาถึงสภาพการทำงานเป็นทีมที่สามารถก่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงาน และช่วยให้สมาชิกในทีมได้สร้าง กลยุทธ์ความร่วมมือกัน เพื่อดำเนินงานในองค์กรได้คล่องตัว และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

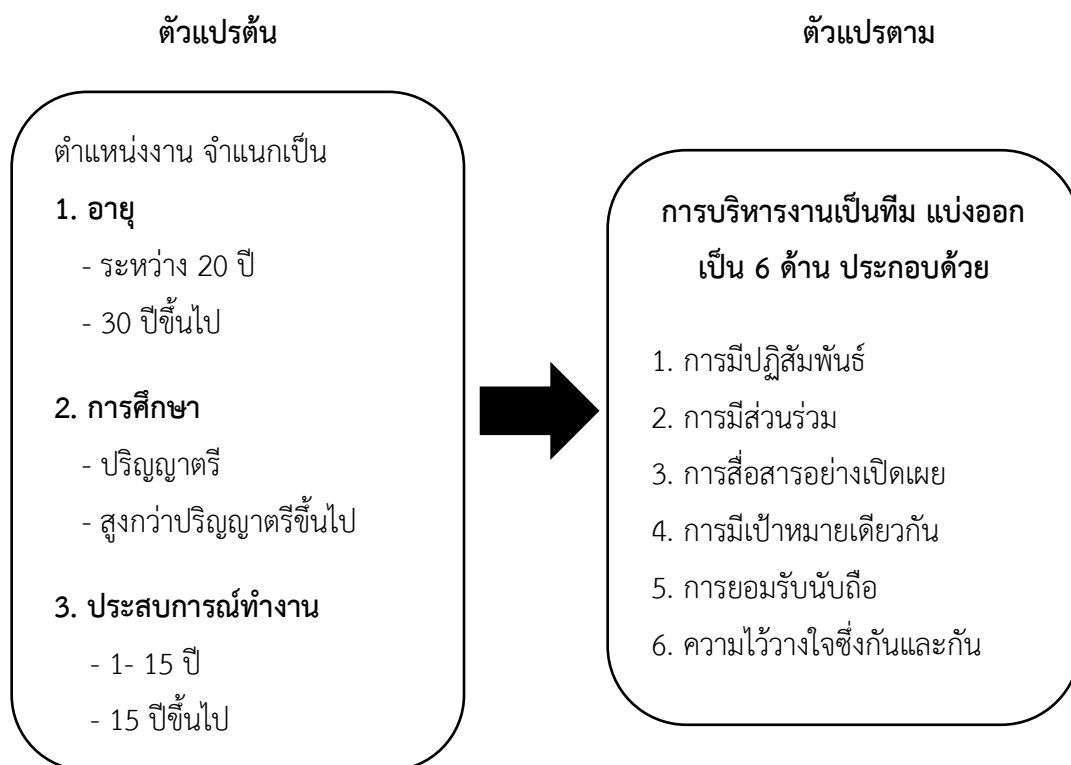
1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของวูดค็อกและฟรานซิส (Woodcock & Francis, 1994: 1) แมคเกรเกอร์ (McGregor, 1960: 19-21) และลิเคิร์ต (Likert, 1970; อ้างถึงใน สุนนทา เลาหนันท์, 2541: 42) เกี่ยวกับการบริหารงานเป็นทีม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีปฏิสัมพันธ์ 2) การมีส่วนร่วม 3) การสื่อสารอย่างเปิดเผย 4) การมีเป้าหมายเดียวกัน 5) การยอมรับนับถือ และ 6) ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของวูดค็อก และฟรานซิส (Woodcock & Francis, 1994: 1) แมคเกรเกอร์ (McGregor, 1960: 19-21) และลิเคิร์ต (Likert, 1970; อ้างถึงใน สุนันทา เลาพันธ์, 2541: 42) เกี่ยวกับการบริหารงานเป็นทีมซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีปฏิสัมพันธ์ 2) การมีส่วนร่วม 3) การสื่อสารอย่างเปิดเผย 4) การมีเป้าหมายเดียวกัน 5) การยอมรับนับถือ 6) ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 57 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 67 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจากตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ได้จำนวน 57 คน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู 57 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่งงาน จำแนกเป็น
 - 1.1 ผู้บริหาร
 - 1.2 ครู
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานเป็นทีม ตามทฤษฎีของวูดค็อกและฟรานซิส (Woodcock & Francis, 1994: 1) แมคเกรเกอร์ (McGregor, 1960: 19-21) และลิเคิร์ต (Likert, 1970 อ้างถึงใน สุนันทา เลาพันธ์, 2541: 42) มี 6 ด้าน จำแนกเป็น
 - 2.1 การมีปฏิสัมพันธ์
 - 2.2 การมีส่วนร่วม
 - 2.3 การสื่อสารอย่างเปิดเผย
 - 2.4 การมีเป้าหมายเดียวกัน
 - 2.5 การยอมรับนับถือ
 - 2.6 ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด มีโครงสร้างแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานเป็นทีมของผู้บริหารในโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138
2. ร่างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง การใช้สำนวนภาษา รับข้อเสนอแนะ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและให้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object

Congruence หรือ Index of Concordance) หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็น

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าวิจัยได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบ

6. นำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) ใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลดังกล่าว มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของ Cronbach (1970: 202 -204) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.7

7. แบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นแล้วเป็นแบบสอบถามฉบับจริงนำไปจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีนำแบบสอบถามไปเก็บที่โรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 กลุ่มตัวอย่างมาจาก คณะครู 57 คน

3. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีนำแบบสอบถามจำนวน 57 ฉบับ แจกให้ครูโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ตอบคำถามพร้อมนำมาคืน

4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

2.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981: 190)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สถิติที่ใช้ โดยการใช้การทดสอบค่า t-test (Independent)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้มีดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence: IOC)

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการพรรณนาข้อมูล ได้แก่

2.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean)

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 ค่าร้อยละ (Percentage)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ใช้การทดสอบค่า t แบบ Independent t-test

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารงานเป็นทีมในโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารอย่างเปิดเผย การยอมรับนับถือ การมีส่วนร่วม การมีปฏิสัมพันธ์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีเป้าหมายเดียวกัน

2. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ พบว่า การบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีบรรยากาศการทำงานที่ดีเกื้อกูลกัน รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารมีความเข้าใจซึ่งกันและกันต่อผู้ร่วมงาน

3. ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของโรงเรียนรองลงมาคือครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและครูมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน

4. ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย พบว่า การบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารและครูสื่อสารเข้าใจตรงกัน รองลงมาคือผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสารที่ดีและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา

5. ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน พบว่า การบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน รองลงมาคือครูเข้าใจในเป้าหมายของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่

6. ด้านการยอมรับนับถือ พบว่า การบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ด้านการยอมรับนับถือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารเข้าใจในความสามารถที่แตกต่างของครูแต่ละคน รองลงมาคือครูสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูอย่างตั้งใจ

7. ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน พบว่า การบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมอบหมายงานให้ครูด้วยความไว้วางใจ รองลงมาคือครูสามารถปรึกษาปัญหานอกเหนือจากงานกับเพื่อนร่วมงานได้และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ร่วมงาน

8. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเป็นทีมในโรงเรียนบ้านกระทุ่มลัม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมการมีเป้าหมายเดียวกัน การยอมรับนับถือและความไว้วางใจซึ่งกันและกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่การมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารอย่างเปิดเผย มีความเห็นแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมในโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารงานเป็นทีมในโรงเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การสื่อสารอย่างเปิดเผย การมีส่วนร่วม ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การมีเป้าหมายเดียวกัน การ ปฏิสัมพันธ์ และการยอมรับนับถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานิสสา พูลสวัสดิ์ (2558: 95) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ระดับการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาทุกแห่งได้มีการจัดการระบบการบริหารการศึกษาที่มีรูปแบบเน้นการกระจายอำนาจการบริหารไปยังบุคลากรทุกคนทุกฝ่าย ซึ่งครูถือว่าเป็น

เป็นบุคลากรที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน โดยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด สามารถแสดงความคิดเห็น พูดคุยปรึกษาหารือกันมากขึ้น มีการประสานงานระหว่างบุคคล กลุ่มงานร่วมมือร่วมใจกัน ร่วมกันทำงานด้วยความมุ่งมั่น ให้การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ส่งผลให้การทำงานเป็นทีมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน กลีบมาลัย (2556: 86) วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานในระบบสถานศึกษามีบุคลากรที่ทำงานร่วมกันค่อนข้างมาก การจะให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วย การผสมผสานทักษะและความสามารถต่าง ๆ ของบุคคลที่แตกต่างกันเข้าไว้ด้วยกันอย่างเหมาะสมในการปฏิบัติงานในแต่ละสถานการณ์ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความรับผิดชอบในวัตถุประสงค์ร่วมกัน สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย สามารถแสดงความรู้สึก สื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็นที่จำเป็นต่อการทำงาน ให้ความร่วมมือ มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกลุ่ม สามารถจัดการความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในทางสร้างสรรค์ ยอมรับการทำงานเป็นทีม การตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาขีดความสามารถของทีม

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมในโรงเรียนอนุบาลบ้านเพียวมิตรภาพที่ 138 พบว่าโดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริศษรา อุ่มสิน (2560: 55) วิจัยเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่ปฏิบัติงานร่วมกันนั้นจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยหรือมากก็ตาม แต่ทุกคนนั้นจะมีการปรับตัวให้สามารถเข้ากับทีมงานได้ ก็เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นและบุคลากรจะมุ่งต่อผลสำเร็จในการทำงานเป็นอย่างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำเทียน เผ่าอาจ (2559: 72) วิจัยเรื่อง การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารโรงเรียน ซึ่งจะเป็นผู้นำในการกำหนดเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารงานเป็นทีมโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีการกำหนดเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน เพื่อให้การทำงานเป็นทีมสามารถดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย

1.2 ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้ครูสามารถทำงานกันได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานเป็นทีมในโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138

2.2 ควรวิจัยปัญหาของการบริหารงานเป็นทีมในโรงเรียนอนุบาลบ้านเพ็ญมิตรภาพที่ 138

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

ขวัญชัย พูลวิวัฒน์ชัยการ. (2556). ระบบการทำงานและการทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ (ย่านสีลม). การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย มหาวิทาลัยกรุงเทพ.

ดวงเดือน กลีบมาลัย. (2556). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2550). การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: ทริบเพิ้ล กรุ๊ป.

เกศรินทร์ ตรีเดช. (2552). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัญญาพล แฉ่งแอ. (2552). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลอีสาน จำกัด. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มัลลิกา วิชชุกรองครัต. (2553). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

มานิส ปูลสวัสดิ์. (2558). การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนอำเภอแปลงยาว สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สิทธิโชค วรานุสันติกูล. (2535). **การพัฒนาทีมงาน**. กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). **เทคนิคการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพยุคใหม่ : เน้นพฤติกรรมมนุษย์**.
กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ.
- สุวรรณ พงษ์ม่วงพูน. (2558). **การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อริศขรา อุ่มสิน. (2560). **การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). **การบริหาร: ทักษะการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อินทรา อินทโชติ. (2555). **การศึกษาสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำนวยการ มีสมทรัพย์. (2553). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Austin, A. E.; Baldwin, R. G. (1991). **Faculty Collaboration: Enhancing the Quality of
Scholarship and Teaching**. Washington DC: George Washington Press.

**ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุน
การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

**The Teachers' Opinions Towards of The School Administrator's Role in
Promoting Student-Centered Learning Reforms of The Schools in Samut
Sakhon Province Under the Office Secondary Education Area 10**

ณิชากร ศรีอ่อนโพธิ์

Nichakorn Srioonpho

โรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย

Samutsakhonwuttichai School

e-mail: Kru.nichakorn@skwc.ac.th

Received: June, 18 2021

Revised: June, 30 2021

Accepted: July, 8 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 จำนวน 205 คน วิธีการดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาครสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน พบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของครู, ผู้บริหารสถานศึกษา, ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ of สถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research (1) To study the opinions of the teachers' opinions towards of the school administrator's role in promoting student-centered learning reforms of the schools in Samut Sakhon province under the office secondary education area 10 and (2) To compare the opinions of teachers on the role of educational institution administrators in promoting and supporting student-centered learning reform of educational institutions. in Samut Sakhon Province under the office of secondary education service area 10. This was a research. The sample was a secondary school teacher in Samut Sakhon Province. There were 205 people under the Office of Secondary Education Service Area 10. The research procedure consisted of 4 stages; (1) Examining documents, concepts, related theories and researches; (2) Constructing research instrument; (3) Collecting data; and (4) Analyzing collected data. The research instrument was a questionnaire which was a 5-level rating scale. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, Standard Deviation, and t-test.

The results findings were revealed as follows: 1) The teachers' opinions towards of the school administrator's role in promoting student-centered learning reforms of the schools in Samut Sakhon province under the office secondary education area 10. and 2) The comparison results of teachers' opinions towards of the school administrator's role in promoting student-centered learning reforms of the schools in Samut Sakhon province under the office secondary education area 10, classified by genders and work experience were found that overall and each aspect were not different.

Keywords: Teachers' Opinion Towards, School Administrators' Roles, Promoting Student-Centered Learning Reform

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่ภาครัฐบาลต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและควรต้องมีความเสมอภาคทางการศึกษาได้ตามมาตรฐานทางการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) การศึกษาที่ดีจะทำให้มนุษย์ได้รับการพัฒนา ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ในการจัดการศึกษาถึงแม้ว่ายังมีปัญหา คือ ไม่สอดคล้องกับความต้องการตาม ความจริง และวิถีชีวิตของคนในสังคม ครูจึงบุคคลสำคัญที่จะขับเคลื่อนการศึกษาไทยให้เกิดการปฏิรูปเป็นบุคคลที่ได้รับ ความสำคัญว่าเป็นปัจจัยผลักดันสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลสำเร็จ ในการปฏิรูปการศึกษา ครูผู้ ทำหน้าที่จัด สภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนและครูมีภาระอื่น ๆอีกมากมายที่จะต้องช่วยกัน ทำเพื่อความก้าวหน้าของโรงเรียน ครูที่จะต้องก้าวทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ครูจำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เป็นกรอบนโยบายแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา ของประเทศ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นปัญหาของการศึกษาไทย คือ การไม่สามารถเตรียมคนไทยให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง ทำให้สังคมไทยอ่อนแอ ขัดแย้ง ทำลายตัวเอง และวิกฤติการศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูป เพื่อปรับระบบโครงสร้าง และกระบวนการให้ถูกต้อง ส่งผลถึงการปรับพฤติกรรมของบุคคลและองค์กร การปฏิรูปการเรียนรู้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้ระบุถึงการให้อำนาจสถานศึกษา

ในการบริหารจัดการศึกษาโดยอิสระในรูปแบบโรงเรียนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยมาตรา 9(2) กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาและมาตรา 39 กำหนดให้ กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษาบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ดังนั้นสถานศึกษาในยุคปฏิรูปจึงมีบทบาทที่สำคัญ อย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา ภารกิจหลักของสถานศึกษาในฐานะเป็นหน่วยงานการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียน บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและคุณภาพที่พึงประสงค์ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีสุขภาพอนามัยดีตลอดจนมีระบบการบริหาร จัดการที่มีคุณภาพและในภาระงานที่สถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจการบริหารในเรื่องของความ คาดหวัง ซึ่งตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2562 ได้กำหนดการจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้เป็นไปตาม บทบัญญัติดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม และ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และ มีความสุข การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเวศ วะสี (2553) กล่าวว่า หัวใจของการ ปฏิรูปการเรียนรู้ คือ ปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์ หรือผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ใน สถานการณ์จริง กิจกรรมและการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิตหรือ

อารมณ์ ทางสังคมและทางสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2553) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของครูกับศิษย์ ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เกิดองค์ความรู้ ร่วมกับอบรม กาย วาจา ใจ ให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม เพื่อการแก้ปัญหา ด้วยการคิดอย่างถูกต้อง ตามกระบวนการบูรณาการแก่ผู้เรียน มีประสิทธิภาพมุ่งตรงที่คุณลักษณะผู้เรียน เป็นสำคัญ เพื่อแนวโน้มของการเรียนการสอนเปลี่ยนตามบทบาทของผู้เรียนสำคัญและ บทบาทของครู ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและบทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องปรับเปลี่ยน สุวัฒน์ เงินฉ่ำ (2553) ได้กล่าวว่าทุกฝ่ายต้องตระหนักถึง บทบาทหน้าที่และพันธกิจใหม่ในการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนสร้างเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตาม ความมุ่งหวังของสังคม จะนำพาสังคมไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนสืบไป

จากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสมุทรสาคร ที่ผ่านมา ปรากฏว่าผลการทดสอบปลายปีระดับประเทศของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและเป้าหมายที่กำหนดไว้เกือบทุกกลุ่มสาระวิชา จากการวิเคราะห์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามแนวทางการ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2562 ครูต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเป็น ความคาดหวังของครูผู้สอนที่ต้องการได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญประสบผลสำเร็จ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความมุ่งมั่นในการจะส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาการจัดการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตลอดเวลา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่าง ต่อเนื่อง สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รักเพื่อนมนุษย์ รักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีจิตเป็นสาธารณะ ผู้บริหารจะต้องกำหนดกลยุทธ์กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน รู้จักแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น รวมถึงการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในจังหวัด สมุทรสาคร ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัด สมุทรสาคร ปีการศึกษา 2563

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุน การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยกำหนดกรอบ แนวคิดในการศึกษาโดยอ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (2545) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อผู้บริหารในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศภายใน และด้านการวัดผลประเมินผล

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคำคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 640 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 กำหนดโดยการใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejice & Morgan (1970: 607-610) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แล้วจึงนำไป เปรียบเทียบสัดส่วนจากประชากรแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจากครูผู้สอน จำนวน 205 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบเป็นแบบสำรวจรายการจำแนกตามเพศ และ ประสบการณ์ในการสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการปฏิบัติจริงของผู้บริหารที่มีต่อบทบาทของการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 73)

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักการทฤษฎีจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาของความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามโครงสร้างของเนื้อหา ครอบคลุมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4 ด้าน จำนวน 39 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

5. ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหาค่า (IOC) อยู่ระหว่าง 0.5 – 1.00 เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ถูกต้อง

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยนำผลจากการทดลองใช้แบบสอบถามมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่ามากกว่า หรือ เท่ากับ 0.7 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ครูผู้สอนในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 205 คน ครบตามจำนวนคิดเป็นร้อยละ 100

3. ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และนำผลที่ได้จากการรวบรวมมาบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนและความคิดเห็นครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต10 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย เป็น 5 ระดับตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981: 190) กำหนดดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก

2.50 - 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต10 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นครูผู้สอนในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 205 คน ได้แก่ ครูผู้สอนจำแนกตามเพศหญิง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 72.68 เพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 27.32 ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 56.59 และประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 43.41

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุน การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียง ตามลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แต่งตั้งมอบหมายงานให้ครูบุคลากรรับผิดชอบ แผนงานโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุน การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ลำดับต่ำสุด คือ มีความรู้ ความสามารถวินิจฉัยสั่งการในการปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องเหมาะสม และการจัด กิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานได้อย่างเหมาะสม

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสูงสุด คือ จัดบรรยากาศในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างสม่ำเสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับต่ำสุด คือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนได้ใช้บริการด้านการแนะแนวได้อย่างทั่วถึง

2.3 ด้านการนิเทศภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจาก มากไปน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสูงสุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู บุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับต่ำสุดเท่ากันมี 2 ข้อ คือ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในได้อย่างมีระบบต่อเนื่อง และจัดกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุนการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ครูเกี่ยวกับการพัฒนาการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญได้อย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุมอบรมให้ความรู้ความ เข้าใจแก่ครูบุคลากรเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับต่ำสุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการวัด และประเมินผลได้อย่างเหมาะสม

3. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม

3.1 เพศชาย เพศหญิง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ครูผู้สอนที่มี เพศแตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุน การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้าน การบริหารและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้าน การวัดและการประเมินผล ครูผู้สอนที่มีเพศแตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดและการประเมินผล ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555: 3) นำไปสู่นโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี มีองค์ความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันในสังคมโลก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญมากในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับภัทรนิจา สุตตาชาติ (2559: 58-62) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่าการแสดงความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวาที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับพรพรรณ พนิทสมติ (2560) ได้ทำวิจัยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานีมีระดับการบริหารงานวิชาการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดในจังหวัด

สมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ทำงาน

2.1 การเปรียบเทียบด้านเพศ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารและการจัดการของครูผู้สอนที่มีเพศแตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างถ่องแท้ คอยส่งเสริมสนับสนุนทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีทักษะการประสานงาน ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยวิธีการประชุมสัมมนา ประสานงาน เป็นต้น ตลอดจนจนถึงการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน และทบทวนแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสรุปผล รวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับเบญจวรรณ ช่อชู (2560: 13-14) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนวิชูทิศสำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2.2 การเปรียบเทียบด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดและการประเมินผล ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรให้ชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มากขึ้น

1.2 ผู้บริหารควรให้มีการจัดเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีมาปรับเปลี่ยน การจัดเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันโดยศึกษาในเชิงลึก

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ของความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **ระบบการศึกษาที่ถูกต้องขอความเป็นมนุษย์**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

ประเวศ วะสี. (2553). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2553). **แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้แก้ไขความทุกข์ยากของแผ่นดิน**.

กรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **เอกสารอัดสำเนา**.

ภัทรนิชา สุตตาชาติ. (2559). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร**.

กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

พรระฆมน พินทุสมิต. (2560). **การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา**

ระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

Female Administrator's Leadership as Perceived by Teachers under
Nakonpathom Primary Educational Service, area Office 1

วิภาดา ชัยสิงห์

Wipada Chaising

โรงเรียนวัดทะเลบก (หลวงพ่อบีเยว-สุตะบุตรอุปถัมภ์)

Wat Talay Bok School (Luang Por Biew-Sutabutr patron)

e-mail: wipada.chaising@gmail.com

Received: June, 20 2021

Revised: July, 10 2021

Accepted: July, 15 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรีในจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 182 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรีในจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 217 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการยอมรับนับถือมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม และด้านการโน้มน้าวจิตใจมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามเพศ และอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษาสตรี

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the leadership of female administrators according to the opinions of teachers under the Nakhonpathom Primary Educational Service, area Office 1 and 2) to compare the leadership of female administrators according to the opinions of Teachers under Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1 classified by sex, age and education level. The population is 182 people from the primary education teacher in the primary school teaching operations in Nakhon Pathom Province for the academic year 2020 under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, totaling 182 people and the sample of 217 primary school teaching laboratory teachers with female administrators in Nakhon Pathom Province for the academic year 2020 under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, using a random sampling method. Simple (Simple Random Sampling) by drawing lottery. By using questionnaires to collect data the statistics used for data analysis were Frequency distribution, Percentage, Average, Standard deviation, Independent t-test, and F-test.

The results of the study were as follows: 1) The leadership of the women academy administrators according to the opinions of the teachers under the Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level. In each aspect, it was found that respect was the highest average, followed by initiative and 2) The results of the comparison of the leadership of the women academy administrators found that the leadership of the women academy administrators according to the teachers' opinions under the jurisdiction of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, classified by sex and age were significantly different at 0.05 level while the educational level was not different.

Keywords: Leadership, Female Administrator

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลง คือ ความเป็นจริงของสังคมใหม่ที่มีปัญหาท้าทายสำหรับผู้บริหาร (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556: 70-75) กล่าวถึงโมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership Model) ซึ่งเป็นโมเดลที่กล่าวถึงเรื่องของ คุณภาพ(qualities) ความรู้

(knowledge) และทักษะ (skills) ของผู้นำทางการศึกษา พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำสถานศึกษาของตนเองเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน 2) ริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3) สำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT และ E - Learning 4) พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ 5) สร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ และ 6) พัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำที่เหมาะสมส่งผลให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการบริหารงานวิชาการ งานบริหารบุคคลงานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจ และยังส่งผลต่อความสามารถในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือและการสนับสนุนงานวิชาการการแก่ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

ผู้นำ คือ บุคคลที่สามารถชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่น ให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสามารถที่จะทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเหนือทัศนคติและการกระทำของผู้อื่น ซึ่งผู้นำในอดีตที่ผ่านมา นั้น มีทั้งผู้นำที่เป็นบุรุษและผู้นำที่เป็นสตรี แต่ด้วยสภาพสังคมไทยในอดีตมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่จำกัดบทบาทสตรีไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเป็นผู้นำของสตรีในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองหรือด้านอื่น ๆ สังคมมักไม่ยอมรับความสามารถของสตรีในบทบาทผู้นำ โดยเห็นว่าสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ มีค่านิยมในเรื่องความสวยงาม ประกอบกับสรีระทางร่างกาย ทำให้สตรีมีข้อจำกัดในด้านบทบาท อันเป็นผลทำให้มีสถานภาพด้อยกว่าเพศชายในทุก ๆ ด้านและเห็นว่าสตรีควรมีบทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบอยู่เพียงในบ้าน ทำหน้าที่ดูแลครอบครัว สั่งสอนบุตรหลานเท่านั้น แต่ปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนไป ประกอบกับสตรีในปัจจุบันมีการศึกษามากขึ้น สังคมจึงเปิดโอกาสให้สตรีได้พัฒนาตนเอง จนทำให้สตรีได้มีบทบาทในสังคมและเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ (พสุ เดชะรินทร์, 2555: 1) ซึ่ง ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2537: 36 อ้างถึงในขวัญทอง ฉ่าเฉื่อย และนิคม นาคอ้าย, 2559: 379) กล่าวไว้ว่าข้าราชการสตรีมักจะไม่ได้รับความก้าวหน้าหรือโอกาสในการบริหารเพราะขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตั้งแต่ระดับอธิบดี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรี โดยผู้ปฏิบัติควรใช้คุณธรรมซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความสามารถมาใช้ในการพิจารณาจะเป็นประโยชน์ต่อข้าราชการสตรีในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนเพื่อแก้ไขดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชา ในการเลือกปฏิบัติเพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ซึ่งสตรียังถูกมองข้ามอยู่ค่อนข้างมาก ผู้นำสตรีจึงต้องมีความสามารถอย่างเด่นชัดและต้องต่อสู้กับอุปสรรคตลอดเวลา ในเรื่องทัศนคติของผู้บริหารระดับสูง เพื่อนร่วมงานหรือแม้แต่สตรีด้วยกันเองที่มักคาดเดาว่าจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเท่าเทียมกับเพศชายเพราะสภาพสรีระ ความพร้อมและเงื่อนไขในชีวิตของสตรี นอกจากนี้ ยังปรากฏอีกว่า มีผู้นำสตรีอีกเป็นจำนวนมากที่มีลักษณะไม่เหมาะสมในการเป็นผู้นำ คือ ไม่มีความสามารถในการตัดสินใจ ไม่กล้าเสี่ยงและไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะปฏิบัติหน้าที่) พบว่า มีข้อร้องเรียนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาบุรุษและสตรีที่แตกต่างกัน การศึกษางานวิจัย แสดงถึง

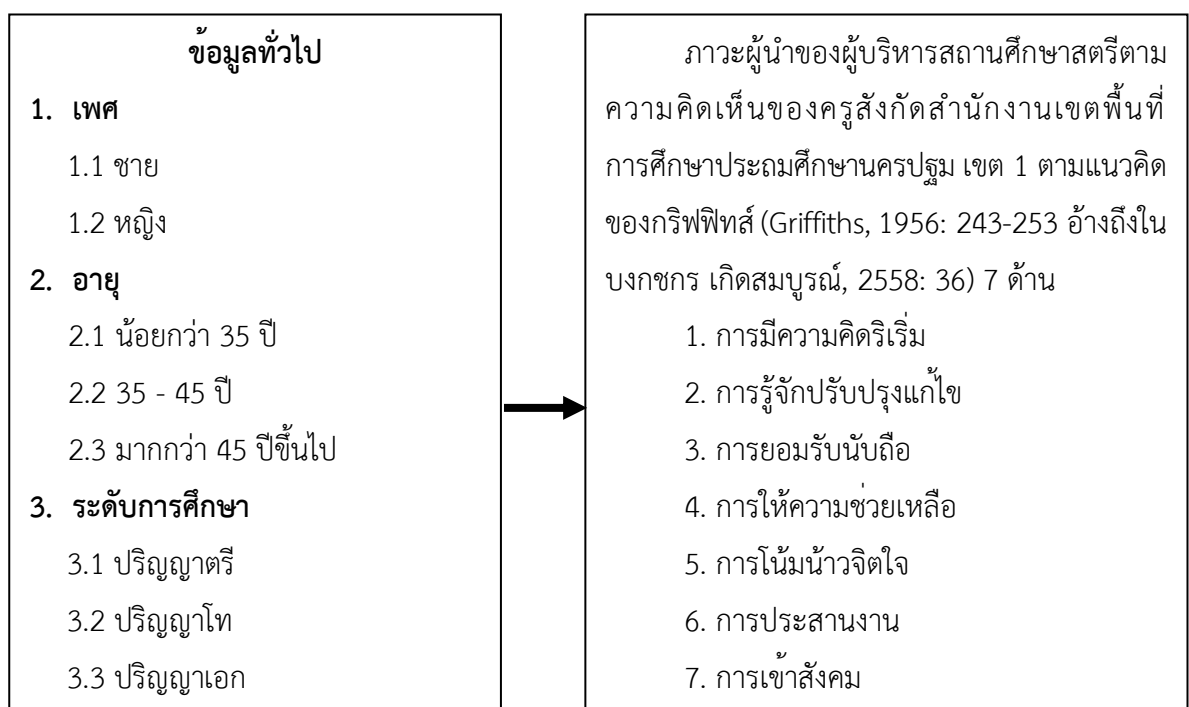
ปัญหาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาหญิง ที่อาจไม่ได้รับการยอมรับจากทั้งครู บุคลากรหรือกระทั่งผู้ปกครองนักเรียน ผนวกกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาสตรีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสตรี มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภายในขององค์กรและเกิดข้อเปรียบเทียบในเรื่องของความแตกต่างในด้านของการบริหารงานและในด้านของการดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาบุรุษกับผู้บริหารสถานศึกษาสตรี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, 2564)

จากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่มีผลต่อการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการมีความคิดริเริ่ม 2) ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข 3) ด้านการยอมรับนับถือ 4) ด้านการให้ความช่วยเหลือ 5) ด้านการโน้มน้าวจิตใจ 6) ด้านการประสานงาน และ 7) ด้านการเข้าสังคม ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรีในจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 482 คน โดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ เครซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986, p. 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 199) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการตรวจสอบว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา มากกว่า 0.67 ทุกข้อ และมีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.78 สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่มีผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าที แบบอิสระต่อกัน (Independent t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One-Way ANOVA: F-test)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรีในจังหวัดนครปฐม พบว่า ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรีในจังหวัดนครปฐม เขต 1 จำนวน 217 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 60.37 และเพศชาย จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 39.63 สำหรับอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 35 - 45 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 และอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 17.05 และระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 67.74 รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 30.42 และปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.84 ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรีในจังหวัดนครปฐม

ข้อมูลทั่วไปของครู		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
ชาย		86	39.63
หญิง		131	60.37
อายุ			
น้อยกว่า 35 ปี		97	44.70
ระหว่าง 35 – 45 ปี		83	33.25
มากกว่า 45 ปีขึ้นไป		37	17.05
ระดับการศึกษา		147	67.74
ปริญญาตรี			
ปริญญาโท		66	30.42
ปริญญาเอก		4	1.84
รวม		217	100.00

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการยอมรับนับถือมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.52) รองลงมาคือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.51) และด้านการโน้มน้าวจิตใจมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.59) ตามลำดับ ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี	ระดับภาวะผู้นำ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีความคิดริเริ่ม	4.33	0.51	มาก
2. ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข	4.28	0.50	มาก
3. ด้านการยอมรับนับถือ	4.36	0.49	มาก
4. ด้านการให้ความช่วยเหลือ	4.26	0.53	มาก
5. ด้านการโน้มน้าวจิตใจ	4.20	0.59	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี	ระดับภาวะผู้นำ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. ด้านการประสานงาน	4.23	0.58	มาก
7. ด้านการเข้าสังคม	4.31	0.46	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	0.52	มาก

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามเพศ และอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี	t	F	p
เพศ	3.91	-	0.000*
อายุ	-	5.22	0.006*
ระดับการศึกษา	-	0.40	0.070

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการยอมรับนับถือมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม และด้านการโน้มน้าวจิตใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลทั่วไป ให้ความสำคัญและให้เกียรติกับครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน โดยยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผล มีความน่าเชื่อถือ ประพฤติปฏิบัติตนตัวอย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวได้เหมาะสม แสดงตัวเป็นมิตรยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานดีและประสบความสำเร็จในงานที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ ชูปฏิบัติ (2554: 87) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของ

ครูในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิถัน กือชา (2555: 44) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเข้าสังคม รองลงมาคือ ด้านการประสานงาน และสอดคล้องกับสุวิมล โตปิ่นใจ (2556: 47) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอ บางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเข้าสังคม ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการประสานงาน ด้านการให้ความช่วยเหลือและด้านการโน้มน้าวจิตใจ

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมลักษณ์ รูปเชิด (2554: 65) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ โดยรวมนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยาพร กันดิษฐ์ (2556: 97) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสตรีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสตรีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยจำแนกตามเพศของครู โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยพร โลกานิตย์ (2560: 161 - 171) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีภาวะผู้นำด้านมุ่งงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสักรินทร์ ทองศรี (2557: 79) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยพร โลกานิตย์

(2560: 161-171) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิการศึกษาต่างก็มีภาวะผู้นำในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะรายด้านดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการมีความคิดริเริ่ม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมคิด มีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมของโรงเรียน

1.2 ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารควรวิเคราะห์ความสามารถของบุคลากรเพื่อจัดการบริหารคนให้เหมาะสม สร้างทีมงานให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมกับงาน ยอมรับแนวคิดจากบุคคลรอบข้างหรือวิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถช่วยในการแก้ปัญหาของโรงเรียน

1.3 ด้านการยอมรับนับถือ ผู้บริหารควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยมีการประชุมปรึกษาหารือปัญหาหรือก่อนการดำเนินงาน มีการมอบหมายงานให้ตามความรู้ความสามารถ ยกย่องชมเชยให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติงานดี

1.4 ด้านการให้ความช่วยเหลือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนในการกำกับติดตามการปฏิบัติงาน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานสม่ำเสมอ มีการแสดงความจริงใจในการให้ความช่วยเหลือครู

1.5 ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการใช้ภาษาให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถพูดจาไกลเกลี่ยเมื่อมีกรณีพิพาทระหว่างกลุ่มบุคลากรในโรงเรียน

1.6 ด้านการประสานงาน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.7 ด้านการเข้าสังคม ผู้บริหารควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นตามสถานการณ์ที่เหมาะสม มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ มีการทาบทาม และมอบหมายการประสานงาน โดยผู้บริหารเป็นผู้แนะนำและช่วยประสานงานในการติดต่อการดำเนินการต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาปัญหา และอุปสรรคการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2.3 ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- ขวัญทอง ฉ่ำเฉื่อย และนิคม นาคอ้าย. (2559). การศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสตรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก. การประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 16.
- บงกชกร เกิดสมบุญ. (2558). การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: บริษัท. สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ปาริชาติ ชูปฏิบัติ. (2554). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พสุ เดชะรินทร์. (2555). การวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วลัยพร โลกานิตย์. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- สักรินทร์ ทองศรี. (2557). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีในโรงเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมลักษณ์ รูปเชิด. (2554). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- สุริยาพร กันดิษฐ์. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสตรีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล ไต่ปิ่นใจ. (2556). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอ บางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. แผนปฏิบัติการประจำปี 2563. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.nptedu.go.th/area1/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อดิถัน กือซา. (2555). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน

การศึกษาเอกชนอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

การนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างชุมพรของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชุมพร Internal Supervision of Vocational Colleges Administrators in Chumphon

คณิต อินทร์แสร์

Kannit Insear

วิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร

Chumphon Industrial and Community Education College

e-mail: Kanit21@gmail.com

Received: June, 22 2021

Revised: July, 12 2021

Accepted: July, 15 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างชุมพรของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชุมพร ใน 5 ด้าน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติการสอน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนวิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร จำนวน 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการนิเทศภายในวิทยาลัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดวิทยาลัย พบว่า ครูผู้สอนทั้งในวิทยาลัยที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และวิทยาลัยที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนซึ่งพบว่าครูผู้สอนวิทยาลัยที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นว่าการนิเทศภายในวิทยาลัยมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์การปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน, วิทยาลัยสารพัดช่าง

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the internal supervision of chumphon polytechnic colleges, Chumphon in 5 areas; which were the direct assistance to teachers, group-work skills development, professional development, curriculum development, and classroom action research, classified by college size and teaching experience. The samples of this research consisted of 278 teachers who had worked at Chumphon Polytechnic colleges. The instrument used for data collection was a 5-rating scale questionnaire with the alpha reliability of .98. The statistics used in the data analyses were percentage, means, standard deviation, t-test, and One-Way ANOVA.

The research results were revealed as follows: (1) the internal supervision of chumphon polytechnic colleges were at the high level in all aspects; (2) The comparison of the internal supervision of the administrators according to Chumphon Polytechnic College, classified by the college size was found that teach in colleges with no more than 1,500 students and colleges with more than 1,500 students had no different opinions. Except for the aspect of classroom action research, found that college teachers with more than 1,500 students thought that administrators had supervision more than 1,500 students with statistical significance at the level of .05. When considering according to teaching experience, it was found that teachers with different teaching experience had no difference opinions in overall in Overall and each aspect.

Keywords: Internal Supervision, Chomphon Polytechnic College

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบ สามารถจัดโดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นับเป็นองค์กรที่มนุษย์สร้างขึ้นในทุกสังคม จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เยาวชน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษานั้น ๆ แสดงให้เห็นว่าการได้รับการนิเทศของครูมีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาก็คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางหรือวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา เพราะภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยผ่านการนิเทศ

การศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ซึ่งสถานศึกษาจะมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุมและจัดการให้สถานศึกษาดำเนินการ และทุ่มเทความพยายามในการดำเนินงานทั้งปวงของสถานศึกษา และมีครูผู้สอนรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้บรรลุผลตามภารกิจและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าวนั้น โดยหลักการศึกษาหรือหลักศึกษาศาสตร์แล้ว มิได้เป็นเรื่องยุ่งยากหรือซับซ้อนแต่อย่างใด หากสถานศึกษาได้ใช้หลักสูตรเป็นเครื่องกำกับความคิดในการทำงาน และใช้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของสถานศึกษา เป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือ คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนทุกระดับประเภทการศึกษาต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่การที่คุณภาพของผู้เรียนจะสูงขึ้นหรือไม่ขึ้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งย่อมมาจากครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่จากผลการวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนมีอยู่หลายประการ ซึ่งเมื่อพิจารณาสภาพและปัญหาด้านครู พบว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ครูขาดการนิเทศติดตาม และประเมินผลการพัฒนา แนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรจัดระบบการนิเทศการศึกษาให้ครูได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์เฉพาะวิชา และจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งมีระบบติดตาม และประเมินผลการพัฒนาครู

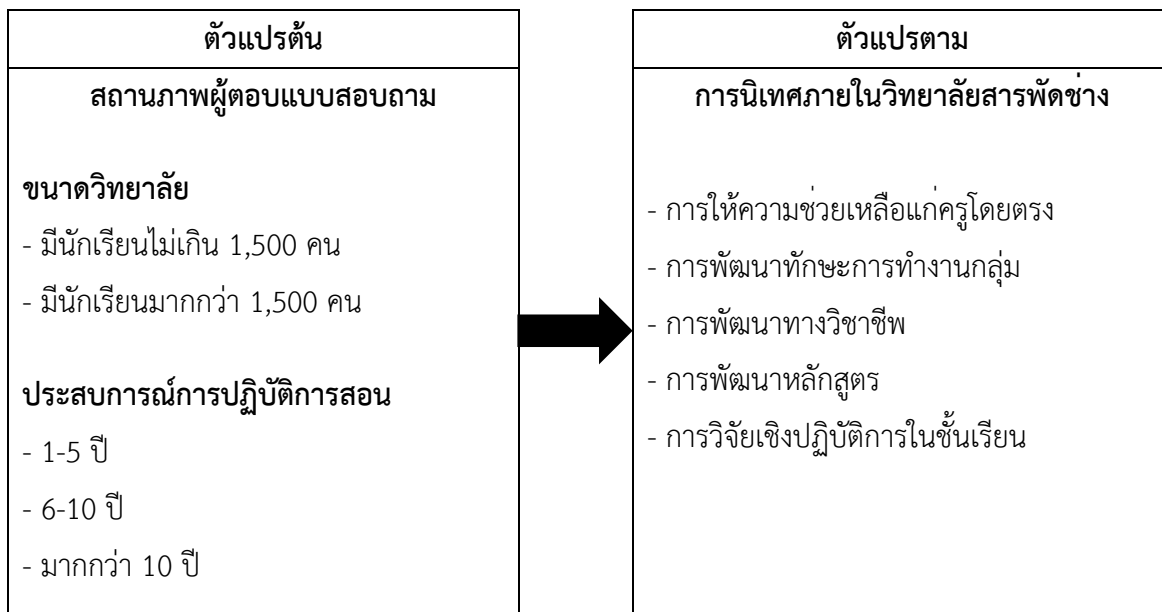
วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชุมพร
2. เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชุมพร

จำแนกตามขนาดวิทยาลัย ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูของวิทยาลัยสารพัดช่างของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชุมพร จำนวน 1,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิทยาลัยอาชีวศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชุมพร ในภาคเรียนที่ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 278 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie; & Morgan (1970: 608) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนในแต่ละวิทยาลัยต่อจำนวนครูผู้สอนวิทยาลัยอาชีวศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชุมพรทั้งหมด จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น

1.1 ขนาดวิทยาลัย ได้แก่

1.1.1 มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน

1.1.2 มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คนขึ้นไป

1.2 ประสิทธิภาพด้านการสอน ได้แก่

1.2.1 1-5 ปี

1.2.2 6-10 ปี

1.2.3 มากกว่า 10 ปี

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างของผู้บริหาร ประกอบด้วย

2.1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

2.2 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

2.3 การพัฒนาทางวิชาชีพ

2.4 การพัฒนาหลักสูตร

2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นขนาดวิทยาลัย และประสิทธิภาพการปฏิบัติการสอน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชุมพร 5 ด้าน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 50 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อประสานกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อขอหนังสือในการขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในวิทยาลัย

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ไปถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพรทั้ง 6 แห่งในจังหวัดชุมพร เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในวิทยาลัย

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษาต่าง ๆ ด้วยตนเอง กำหนดเวลารับคืนใน 2 สัปดาห์ โดยได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าสถิติ ดังนี้

การจัดกระทำข้อมูล

1. ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ พบว่ามีความสมบูรณ์สามารถใช้วิเคราะห์ได้ทุกฉบับ

2. เฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ถ้าตอบลงในช่อง “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบลงในช่อง “น้อย” ให้ 2 คะแนน

ถ้าตอบลงในช่อง “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน

ถ้าตอบลงในช่อง “มาก” ให้ 4 คะแนน

ถ้าตอบลงในช่อง “มากที่สุด” ให้ 5 คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 การนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างชุมพรของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดชุมพร โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X})

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

2.4 การหาค่า t-test

2.5 การหาค่า F-test

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพร พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในวิทยาลัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง พบว่า พบว่าการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับเป็นมากเป็นส่วนใหญ่ ส่วนข้อที่ 6 มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างสื่อการเรียนรู้ และข้อที่ 10 มีการให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่ครูมีปัญหาคับข้องใจไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ 10 มีการช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างครูที่เกิดขึ้นในขณะทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า พบว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ส่วนข้อที่ 9 คือ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และข้อที่ 10 คือ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม อยู่ใน ระดับปานกลาง

1.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2. ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพร ตามตัวแปรอิสระ ได้ผลดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชุมพร ตามขนาด พบว่า ครูผู้สอนในวิทยาลัยที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และวิทยาลัยที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาหลักสูตร แต่ในด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดชุมพร ตามประสบการณ์การปฏิบัติการสอน ผลการเปรียบเทียบ ประสบการณ์การปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนทั้งครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพร ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะ การทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ยกเว้นด้าน การพัฒนาหลักสูตร โดยครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในวิทยาลัยมากกว่าครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศภายในวิทยาลัยตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพร ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปราย ผลจากข้อค้นพบที่ได้จาก การวิจัย ดังนี้

1. การนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพร ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 6 คือ มีการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างสื่อการเรียนรู้ และรายการที่ 10 คือ มีการให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่ครูมีปัญหาซับซ้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นข้อที่ 10 คือ มีการช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างครูที่เกิดขึ้นในขณะทำงาน โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ โดยเฉพาะในรายการที่ 5 คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาตามความต้องการและความสนใจ และข้อที่ 10 มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ ซึ่งครูมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารปฏิบัติอยู่ในระดับเฉลี่ยที่มากกว่ารายการอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าคุณบริหารตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทันกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 9 คือ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และข้อที่ 10 คือ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ทั้งนี้จะเนื่องมาจากผู้บริหารยังเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลักเพราะครูเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและคลุกคลีอยู่กับหลักสูตรโดยตลอดอยู่แล้วทำให้ขาดมุมมองข้อคิดเห็น และความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ โดยเฉพาะในข้อที่ 7 คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งครูมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารปฏิบัติอยู่ในระดับเฉลี่ยที่มากกว่ารายการอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นว่าคุณบริหารในปัจจุบันให้ความสนใจ มีความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพร ตามตัวแปรขนาดวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในวิทยาลัยที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน และวิทยาลัยที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้านแรก ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ

และด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในวิทยาลัยที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีความคิดเห็นที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในวิทยาลัยด้านนี้มากกว่าครูผู้สอนในวิทยาลัยที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความพร้อมในด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำการวิจัยของวิทยาลัยที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน มีมากกว่าวิทยาลัยที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน จึงทำให้ผู้บริหารในวิทยาลัยที่มีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าวิทยาลัยที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน

3. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพร ตามตัวแปรประสบการณ์การปฏิบัติการสอน ได้แก่ 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทั้งครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดชุมพร ตามตัวแปรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความคิดเห็นที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในวิทยาลัยมากกว่าครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีความหลากหลายในเรื่องของเนื้อหาสาระวิชา ทำให้ผู้บริหารซึ่งอาจมีความรู้จำกัดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทำการนิเทศได้น้อย เช่นเดียวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังมีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศในระดับพอใช้เท่านั้นทำให้การนิเทศเป็นไปได้น้อยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย แบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจและวางแผนในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสื่อการสอน นวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

2. จากผลการวิจัยในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกฝ่ายทุกระดับสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการพิจารณาภาระงานของผู้บริหารและของครูผู้สอน เพื่อลดงานที่ซ้ำซ้อนหรือไม่จำเป็นลง หรืออาจมีการแบ่งงานและกระจายอำนาจออกไปสู่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้บริหารและครูได้มีเวลามีโอกาสพบปะพูดคุยกันมากขึ้น

3. จากผลการวิจัยในด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนเพื่อส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในวิทยาลัย ลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารกับครู

4. จากผลการวิจัยในด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยในอนาคตต่อไป โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้มากขึ้น

5. จากผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดวิทยาลัย ผู้บริหารวิทยาลัยที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน สามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนพัฒนาทักษะการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนแก่ครูในวิทยาลัย พร้อมทั้งให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และกระตุ้นให้ครูตระหนักและเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

6. จากผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในวิทยาลัยของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการวางแผนการนิเทศครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้เหมาะสม โดยอาจกระจายอำนาจให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้นิเทศโดยตรง หรืออาจให้ครูที่มีความชำนาญเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นผู้นิเทศ ส่วนผู้บริหารอาจเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ก็ได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **ชุดฝึกอบรมการปรับกระบวนการทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.**

กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2556). **คู่มือนิเทศภายในวิทยาลัย.** เข้าถึงข้อมูลจาก

<https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid>

[c2Vjb25kYXJ5MTEuZ28udGh8d3d3fGd4OjU1OWY5MGZhMWU3YmRkYzE](https://docs.google.com/viewer/a/v/pid/sites/srcid/c2Vjb25kYXJ5MTEuZ28udGh8d3d3fGd4OjU1OWY5MGZhMWU3YmRkYzE)

เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2556). **การนิเทศในสถานศึกษา.** เข้าถึงข้อมูลจาก

<http://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>

ฉันท ชาติทอง. (2550). **เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม:

เพชรเกษมการพิมพ์.

ชาญชัย อาจิณสมมาตร. (2547). **การนิเทศการศึกษา.** กรุงเทพฯ: K&P Books.

ชาลี มณีศรี. (2542). **การนิเทศการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.

ฐิติภัทร ประสิทธิ์พร. (2556). **การนิเทศภายใน.** เข้าถึงข้อมูลจาก

http://182.93.220.66/KM_sec5/?name=research&file=readresearch&id=20

ทีศนา แคมมณี. (2540). **การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research).** กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

- นันทนา เต่าทอง. (2542). **การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในวิทยาลัยประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). **การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. เชียงใหม่:
The Knowledge Center.
- ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพจิตร สดวกการ; และ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2545). **การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ:
สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543). **การนิเทศการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **เอกสารประกอบการศึกษด้วยตนเองหลักสูตร
ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552ก). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
(พ.ศ. 2552-2561)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545, สิงหาคม). การนิเทศภายใน หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในวิทยาลัย.
วารสารวิชาการ, 5(8): 25-31.
- สุรีย์มาศ สุขกลี. (2549). **รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษา
ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)**. กรุงเทพฯ:
อักษรไทย.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of education**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Harris, B. M. (1985). **Supervisory behavior in education**. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Krejcie, R. B.; & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activity.
Journal of Education and Psychological Measurement, 30(3): 607-610.
- Lee, A.; & Green, B. (2009, September). Supervision as metaphor. **Studies in Higher
Education**, 34(6): 615-630.
- Sergiovanni, T. J.; & Starratt, R. J. (1998). **Supervision: A redefinition**. 6th ed. Boston:
McGraw-Hill.

**การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา**

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

**Participation of School Board in The Administration of The Informal and
Nonformal Educational Center at The District Level Under the Office
of Promotion Informal and Nonformal Education in Bangkok**

স্যานต์ เพียรธานี

Sayan Pianthane

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Student, Master of Educational Administration Bangkokthonburi University

e-mail: Sayan0899201784@gmail.com

Received: June, 24 2021

Revised: July, 16 2021

Accepted: July, 25 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครใต้ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร 15 เขต จำนวน 135 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบแบ่งชั้นภูมิ ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต จำนวน 103 คน วิธิตำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาปัญหาการวิจัย (2) การออกแบบการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล (4) การเขียนรายงานการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยคือแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าทีแบบ 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครใต้ สังกัด

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครใต้ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) To study participation of school board in the administration of Informal and Nonformal of Educational Administration's Committee Center at district level, Northern Krungthong and Southern Krungthong District, under the Office of Informal and Nonformal Educational Bangkok. 2) To compare the participation of the Educational Administration's Committee Center at district level of Non-formal and Informal Educational Center Bangkok under the Office of Non-formal and Informal Education Bangkok classified by gender, age and education level. Research methodology was a survey research. The population, totaling 191 persons, included school board in the administration of Informal and Nonformal of Educational Administration's Committee Center. Sample, totaling 135 persons, obtained via stratified random sampling technique comprised of school board in the administration of Informal and Nonformal of Educational Administration's Committee Center. Research procedure consist of 4 steps: (1) study research problems (2) research design (3) data collection and analysis data (4) research paper writing. The instrument was a 5-rating scales questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing by Independent t-test.

Major Finding: 1) The participation of school board in the administration of Informal and Nonformal of Educational Administration's Committee Center at district level was at high level in overall. (2). A comparison of the participation results of school board in the administration of Informal and Nonformal of Educational Administration's Committee Center at district level, classified by gender, age and education level had not difference in overall.

Keywords: Participation of School Board

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย การศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ในการจะสร้างสรรค์และพัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถตอบสนองทิศทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติได้ การศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประชาชนในชาติจำเป็นต้องได้รับการศึกษาอย่างหลากหลายรูปแบบเพื่อให้มีการพัฒนาที่สมดุล พร้อมกับการเสริมสร้างศักยภาพของคนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ให้มีสุขภาพแข็งแรง มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการปกครอง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ดำเนินการต่อเนื่องจากจะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ ข้อที่ 2 ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาการให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ อย่างมีคุณภาพรวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังต้องการให้การศึกษาเป็นปัจจัยนำ เพราะปัจจุบันเรามักมองว่าการศึกษาเป็นตัวรับ ที่การศึกษาเป็นเพียง “สอดรับ สอดคล้องสนองตอบ” จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่า และมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมต่อสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงเป็นบทบาทอันสำคัญของกระบวนการทางการศึกษาที่จะต้องจัดและพัฒนาประชาชนในชาติให้มีคุณค่าและคุณภาพอันเหมาะสม ครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในฐานะที่เป็นผู้จัดประสบการณ์และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ครูจึงต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ มีความรู้ความสามารถสูง มีการพัฒนาตนเองและต้องได้รับการพัฒนาโดยเฉพาะผู้บริหาร จะต้องจัดการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยเลือกกระบวนการและกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาที่มีผลสัมฤทธิ์ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550: 1-2)

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการรับรู้ ความเข้าใจและการยอมรับกันของผู้ปฏิบัติงาน คือ การศึกษาที่จัดในรูปแบบของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเติมเต็มหรือชดเชยโอกาสทางการศึกษาในระบบ รวมทั้งเชื่อมโยงสานต่อโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับประชาชนโดยจัดกิจกรรมการศึกษา 4 ประเภท คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ซึ่งมีความสอดคล้อง

กับแนวนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การบริหารการศึกษาของชาติ ปัญหาและความต้องการการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ ความเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งปัญหาความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายทั้งระดับชุมชน กลุ่มบุคคลและปัจเจกบุคคล (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2, 2554: 25)

สำหรับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ของสถานศึกษาในระดับเขตกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มเขตกรุงเทพใต้ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร หวังใช้เป็นกลไกประสานพลังขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาให้มีความรู้และสมรรถนะในการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือในด้านการจัดการศึกษาให้ประชาชนสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ สามารถเสริมสร้างพลังทางการศึกษาและเกิดการประสานพลังขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาสู่ประชาชน โดยเน้นการให้แนวคิดและแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการเข้าถึงหลักประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งจะเกิดแรงผลักดันให้เกิดนโยบายการประสานงานประสานความร่วมมือของภาคีเครือข่ายการศึกษาจากภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน ให้มีการทำงานร่วมกันมากขึ้น ก่อเกิดความเข้มแข็งบนพื้นฐานของการยอมรับ การเข้าใจในประโยชน์ของการร่วมมือปฏิบัติงาน ซึ่งเครือข่ายมีความสัมพันธ์ในการกระตุ้นและประสานงานแหล่งเรียนรู้ แหล่งความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อรับและส่งหรือถ่ายทอดความรู้ประเภทต่าง ๆ ไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่อง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากร สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่จัดและส่งเสริมการบริหารการศึกษานอกระบบทุกรูปแบบจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาระดับเขต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต กลุ่มเขตกรุงเทพเหนือ และกลุ่มเขตกรุงเทพใต้ โดยจะนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงวิธีการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และนอกจากนี้ยังเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่อาจเป็นประโยชน์ในการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนากระบวนการการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

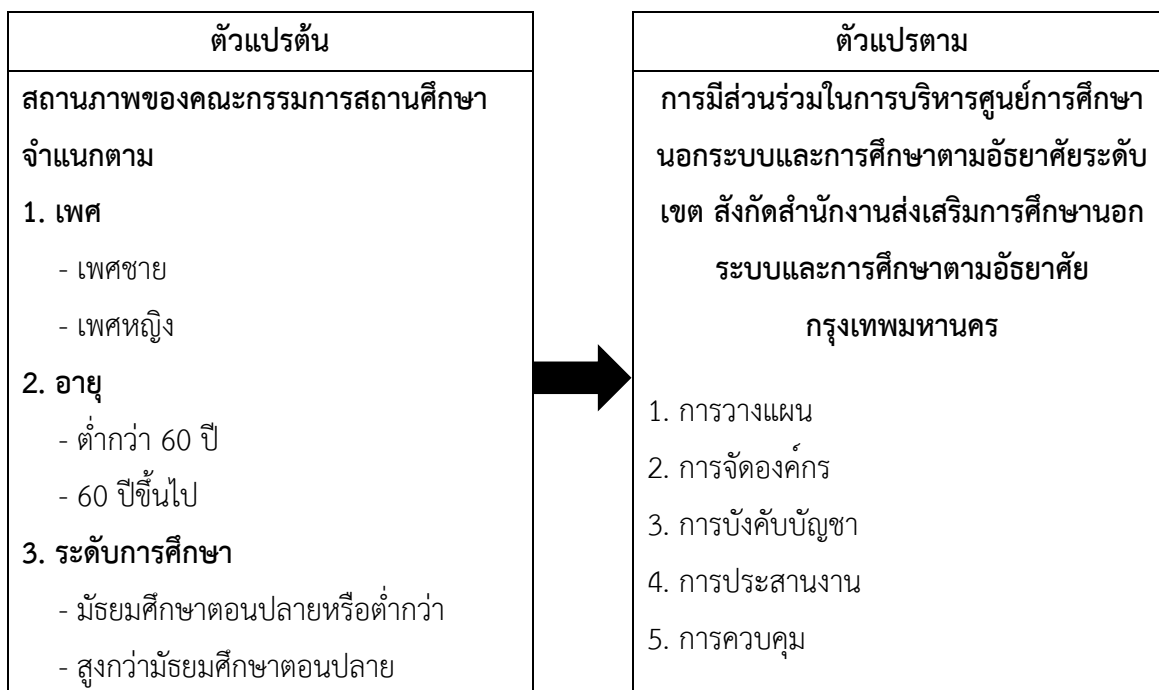
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมต่อการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมต่อการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมต่อการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบด้านตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตาม (1) เพศ ประกอบด้วย เพศชาย เพศหญิง (2) อายุ ประกอบด้วย ต่ำกว่า 60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป และ (3) ระดับการศึกษา ประกอบด้วย มัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า และสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้วิจัยมุ่งทำการศึกษามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการบริหารจัดการของฟาโยล์ (Fayol, 1949: 57) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) การวางแผน (2) การจัดองค์กร (3) การบังคับบัญชา (4) การประสานงาน และ (5) การควบคุม ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลประชากรและประเด็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครโดยใช้ทฤษฎีการบริหารจัดการของฟายอล (Fayol, 1949, p.57) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ คณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร 15 เขต จำนวน 135 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีและมีความเชื่อถือได้ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มเขตกลุ่มชนใต้ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie, and Daryle W. Morgan.1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยจำแนกคณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 15 กลุ่มโดยเทียบสัดส่วนจากประชากรทั้งหมด

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา
2. ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครใต้ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ซึ่งออกแบบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครใต้ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1961: 74) ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้วผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของคอมพิวเตอร์
3. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)
4. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาต่อมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระดับเขต กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครและกลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best, 1970: 190) ดังนี้

- 4.50-5.00 แสดงว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50-4.49 แสดงว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 2.50-3.49 แสดงว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50-2.49 แสดงว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.49 แสดงว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. วิเคราะห์ระดับการ เพื่อเปรียบเทียบ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครและกลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้คือ ค่า t-test (Independent)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา
 - 1) ร้อยละ (Percentage)
 - 2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deriation)
2. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบค่าที่แบบ Independent t-test

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านการวางแผนด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ย คือ ด้านการประสานงาน รองลงมาคือ ด้านการบังคับบัญชา ด้านการวางแผน และด้านการจัดองค์กร สำหรับด้านการควบคุม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน จัดองค์กร บังคับบัญชา ประสานงาน การควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรภรณ์ โตแก้ว (2558) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา เพศหญิงและเพศชาย มีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เพื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการบังคับบัญชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันชายและหญิง มีความเสมอภาคกันในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับอัญชลี แยมกมล (2552: 104) วิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหาร ศูนย์การเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาในแต่ละช่วงอายุ ต่างมีความสนใจในการที่จะมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาเพื่อ ต้องการให้ผู้เรียนมีอนาคตที่ดีและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นที่จะต้อง อาศัยความร่วมมือกันระหว่างกันในการจัดการศึกษา อันจะส่งผลประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และการมีส่วนร่วมอย่าง แท้จริงจะเกิดขึ้นได้ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษาได้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาและได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งจะเกิดประโยชน์กับตัว ผู้เรียนและยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกัน การมีส่วนร่วมจะช่วยให้ทุกฝ่าย เกิดความเข้าใจตรงกันและเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษา ร่วมกัน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ เครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษาในแต่ละช่วงอายุ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับหลักการกระทรวงศึกษาธิการ (2542) กล่าวว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนให้ระบบ การศึกษาสามารถ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผล ผู้เรียนมีคุณภาพอย่างแท้จริงได้ นั้น ย่อมเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายในการบริหารและจัด การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้ประสบ ความสำเร็จและเป็นไปตามแผนแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545) และสอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2560-2574 โดยหลักการข้อ 1กล่าวว่า “รัฐมีหน้าที่จัดการให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพและ มาตรฐาน สามารถพัฒนาขีดความสามารถที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคลให้เต็มศักยภาพ จากความร่วมมือร่วมใจของ ทุกภาคส่วนในสังคม” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 15)

4. เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารศูนย์การเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาที่แตกต่างกันนั้น ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดหรือ บ่งบอกว่าบุคคลนั้นจะมีความชำนาญ และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า มีความชำนาญ ความเข้าใจที่มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาไม่ได้แตกต่างกัน สอดคล้องกับเบญจรงค์ แสงสุกวาว (2551: 172-173) การมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาที่

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้จากผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต ด้านการควบคุม

1.2 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต

1.3 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำนักงาน กศน.กำหนด เช่น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตร กศน.

1.4 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมมีวิสัยทัศน์ที่ดีและกว้างไกลเกี่ยวกับงาน กศน.เขตและงานอื่น ๆ

1.5 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสอดส่องการปฏิบัติงานด้านการศึกษา

1.6 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขตควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต

2.2 ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต

2.3 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับเขต

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คมกฤษ จันทร์ขจร. (2552). **การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. รวมบทความการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยปี 2552**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2553). **หลักการและทฤษฎีทางการบริหาร** (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จอมพงษ์ มงคลวณิช. (2554). **การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน : การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีสยาม.
- จันทรานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- จิราภรณ์ ศรีคำ. (2548). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวิชรวิทย์ระดับประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐิติมาภรณ์ พงศ์จันทร์. (2552). **การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนิดา สิงห์พันธ์. (2555). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติการทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สุเพชร สุขเกษม. (2550). **ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอำเภอเขาสนนวกว้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4**. รายงานการศึกษาอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมาลี สังข์ศรี, และคณะ. (2553). **รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ/แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชากรกลุ่มอายุ 15 - 59 ปีที่อยู่นอกระบบโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

- สุรัตน์ ก้อนนาค. (2554). **แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยนาท.**
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551).
คัมภีร์ กศน. กรุงเทพฯ: เอ็น. เอ.รัตนเทรตดิ้ง.
- อคิน รพีพัฒน์. (2553). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาลสบง ตำบลสบง อำเภออุทขาง จังหวัดพะเยา.** การศึกษาอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อมรพรรณ ประจันตวนิชย์. (2550). **ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี ธรรมะวิจิฎกุล. (2551). **หลักการของการจัดการศึกษานอกระบบและปรัชญาการศึกษาที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- Arnstein, S. R. (1995). Ladder of participation. **Journal of American Institute of Planners**, 35.
- Biegel, D. E., etal. (1994). Strengthening social Networks: Intervention strategies for mental health case managers. **Health & Social Work**, 19(3), 2, 8.
- Brent, C. H., & Geoffrey, N. (1996). Social networks, social support, personal empowerment, and the adaptation of psychiatric consumers/survivors: Path analytic models. **Social Science & Medicine**, 43 (12), 1743 - 54.
- Coombs, P. (1985). **The world crisis in education: The view from the eighties.** Oxford: Oxford University Press.
- Donnelson, A. J. (2005). **Social networks poverty and development: an analysis of capacity building in arizona and new mexicocolonias:** Arizone: The University of Arizona.
- Fayol, H. (1949). **General and industrial management.** London: Sir Isaac Pitman & Sons.
- Kamel, L. (1991). **Management imperatives in nonformal education.** University of Pretoria (South Africa).

Karodia, Y. M. (1993). **Management imperatives in nonformal education.**

from request.umi.com

Peregoy, R., & Kroder, S. (2000). **Developing strategies for networked. Education, 28 (1).**

Shrestha, M., etal. (2008). Knowledge networking: A dilemma in building social capital through nonformal education. **Adult Education Quarterly. 58(2), 129-150.**Visser.

S., & Mirabile, R. (2008) Attitudes in the socialcontext. **The impact of social network composition on individual-level attitude strength, 87(6), 779-95.**

Zdenek, R. (1998). **Leadership Is not enough: The importance of organization capacity and social networks in community development.**

California: University of Southern California.

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการรับรู้ของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

The School Administrator's Characteristics Percieved by The Teachers
in Suwansatukij Group Under Suphanburi Primary
Educational Service Area Office 2

ตติยาภรณ์ คล้ายสุพรรณ

Tatiyaporn Kraysuban

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Student, Master of Educational Administration Bangkokthonburi University

e-mail: chertamjoe@gmail.com

Received: June, 28 2021

Revised: July, 20 2021

Accepted: July, 30 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 112 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 92 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับความคิดเห็นคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา, ข้าราชการครู

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) To examine the school administrator's characteristics perceived by the teachers in Suwansathukij Group under the Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2, and (2) To compare the school administrator's characteristics perceived by the teachers in Suwansathukij Group under the Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2. The population consisted at 112 teachers of Suwansathukij Group under the Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2. Obtained by sample size was determined by Krejcie and Morgan. The sample were 92 teachers of Suwansathukij Group under the Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2 obtained by Simple sampling. The instrument used to collect the research data was a 5-level rating scale. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, Standard Deviation and t-test.

The research results revealed that: 1) The school administrator's characteristics perceived by the teachers in Suwansathukij Group under the Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2 was at high level. and 2) The comparison results showed that, as classified by gender, the opinions towards the school administrator's characteristics of the teachers in Suwansathukij Group under the Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2 was significantly different at .01 level.

Keywords: School Administrator's Characteristics, the teachers

บทนำ

การเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นการเข้าสู่ยุคที่ประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง ไม่ต้องพึ่งจากต่างชาติ ซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทายสูงมาก ๆ ทำอย่างไรเราจะพัฒนานวัตกรรมเป็นของตนเองได้ทั้ง ๆ ที่เรามีทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมากมาย เช่น ข้าว ยางพารา แร่ ผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ เราทำอย่างไรที่จะมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเรื่องข้าวที่มากกว่าอาหารประจำวัน เราทำอย่างไรที่จะมีผลิตภัณฑ์ยางพารา นอกเหนือจากน้ำยางพารา หรืออื่น ๆ ที่เป็นนวัตกรรมของเรา เราเคยมีวิทยุ โทรทัศน์วิทยุ ธารินท์ ซึ่งเป็นของคนไทยผลิตโดยคนไทย แต่เสียดายไม่ได้ต่อยอดและต้องปิดตัวเองไป ถึงเวลาที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามาช่วยระดมความคิดในการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยสิ้นเชิงเพื่อให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21” ไม่ใช่ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 20 หรือศตวรรษที่ 19 ที่เตรียมคนออกไปทำงานในสายพานการผลิตในยุคอุตสาหกรรม การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนงานที่ใช้องค์ความรู้ (Knowledge Worker) และ

เป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (Learning Person) ไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ใช้ความรู้ แม้จะเป็นช่างนาหรือเกษตรกรก็ต้องเป็นคนที่พร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ใช้ความรู้ ดังนั้น ทักษะสำคัญที่สุดของศตวรรษ ที่ 21 จึงเป็นทักษะของการเรียนรู้ (learning skills) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำต้องเป็นเช่นนี้ก็เพราะต้องเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง และการเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 เป็นการเข้าสู่ยุคที่ประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง ไม่ต้องพึ่งจากต่างชาติ ซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทายสูงมาก ๆ ทำอย่างไรเราจะพัฒนานวัตกรรมเป็นของตนเองได้ทั้ง ๆ ที่เรามีทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมากมาย เช่น ข้าว ยางพารา แร่ ผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ เราทำอย่างไรที่จะมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเรื่องข้าวที่มากกว่าอาหารประจำวัน เราทำอย่างไรที่จะมีผลิตภัณฑ์ยางพารา นอกเหนือจากน้ายางพารา หรืออื่น ๆ ที่เป็นนวัตกรรมของเรา ครูผู้สอนควรนำแนวทางของ STEM Education, Active Learning และ Problem Based Learning มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน เพื่อหล่อหลอมให้ผู้เรียนเกิด “ทักษะ” ด้านต่าง ๆ ที่คงอยู่และมีพัฒนาการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องที่สามารถนำไปเป็นฐานในการสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรม (Innovation) ได้ในอนาคต (พาสณา จุลรัตน์, 2561)

สาระสำคัญของข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย 1) การสร้างระบบความรับผิดชอบ (Accountability) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้โรงเรียนมีความรับผิดชอบ โดยตรงต่อผู้ปกครอง และนักเรียนมากขึ้น โรงเรียนควรมีอิสระในการบริหารจัดการและพ่อแม่ สามารถเป็นผู้เลือกโรงเรียนให้ลูกตามข้อมูลคุณภาพของโรงเรียนที่ได้รับการเปิดเผยต่อสาธารณะ 2) การปรับหัวใจหลักคือการพัฒนาคน พัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะ ชีตความสามารถและอยู่ในสังคมในอนาคตได้อย่างสมดุลปัญหาระบบการศึกษาไทยเกิดจากการใช้ทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรสื่อการสอนและการพัฒนาครู เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับบริบทของศตวรรษที่ 21 และ 3) การลดความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษา โดยปรับการจัดสรรงบประมาณให้พื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มมากขึ้น และสร้างระบบให้ความช่วยเหลือโรงเรียน ครูและนักเรียนที่มีปัญหา (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2561: ออนไลน์)

สถานการณ์ในขณะนี้คือ คนไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาดำ มีทักษะภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศต่ำและมีปัญหาการขาดแคลน แรงงานทักษะ การขาดทัศนคติและและความกระตือรือร้น การขาดความรับผิดชอบและวินัยในการทำงานการขาดความคิดสร้างสรรค์ กำลังคนที่ผลิต ขาดคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถที่จำเป็นเพียงพอ เช่นทักษะภาษาไทยและและภาษาต่างประเทศ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) การใช้คอมพิวเตอร์และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ด้านการบริหารจัดการ ความรู้ในการประยุกต์ใช้ตัวเลข ทักษะคำนวณขั้นพื้นฐาน ขาดคุณลักษณะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาในงานการทำงานเป็นทีม ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยัน มีวินัย ตรงต่อเวลา ภาวะผู้นำ เป็นต้น (ทิพวรรณ ล้วนปิติสกุล, 2562: 4) ปัญหาหนึ่งที่สำคัญและส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพคือครูและบุคลากรรวมทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษามาจากผู้ที่มีผลการเรียนปานกลางผ่านการเรียนจากระบบท่องจำแบบเก่า

ไม่มีอุปนิสัยรักการเป็นครูไม่ใฝ่เรียนรู้ไม่รักการอ่าน ไม่สนใจเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองแต่เลือกเรียน และเข้ามาทำงานในฐานะที่เป็นอาชีพหนึ่งที่มีรายได้เท่านั้นทำหน้าที่ตามที่ได้รับหมายเท่านั้น เนื่องจากระบบการทำงานแบบราชการไทยไม่มีการตรวจสอบผลการทำงานอย่างจริงจัง ดังนั้นถ้าไม่ทำผิดกฎหมาย ระเบียบวินัยก็จะได้รับเงินเดือนเพิ่มทุกปีส่งผลให้ไม่สนใจ ไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการทำงานของตนเอง รวมทั้งไม่ตรวจสอบเรียกร้องจากเพื่อนร่วมงานในองค์กรให้ต้องพัฒนาการทำงานการทำงานภายใต้ระบบเก่าเมื่อผ่านไปสักระยะหนึ่งอาจทำให้ครูที่ตั้งใจทำงานท้อใจ ไม่มีกำลังใจ ไม่มีแรงจูงใจในการทำงานจนกระทั่งครูขอลาออก ขอเกษียณก่อนกำหนดอายุ ไปทำงานอย่างอื่นแทนทำให้เสียครูดี ๆ ที่มีอยู่น้อยไป (มติชน ออนไลน์, 2562: บทความ)

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาจึงต้องเริ่มต้น ที่การพัฒนาทรัพยากรบุคคลซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่องค์กรต่าง ๆ กำลังให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะทรัพยากรบุคคลเปรียบเสมือนสินทรัพย์ที่ทรงคุณค่ามากที่สุดขององค์กร เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สามารถสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันขององค์กร ด้วยเหตุผลดังกล่าวองค์กรต่าง ๆ จึงพยายาม ที่จะแสวงหากกลยุทธ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคล เช่น การบริหารจัดการ ผู้มีความสามารถสูง (talent management) การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลโดยใช้ทักษะ เป็นพื้นฐาน (skill based human resource management) การบริหารผลการปฏิบัติงาน (performance management) และการบริหารทรัพยากรบุคคลโดยใช้สมรรถนะ เป็นพื้นฐาน (competency-based human resource management) เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553: 3)

จากการสังเคราะห์งานวิจัยทางด้านการบริหารการศึกษา พบว่า งานวิจัยทางด้าน การบริหาร การศึกษาส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยทางด้านการบริหารการศึกษาที่ศึกษาในด้านทักษะการบริหารและด้าน พฤติกรรมการบริหาร (ทิพวรรณ ล้วนปสิทธิ์สกุล, 2562: 5) นอกจากนี้การศึกษาดังกล่าวข้างต้นคุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีข้อค้นพบบ่งชี้ว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านคุณลักษณะ ปัจจัยด้านทักษะ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านสถานการณ์ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา จากสภาพปัญหาความ ล้มเหลวของระบบการศึกษาในปัจจุบัน และเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตนั้น การปฏิรูป การศึกษาจึงเป็นการพัฒนาทั้งกำลังคนและระบบการศึกษา จากงานวิจัยพบว่ารูปแบบการศึกษาไทยที่ สมดุลกับบริบทและสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาบริบทของการศึกษาไทย โดยวิธีการอนาคต ปรีทัศน์และอิงผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำเสนอผลการวิจัยสรุปได้ใน 7 สาระ ตั้งแต่สาระที่เกี่ยวกับเอกัตบุคคล สาระระหว่างบุคคล สาระขององค์กร สาระของชุมชน สาระทางวัฒนธรรม สาระของชาติ สาระของ นานาชาติ และสาระเชิงสากล (พรชูลี อาชวอรุณ, 2559: 16)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับบริบทในอนาคต การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ในโครงการพระราชริฐของกระทรวงศึกษาธิการที่ร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงศักยภาพทางด้านการบริหารและจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในชุมชนแล้วยังจะทำให้สถานศึกษาเป็นที่ไว้วางใจ ของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจในหลายประเทศ ทั่วโลก มีการปรับตัว เช่น สหรัฐอเมริกาพูดถึงชาติแห่งการสร้าง (A Nation of Makers) อังกฤษกำลังผลักดันการออกแบบนวัตกรรม (Design of Innovation) ขณะที่จีนได้ประกาศนโยบายผลิตในจีน (Made in China, 2025) ส่วนอินเดียกำลังขับเคลื่อนผลิตในอินเดีย (Made in India) หรืออย่างเกาหลีใต้วางโมเดลเศรษฐกิจเป็นระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) สำหรับประเทศไทยเอง ณ ขณะนี้ยังติดอยู่ใน “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” จะเห็นได้จากในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา ในช่วงระยะแรก (พ.ศ.2500-2536) เศรษฐกิจไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ 7-8% ต่อปี ในช่วงระยะถัดมา (พ.ศ. 2537-ปัจจุบัน) เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการเติบโตในระดับเพียง 3-4% ต่อปีเท่านั้น การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ Value-Based Economy หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม กล่าวคือ ในปัจจุบันเรายังติดอยู่ในโมเดลเศรษฐกิจแบบทำมากได้น้อย เราต้องการปรับเปลี่ยนเป็น ทำน้อยได้มาก (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559: ออนไลน์)

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลอย่างชัดเจนในการปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศทั้งระบบ ดังนั้นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นไปเพื่อค้นหาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ตามแนวทางการศึกษาในกลุ่มภาวะผู้นำ คุณลักษณะและบทบาทการบริหาร โดยค้นหารายละเอียดในเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการเตรียมการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาจะทำให้ในระบบการศึกษามีผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณลักษณะที่เหมาะสม การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา มีกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework) มีองค์ความรู้ ที่ได้จากการสัมภาษณ์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและแนวโน้มการศึกษาในอนาคต

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสนใจที่จะศึกษาทำการวิจัย

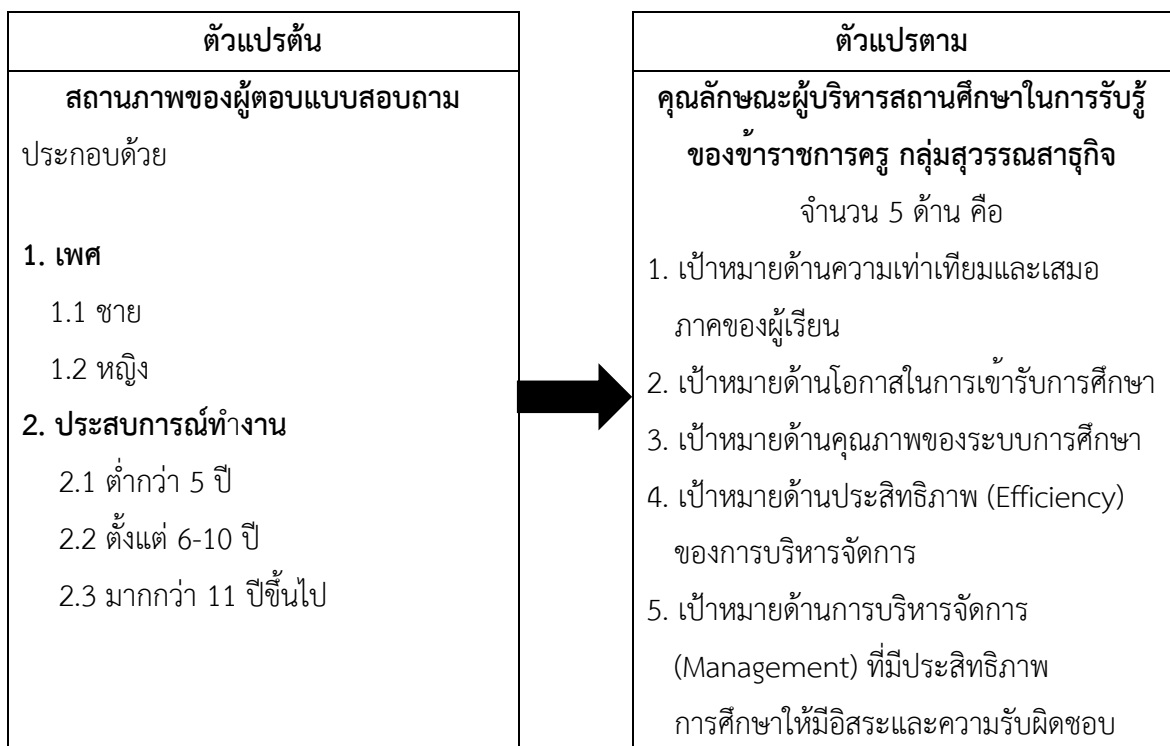
เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีมาน้อยเพียงใด และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างไร เพื่อการบริหารสถานศึกษาเกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษาของชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการรับรู้ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการรับรู้ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดและผลงานวิจัยของทิพวรรณ ล้วนปลื้มศรีสกุล (2562) มาปรับปรุง ประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) กำหนดประเด็นของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องเหมาะสมครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษาในแบบสอบถาม จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือได้ว่ามีความเที่ยงตรงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 -1.00 แล้วนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับไม่ต่ำกว่า 0.70

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของในการรับรู้ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน คือ 1) เป้าหมายด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคของผู้เรียน 2) เป้าหมายด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษา 3) เป้าหมายด้านคุณภาพของระบบการศึกษา 4) เป้าหมายด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ของการบริหารจัดการ 5) เป้าหมายด้านการบริหารจัดการ (Management) ที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 112 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 92 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Magon, 1970: 607-608)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ และประสบการณ์ทำงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านเป้าหมายด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคของผู้เรียน 2) ด้านเป้าหมายด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษา 3) ด้านเป้าหมายด้านคุณภาพของระบบ

การศึกษา 4) ด้านเป้าหมายด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ของการบริหารจัดการ และ 5) ด้านเป้าหมายด้านการบริหารจัดการ (Management) ที่มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการรับรู้ของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านเป้าหมายด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษารองลงมาคือ ด้านเป้าหมายด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคของผู้เรียน ด้านเป้าหมายด้านประสิทธิภาพ ของการบริหารจัดการ ด้านเป้าหมายด้านการบริหารจัดการ (Management) ที่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเป้าหมายด้านการศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของครู

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการรับรู้ของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่า เพศต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านเป้าหมายด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษารองลงมาคือ ด้านเป้าหมายด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคของผู้เรียน ด้านเป้าหมายด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ด้านเป้าหมายด้านการบริหารจัดการ (Management) ที่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเป้าหมายด้านการศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของครู จากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการรับรู้ของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเป้าหมายด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษ แสดงว่าแผนการพัฒนาคณาภพการศึกษาของโรงเรียน (SAR) และรวมถึง โรงเรียนมีแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีกรอบ ขอบข่ายในการดำเนินงานของโรงเรียน ได้กำหนดทิศทางเป้าหมายในการจัดการศึกษาชัดเจน และโรงเรียนต้องดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับผลของการวิจัยต่างประเทศของมูลนิธิวอลแลค The Wallace Foundation (2012: 90) มูลนิธิให้ทุนสนับสนุนโครงการส่งเสริมความเป็นผู้นำการศึกษาใน 24 รัฐ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลควรนำไปใช้มี 5 ประการ ดังนี้ (1) การสร้างวิสัยทัศน์เพื่อความสำเร็จทางวิชาการสำหรับนักเรียน (Shaping a vision of Academic SUCCESS for all students) การวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิด

ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมของบุคลากรในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (2) สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเพื่อการศึกษา (Creating a climate hospitable to education) ผู้บริหารต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับผู้เรียน และบุคคลภายนอก เพราะโรงเรียนเป็นศูนย์กลางทางการเรียนและกิจกรรมบรรยากาศมีความสำคัญที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) การปลูกฝังภาวะ ผู้นำให้กับบุคคลอื่น (Cultivating Leadership In Others) ทั้งครูในโรงเรียนถือว่าทรัพยากรสำคัญในการบริหาร การสร้างให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการจะส่งผลให้โรงเรียน มีการพัฒนาไปสู่คุณภาพ และมีมาตรฐานทางการศึกษา (4) การปรับปรุงการเรียนการสอน (Improving instruction) ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลจะมุ่งทำงาน ด้วยความเอาใจใส่ในการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมุ่งถึงคุณภาพการสอน และให้บรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวังของผู้เรียน และผู้ปกครอง (5) การบริหารจัดการกับคน ข้อมูลและกระบวนการ (Managing people, data and process) ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรทั้งครู บุคลากร และผู้เรียน รวมทั้ง การนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ต่อ การพัฒนาสารสนเทศเพื่อการบริหารและกระบวนการบริหาร และยังสอดคล้องกับผลของการวิจัยของดารุณี บุญครอง (2560: 1-3) ศึกษาเรื่องวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อน การศึกษา โดยวัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้าเพื่อแนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อน การศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 การวิจัยนี้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่จะเป็นพลังต่อการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงและความได้เปรียบแข่งขันในทุกด้าน โดยพบว่า แนวทางการจัดการศึกษาของไทยมีแนวโน้มของการมุ่งสู่การขับเคลื่อน ไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ในหลายด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ ของบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อการศึกษา และด้านการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการมุ่งเข้าสู่อาชีพ

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่า เพศชายมากกว่าเพศหญิง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเป้าหมายด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษา และด้านเป้าหมายด้านคุณภาพของระบบการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าด้านเป้าหมายด้านโอกาสในการเข้ารับการศึกษา และด้านเป้าหมายด้านคุณภาพของระบบการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อาจกล่าวได้ว่า อาจมาจากสาเหตุอื่น เช่น การกรอกแบบสอบถามของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม อารมณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพบริบทอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกษฎกรณ รุจสารกุล (2560: 65-68) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้นกับการจัดการ สถาบันอุดมศึกษา ภาคเอกชน ในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยองค์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้นจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้นที่มีต่อการจัดการองค์การให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงเสนอรูปแบบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้นจัดการสถาบันอุดมศึกษาภาคเอกชนในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร การศึกษา เชิงนโยบาย ผู้บริหารองค์การและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเอกชน และผู้เกี่ยวข้องจำนวน 1,382 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย มีค่าความเชื่อถือครอนบาคอัลฟา 0.35 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยองค์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้นที่ใช้จัดการองค์การและหน่วยงานของสถาบัน อุดมศึกษาภาคเอกชนให้บรรลุเป้าหมายโดยรวม ตามลำดับความสำคัญของการใช้จากมากไปหาน้อยคือ เศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะ เชิงวิสัยทัศน์ พฤติกรรมเชิงวิสัยทัศน์ วัฒนธรรมเชิงวิสัยทัศน์ และสมรรถนะเชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้น ส่วนภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้น มีอิทธิพลเชิงบวกทำให้้องค์การและหน่วยงานบรรลุเป้าหมาย สูงมากถึงร้อยละ 64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R = 0.64, sig 200$) คือ เศรษฐกิจพอเพียงกับสมรรถนะ เชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้น ประการสุดท้ายยังมีรูปแบบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เหนือชั้นจัดการในศตวรรษ ที่ 21 ยุคที่ใช้ระบบดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ สืบค้นหาข้อมูลคือ ผู้บริหารและผู้นำที่เกี่ยวข้อง ในทุกระดับต้องหันมาภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับบริบทขององค์การและหน่วยงานของตนในทิศทางเดียวกัน และกำหนดเป้าหมายที่คาดหวังในศตวรรษที่ 21 เป็นพลังกระตุ้นจูงใจการทำงาน ร่วมกันสู่ความสำเร็จแบบสมดุลของเศรษฐกิจพอเพียงกับสมรรถนะเหนือชั้นเชิงวิสัยทัศน์ และภาวะผู้นำอื่น ๆ เชื่อมโยง เวลา สถานที่ สถานการณ์ ขับเคลื่อนองค์การให้อยู่รอด สูการเติบโตที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรวิก พรนิมิตร (2560: 38-40) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจนโยบาย Thailand 4.0 ในจังหวัดเชียงใหม่ และลำปาง การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจนโยบาย Thailand 4.0 ในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 554 คน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ และทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test of Independent) กำหนดความเชื่อมั่น 95% ให้ Pvalue < .05 Significant Laurel (5) ที่ .05 และทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร ในลักษณะเป็นเส้นตรง ใช้สถิติ General Linear Model: Multivariate ผลการศึกษาพบว่า มีความรู้ความเข้าใจนโยบาย Thailand 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.9 และอยู่ในระดับ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.1 มีความรู้ความเข้าใจการดำเนินชีวิตใน “โลกยุค 4.0” อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.4 และอยู่ในระดับน้อย ที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.6 มีความรู้ความเข้าใจ นโยบายการศึกษาตามนโยบาย Thailand 4.0 อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.3 และอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.7 พบว่า ความสัมพันธ์ เพศ อายุ ระดับ

การศึกษา และ อาชีพ กับความรู้ความเข้าใจนโยบาย Thailand 4.0 ด้วยสถิติไอร์สแควร์ (Chi-Square Test of Independent) กำหนดความเชื่อมั่น 95% ให้ Pvalue<05 Sigmfcant Level (5) ที่ 05 พบว่า เพศ อายุ ระดับ การศึกษา และอาชีพแตกต่างกันทำให้มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและทดสอบเป็นการวัดความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นต้นตรง ใช้สถิติ GeneralLinear Model : Multivariate est. และพบว่าตัวแปรด้านเพศ อายุ และอาชีพ มีความสัมพันธ์ผูกพันกันเป็นเส้นตรง (ไปในทางตรงกันข้าม) หมายถึงประชากรศาสตร์ เพศ อายุ และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจ นโยบาย Thailand 4.0 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการบริหารงานของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการรับรู้ของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่ค้นพบ จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในการรับรู้ของข้าราชการครูกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ ตามกรอบงานวิจัยทั้ง 11 ด้านอย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 ผลการวิจัยในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานโรงเรียนในกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ หน่วยงานต้นสังกัดควรนำไปประชาสัมพันธ์ และให้โรงเรียนนำไปประยุกต์ใช้กับสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่ค้นพบว่าการบริหารงานโรงเรียนในกลุ่มสุวรรณสาธุกิจ และมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ตามลำดับดังนี้

2.1 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนสุวรรณสาธุกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ควรมีการวิจัยใช้ตัวแปรอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย

2.2 ควรวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

2.3 ควรมีการวิจัยโดยใช้ตัวแปรแฝงพหุคูณ ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ หรือการใช้การวิเคราะห์เชิงยืนยัน เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- คารมณ เพียรภายลุน. (2560). **ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://banpathaischool.iqetweb.com/index.php>.
- ธีรเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2561). **การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0, สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวง ศึกษาธิการ**. เข้าถึงได้จาก <https://www.moe.go.th/websm>.
- บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. **วารสารมหาวิทยาลัย มหามงกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**, 6(2).
- อนันท์ งามสะอาด. (2562). **ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.sisat.ac.th/main/index.php>.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ์. (2561). **รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษา ยุค 4.0**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศนีย์ สุกใจ. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยวิทยาลัย เขตนครสวรรค์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2560). **คุณลักษณะยุคดิจิทัล**. เข้าถึงได้จาก <http://www.trueplookpanya.com//knowledge>.
- Al-Safran, E., Brown, D., & Wiseman, A. (1969). "The effect of principal's leadership style on school environment and outcome." **Research in Higher Education Journal (2010)**.
- Bernard, M. B. (1981). **Stogdill's Handbook of leadership**. New York: The Free Press.
- Burton, W. K. (1960). **Leadership for Action in Rural Communities**. Illinois: Interstate.
- Campbell, R., & other. (1977). **Introduction Administration**. 4th ed. Boston: Allyn and Racon Inc.
- Clark, D., Martorell, P., & Rockoff, J. (2009). "School Principals and School Performance." **School Principals and School CALDER Working Paper, No. 38**.

การบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน
โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาานครปฐม เขต 1

Quality School Administration and Parents' Decision for Sending Their
Children to Anuban Kamphaengsn School Under the Nakhon
Pathom Primary Education Sevice Area Office 1

ธนกศมนัน ธานสุเรศรัฎฐกุล^{*1}, สมใจ เดชบำรุง² และสมบัติ เดชบำรุง³

Thanakasamon Thanasurasetkul^{*1}, Somchai Dejbamrung² and Sombat Dejbamrung³

^{*1}นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

²⁻³อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

^{*1}Student, Master of Educational Administration Bangkokthonburi University

²⁻³Instructor, Educational Administration Bangkokthonburi University

e-mail: design1611@gmail.com

Received: June, 30 2021

Revised: July, 24 2021

Accepted: July, 30 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารคุณภาพโรงเรียนของโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 2) ศึกษาการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก 2) การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01

คำสำคัญ: โรงเรียนคุณภาพ, การตัดสินใจของผู้ปกครอง

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) study the school quality administration of Anuban Kamphaengsaen School under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office1 2) To study the parents' decision for sending their children to Anuban Kamphaengsaen School and 3) To study the relationship between quality school administration and parents' decision for sending their children to Anuban Kamphaengsaen School under the Nakhon Pathom Primary Education Service Area Area 1. The sample was the parents of early childhood students in Anuban Kamphaengsaen School. The sample consisted of 186 parents of early childhood students and used stratified random sampling. The data collection instrument was questionnaires and statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and was tested the relationships by Pearson's product moment correlation coefficient.

The results of the research revealed that: 1) The quality of school administration of Anuban Kamphaengsaen School in overall was a high level. 2) The parents' decision for sending their children to Anuban Kamphaengsaen School was a high level and 3) The relationship between quality school administration and parents' decision for sending their children to Anuban Kamphaengsaen School was a high level of positive relationship statistical significance at .01

Keywords: Quality School, Parents' decision

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพการพัฒนา ประเทศก็ย่อมทำได้ สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 จะเห็นว่าการศึกษามีความหมายใน 2 มิติ คือมิติแรกเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และมิติที่สองเป็นการพัฒนาบุคคลผู้ศึกษาเองให้มี ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรม ซึ่งทั้งสองมิติแห่งความหมายนี้แยกกันไม่ได้ ตรงกันข้ามจะต้องควบคู่กันไปเพราะเมื่อบุคคลหนึ่งมีความรู้แต่มีความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะนำไปสู่การใช้ความรู้ในทางที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อทั้งตนเองและส่วนรวมได้ ซึ่งเด็กนับได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และถือว่าเป็นความหวังของชาติในอนาคตที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เด็กที่มีคุณภาพจะนำไปสู่การเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่มีคุณภาพด้วย คุณลักษณะของเด็กที่มีคุณภาพที่ผู้ใหญ่คาดหวัง

ย่อมประกอบไปด้วยความ สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ สามารถดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคมได้ด้วยดี ดังนั้นเด็กทุกคน จึงควรได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและการคุ้มครองให้พ้น จากการถูกเอารัดเอาเปรียบของบุคคลและสังคม สภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงต้องสรรหาโรงเรียนที่มี คุณภาพในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตนเอง เพื่อให้เหมาะสมกับวัย ฐานะทางเศรษฐกิจและครอบครัว

โรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษา ที่มีบทบาทในสังคมไทยเป็นเวลานาน โดยทำหน้าที่ให้การศึกษอบรมขัดเกลาพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการ สนับสนุน และส่งเสริมให้มีความเป็นพลเมืองดีและมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพสุจริต โรงเรียนมีหน้าที่สร้างมาตรฐานทางวิชาการ พัฒนาทางด้านการเรียนการสอน รวมไปถึงพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีชื่อเสียง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เป็นที่นิยม เชื่อถือศรัทธาของผู้ปกครอง ดังนั้นโรงเรียนจะต้องนำมาตรการในกระบวนการบริหารมาใช้อย่างจริงจัง โรงเรียนเป็นสถาบันครอบครัวอันเป็นสถาบันแรกในชีวิต เพราะเด็กต้องใช้เวลาในช่วงชีวิต ส่วนใหญ่ของการเจริญเติบโต พัฒนาการทางสติปัญญา ความรู้ ความเฉลียวฉลาด และยังครอบคลุมไปถึงการมีสุขภาพอนามัยและสุขนิสัยที่ดีด้วย ในปัจจุบันโรงเรียนต่าง ๆ ได้พัฒนาตนเองและแข่งขันด้านการศึกษากันมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาโรงเรียนของตนเพื่อให้เป็นที่สนใจ และที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป

ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษา เกณฑ์การเลือกสถานศึกษาของผู้ปกครองแต่ละคนอาจแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าผู้ปกครองมิได้เลือกบริโภคโรงเรียนให้แก่ตนเอง แต่ก็เป็นการเลือกให้แก่บุตรหลานหรือผู้ที่อยู่ในอุปการะ โดยผู้ปกครองเป็นผู้ลงทุนทางการศึกษาและ เป็นผู้ตัดสินใจเลือกสถานศึกษาได้ก็ได้อัตโนมัติที่ต้องการ แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสมตรงกับความพึงพอใจของตนเองด้วย และในปัจจุบันสถานศึกษาที่เปิดสอนของภาครัฐ และภาคเอกชนมี เป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดทางเลือกขึ้นหลายทาง การตัดสินใจของผู้ปกครองที่จะเลือก สถานศึกษาใดจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ อีกทั้งผู้ปกครองแต่ละท่านต่างก็มี คุณลักษณะแตกต่างกัน จึงอาจจะมีบรรทัดฐานในการตัดสินใจแตกต่างกันด้วย

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ว่ามีมากน้อยอยู่ในระดับใด ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งจะสามารถนำไปเผยแพร่ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจนำไปเป็นประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักการบริหารโรงเรียนคุณภาพทั้ง 7 ด้านนี้ ให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารคุณภาพโรงเรียนของโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารโรงเรียนคุณภาพในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครอง ในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตตัวแปรตัวแปร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะทางการเดินทางของนักเรียน
2. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การบริหารโรงเรียนคุณภาพโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ประกอบด้วย 1) ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน 2) โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน 3) โรงเรียนเป็นแบบอย่างให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น 4) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 5) สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีทันสมัย 6) แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลาย 7) สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนดี
3. ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน โดยใช้ทฤษฎีการตัดสินใจของไซมอนต์ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การค้นหาข่าวสาร 2) กิจกรรมออกแบบ 3) กิจกรรมเลือก และ 4) ประเมินและทบทวน

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวนผู้ปกครองตามนักเรียนทั้งสิ้น 345 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie, and Daryle W. Morgan, 1970: 608) จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยจำแนกเป็น 10 ห้องเรียนและจับฉลากรายชื่อ นักเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 186 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จะเป็นข้อมูลทางด้านสถานภาพของผู้ปกครองมีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะทางการเดินทางของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลด้านการบริหารงานโรงเรียนคุณภาพ มาใช้ประกอบการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน โรงเรียนเป็นแบบอย่างให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีทันสมัย แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลายและสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนดี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำทฤษฎีการตัดสินใจของไซมอนต์ 4 ขั้นตอน มาใช้ประกอบการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้แก่ การค้นหาข่าวสาร กิจกรรมออกแบบ กิจกรรมเลือก และประเมินและทบทวน ข้อคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจ มาก
- 3 หมายถึง ระดับปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจ น้อย
- 1 หมายถึง ระดับปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจ น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง นำมาปรับปรุงขึ้นใหม่และพัฒนาเป็นเครื่องมือในตอนที่ 2 ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งได้ค่า IOC ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 30 คน โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1978: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 186 คนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

2. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเอง ครบตามจำนวน 186 ฉบับ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ศึกษา (IOC: Index of Consistent, เชาวน์ อินโย, 2543: 251) ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอในรูปตารางพร้อมการบรรยาย โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระที่จะศึกษา

วิเคราะห์การบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสนโดยใช้วิธีการประมาณค่าทางสถิติ ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำข้อมูลมาแปลผลโดยใช้เกณฑ์ โดยนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำอธิบาย

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยใช้วิธีการประมาณค่าทางสถิติ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's product-moment correlation coefficient) นำเสนอในรูปตารางพร้อมคำอธิบาย และพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารคุณภาพโรงเรียน พบว่า ระดับการบริหารคุณภาพโรงเรียนในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสนโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนดี รองลงมาคือด้านผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน และต่ำสุดคือ ด้านโรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน

2. การตัดสินใจของเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสนโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกิจกรรมเลือก รองลงมาคือ ด้านการประเมินและทบทวน และต่ำสุดคือ ด้านการค้นหาค่าข่าวสาร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงหรือสูงมาก ซึ่งความสัมพันธ์กันในทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01

ตารางที่ 1 ระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวม

(n=186)

การบริหารโรงเรียนคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน	4.30	0.44	มาก
2. ด้านโรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน	4.15	0.54	มาก
3. ด้านโรงเรียนเป็นแบบอย่างให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น	4.18	0.54	มาก
4. ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.24	0.51	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n=186)

การบริหารโรงเรียนคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. ด้านสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีทันสมัย	4.26	0.57	มาก
6. ด้านแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความหลากหลาย	4.17	0.53	มาก
7. ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนดี	4.35	0.60	มาก
รวม	4.23	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารคุณภาพโรงเรียน พบว่า ระดับการบริหารคุณภาพโรงเรียนในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสนโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.23, S.D.= 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนดี (\bar{X} = 4.35, S.D.= 0.60) รองลงมาคือด้านผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน (\bar{X} = 4.30, S.D.= 0.44) และต่ำสุดคือด้านโรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน (\bar{X} = 4.15, S.D.= 0.54)

ตารางที่ 2 ระดับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน

(n= 186)

การบริหารโรงเรียนคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการค้นหาค่าข่าวสาร	4.12	0.59	มาก
2. ด้านกิจกรรมการออกแบบ	4.19	0.53	มาก
3. ด้านกิจกรรมเลือก	4.31	0.57	มาก
4. ด้านประเมินและทบทวน	4.30	0.54	มาก
รวม	4.12	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจของเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสนโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.30, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกิจกรรมเลือก (\bar{X} = 4.31, S.D.= 0.57) รองลงมาคือ ด้านการประเมินและทบทวน (\bar{X} = 4.30, S.D.= 0.54) และต่ำสุดคือด้านการค้นหาค่าข่าวสาร (\bar{X} = 4.12, S.D.= 0.59)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน

(n= 186)

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y _{tot}
X ₁	.608**	.655**	.595**	.581**	.681**
X ₂	.669**	.643**	.504**	.586**	.672**
X ₃	.652**	.621**	.486**	.529**	.640**
X ₄	.682**	.702**	.596**	.628**	.728**
X ₅	.687**	.651**	.540**	.547**	.678**
X ₆	.739**	.743**	.570**	.595**	.740**
X ₇	.696**	.645**	.588**	.598**	.707**
X _{tot}	.808**	.792**	.659**	.691**	.825**

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสนโดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงหรือสูงมาก (X_{tot})(Y_{tot}) $r = .825^{**}$ ซึ่งความสัมพันธ์กันในทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนมีการบริหารงานด้านต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ ทำหน้าที่ให้การศึกษาอบรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษาอื่นและชุมชน เพื่อให้โรงเรียนมีชื่อเสียง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากเป็นที่นิยม เชื่อถือศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เต็มดวง จำนง (2553: 124-130) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการสำเร็จในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชญา ภาษิต (2558: 147-153) ศึกษาการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารภายใต้กรอบโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกรุงเทพมหานคร (SMART School) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนรู้คู่ความสำเร็จ ต้องมีการดำเนินการ คือ

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความพร้อมของสถานศึกษาสำหรับการจัดการเรียนรู้ กระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารและจัดการเรียนรู้อย่างมีอิสระ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรี ลีมีจิ้ง และนุชนรา รัตนศิริประภา (2555: 13) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนในเครือคณะภคินีผู้รับใช้ดวงฤทัยนิรมลของพระแม่มาเรียฯ พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานฝ่ายบุคลากร ด้านการบริหารงานฝ่ายจิตตภาบาล และด้านการบริหารงานฝ่ายธุรการการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัศนียา โกยสกุล (2556: 116-122) จากผลการวิจัย สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ว่าการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษา เกณฑ์การเลือกสถานศึกษาของผู้ปกครองแต่ละคนอาจแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าผู้ปกครองมิได้เลือกบริเวณโรงเรียนให้แก่ตนเอง แต่ก็เป็นทางเลือกให้แก่บุตรหลานหรือผู้ที่อยู่ในอุปการะ โดยผู้ปกครองเป็นผู้ลงทุนทางการศึกษา และเป็นผู้ตัดสินใจเลือกสถานศึกษาใด ก็ได้ที่ตนต้องการ แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม ตรงกับความพึงพอใจของตนเองด้วย และในปัจจุบันสถานศึกษาที่เปิดสอนของภาครัฐและภาคเอกชนมีเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดทางเลือกขึ้นหลายทาง การตัดสินใจของผู้ปกครอง ที่จะเลือก สถานศึกษาใด จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ อีกทั้งผู้ปกครองแต่ละท่านต่างก็มีคุณลักษณะแตกต่างกัน จึงอาจจะมีบรรทัดฐานในการตัดสินใจแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รมณีย์ ศศิโสภาส (2553: 129-135) ศึกษาการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลกับเอกชน ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานครและเปรียบเทียบการตัดสินใจของผู้ปกครองโดยพิจารณาใน 8 ด้าน ได้แก่ ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ทำเลที่ตั้ง อาคาร สถานที่ การบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ของครู การอำนวยความสะดวก และการบริการ การดูแลความปลอดภัย และการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ผลการวิจัย พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนอนุบาลของโรงเรียนรัฐบาลกับเอกชนในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวีรย์ จันทร์ฉายรัศมี (2554: 71-73) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาล และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการเลือกโรงเรียนอนุบาลโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวาริน รัตนเพียร และณัฐพันธ์ บัววรารณ (2555: 114-117) ได้ศึกษาสภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

เขต 2 อยู่ในระดับมาก เพราะว่าผู้บริหารเป็นมีความรู้ ความสามารถจึงมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และยังเน้นเรื่องการบริหารโรงเรียนและให้บุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน จึงเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์วีวรรณ ลือวณิชพันธ์ และคณะ (2554: 186-187) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของรีเดอร์ พบว่า การตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมของมนุษย์นั้น มักเกิดจากความเชื่อและไม่เชื่อเป็นเหตุผลหลักที่ใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งความเชื่อและไม่เชื่อเกิดจากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว และปัจจัยหลาย ๆ อย่างมารวมกัน คือ บุคคลอาจจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกัน แต่เหตุผลที่ทำให้เกิดการตัดสินใจอาจแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังกล่าวให้ข้อคิดขอชมอนด์เกี่ยวกับความมีเหตุผลในการตัดสินใจโดยชมอนด์เห็นว่า ในความเป็นจริงการตัดสินใจที่มีเหตุผลสมบูรณ์ที่สุดนั้นมักไม่เกิดขึ้น เนื่องจากการตัดสินใจมีข้อจำกัดเรื่องความรู้ความสามารถ ตลอดจนข้อจำกัด ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ นอกจากนี้ในนิสัยและค่านิยมในตัวผู้ตัดสินใจเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้การตัดสินใจเอนเอียงไปทางใดก็ได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการตัดสินใจที่แตกต่างกันนั้น อาจมีความเชื่อส่วนบุคคลหรือมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและอาจส่งผลให้เกิดการตัดสินใจ ที่แตกต่างกันได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .01 เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เนื่องจากการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้เกิดความก้าวหน้า สามารถสร้างเด็กที่มีคุณภาพและสร้างโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรครู ซึ่งมีหน้าที่จัดการส่งเสริมการจัดการศึกษาจำเป็นที่จะต้องทราบข้อมูลหรือการบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นดัชนีบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน สามารถสนองต่อความต้องการและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อมลสิริณ กันชัย (2553: 89-99) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกับผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนนางรองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน มีผลต่อการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก คือ การที่โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของทางโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีการจัดทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความเหมาะสม ระดับการศึกษาและชุมชนจัดทำแผนในการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดและจัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา มักเขียว (2558: 89-100) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนโชติ

กาญจน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในโรงเรียนโชติกาญจน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผู้ปกครองให้ความสำคัญในด้านอาจารย์และบุคลากรมากที่สุด การตัดสินใจเลือกศึกษาให้ความสำคัญในด้านการสอนมากที่สุด อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์ของเด็กในปกครอง และจำนวนเด็กนักเรียนที่มีภาวะดูแลที่แตกต่างกัน ไม่มี ความแตกต่างกันในเรื่องการตัดสินใจเลือกศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกศึกษาโดยรวมกับ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุวัฒนา โตะอิ (2555: 114-119) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แห่งประเทศไทยในเขต กรุงเทพมหานครและภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมากที่สุดไปหาน้อยดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้าน การอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการจัดการเรียนการสอน งานวิจัยของ ศิริพร อุณรุโร (2560: 67-70) ศึกษาการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนกับการบริหารงานโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของโรงเรียนราชินีบูรณะ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กัน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านกิจกรรมเลือก ด้านกิจกรรมออกแบบ ด้านการค้นหาข่าวสาร และด้านประเมินและทบทวน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ในการวิจัยครั้งนี้มีผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนดี ระดับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมเลือก และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณภาพกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลระดับจังหวัด โรงเรียนสาธิตฯ รวมทั้งโรงเรียนเอกชน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักการบริหารด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การบริหารงานงบประมาณ งานบุคลากร งานบริหารทั่วไป เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- เต็มดวง จำนง. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- อัญชญา ภาษิต. (2558). **ศึกษการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารภายใต้กรอบโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกรุงเทพมหานคร (SMART School) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สุนทรีย์ ลิ้มจีง. (2555). **การบริหารงานโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนในเครือคณะภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัศनिया โภยสกุล. (2556) **สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รมณีย์ ศศิโสภาส. (2553). **การศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอนุบาล โรงเรียนรัฐบาลกับเอกชน ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- วรรณวรีย์ จันท์ฉายรัศมี. (2554). **การเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในเครือจิมโบรีเพลย์ แอนด์ มิวสิค**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- วาริน รัตนเพียร และณัฐพันธ์ บัววรารณ. (2555). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- พัชรีพรรณ ลือวณิชย์พันธ์ และคณะ. (2554). **การคิดและการตัดสินใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมอธรรม.
- อมลสิริณ กัญชัย. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนนารอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สุวัฒนา โต๊ะอี. (2555). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและภาคกลาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดวง
สังกัดเทศบาลตำบลหัวดวง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
Parents Paticipation in The Mangement of Huadong Municipalty
Child Development Center Under Huadong Municipality,
Nadoon District, Maha Sarakham Province

บุษยา ทุ่งไธสง^{*1}, สมคิด สกุลสถาปัตย์²

Budsaya Thungthaisong^{*1}, Somkid Sakunsatapat²

^{*1}นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

^{*1}Student, Master of Educational Administration Bangkokthonburi University

²Instructor, Educational Administration Bangkokthonburi University

e-mail: 6153100097.edu@bkkthon.ac.th

Received: July, 5 2021

Revised: July, 25 2021

Accepted: July, 30 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดวง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดวง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจำแนกตามอายุและระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดวง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดวง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 63 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดวง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดวง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดวง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดวง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง, การบริหารจัดการ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The purposes of this research were to study parents' participation in the management and compare parents' participation in the management of Huadong Municipality Child Development Center of Huadong Municipality, Na Dun District, Maha Sarakham Province classified by age and educational level. The sample group used in the research was the 63 parents of young children in the Child Development Center under Huadong Subdistrict Municipality. The instrument used in data collection was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. and t-test.

The results showed that: 1) Parents' participation in the management of the Child Development Center of Huadong Subdistrict Municipality under the Huadong Municipality, Na Dun District, Maha Sarakham Province was at a high level. 2) Parents with different ages had different participation in the management of the Child Development Center of Huadong Subdistrict Municipality. under the Huadong Municipality, Na Dun District, Maha Sarakham Province with statistically significant at the level of .05.

Keywords: Parents Participation, Management, Child Development Center

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยวรรคสอง กำหนดว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแล และพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผล ด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมตามมาตรา 8 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 58 ให้บุคคลครอบครัว

ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่ สถานศึกษา รัฐบาลค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น และพระราชบัญญัติการพัฒนา เด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 กำหนดให้ (1) ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มี สุขภาวะและพัฒนาการที่ดี (2) ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วง ละเมิดไม่ว่าในทางใด (3) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ (4) สร้าง คุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับ สุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ (5) บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (6) ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกจากนี้มาตรา 6 ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจ ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดให้เด็ก ปฐมวัย ซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยดังกล่าวอีกทั้งมาตรา 7 บิดามารดาและผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการ พัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและมาตรา 8 การจัดการเรียนรู้ของสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเป็นไปเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย แต่ต้องไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น การสอบแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและ พัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560) สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนรัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมให้ เด็กก่อนวัยเรียนได้รับการบริการ เตรียมความพร้อมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเด็ก สถานรับเลี้ยงเด็กในที่ทำงาน และในสถานประกอบการ โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและครอบครัว

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดการศึกษา ได้จัดให้เด็กทั้งชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 2-4 ขวบ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเตรียม ความพร้อมของเด็กเล็ก ก่อนที่จะเข้าสู่การศึกษาในระดับสูงขึ้นไปเพื่อเป็นการเตรียม ความพร้อมของ เด็กในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา การที่จะจัด

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บรรลวุฒิประสงค์ดังกล่าว ได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับความพร้อม และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากมีอาคารและสิ่งแวดล้อม ที่ออกแบบมาสร้างเสริมการเรียนรู้แล้ว สิ่งหนึ่งที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องกระทำคือ การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนรับรู้และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งการให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมส่งผลให้เกิด ประโยชน์หลายประการ ได้แก่ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาได้ตามทิศทางที่ชุมชนต้องการ ครูสามารถเข้าใจเด็กและสามารถแก้ไขปัญหาของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม จึงมีความต้องการที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลจากการศึกษาไปพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ เด็กนักเรียนระดับปฐมวัยให้ได้ มาตรฐานมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

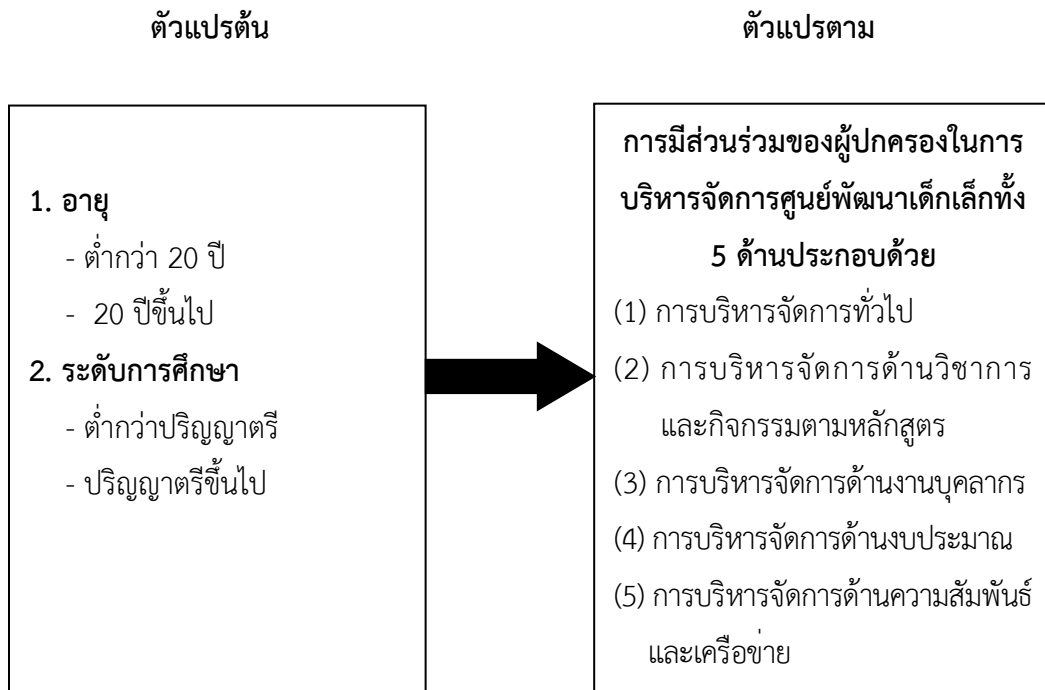
1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม” ครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา ในภาระงาน 5 ด้าน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัย ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดวง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดวง อำเภอนาตุณ จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ตามแนวคิดของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย (1) การบริหารจัดการทั่วไป (2) การบริหารจัดการด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (3) การบริหารงานจัดการด้านบุคลากร (4) การบริหารจัดการด้านงบประมาณ และ (5) การบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์และเครือข่าย

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดวง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดวง อำเภอนาตุณ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 63 คน

เครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ในสถานศึกษา แบบสอบถามนี้เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำแนกตาม ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 35 ข้อ ใน 5 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating scale) 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าความถี่ อัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 อายุ 20 ปีขึ้นไป 41 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 และระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2

2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาตุ้ม จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการทั่วไป ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาตุ้ม จังหวัดมหาสารคาม การบริหารจัดการทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์ (\bar{X} = 4.94) รองลงมาได้แก่ การดำเนินงานพัฒนาศูนย์ (\bar{X} = 4.92) และการนำเสนอความต้องการในการจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (\bar{X} = 4.60)

2.2 การบริหารจัดการด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาตุ้ม จังหวัดมหาสารคามการบริหารจัดการด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ (\bar{X} = 4.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การให้ใช้บ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก (\bar{X} = 4.95) รองลงมาได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูจะต้องจัดให้แก่เด็ก (\bar{X} = 4.92) และการจัดทิวทัศน์ อุปกรณ์และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (\bar{X} = 4.52)

2.3 การบริหารจัดการด้านบุคลากร ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาตุ้ม จังหวัดมหาสารคามการบริหารจัดการด้านบุคลากร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร (\bar{X} = 4.23) รองลงมา ได้แก่

การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร (\bar{X} = 4.13) และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (\bar{X} = 3.76)

2.4 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม การบริหารจัดการด้านงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนสิ่งของ งบประมาณ (\bar{X} = 4.16) รองลงมาได้แก่ การระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์ (\bar{X} = 3.98) และการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอาคารสถานที่ของศูนย์ มีค่าต่ำสุด (\bar{X} = 3.52)

2.5 การบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์และเครือข่าย ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม การบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์และเครือข่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษาประสานชุมชนและองค์กรภายนอกให้เป็นแหล่งบริการชุมชน (\bar{X} = 4.86) รองลงมาได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย (\bar{X} = 4.83) และการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (\bar{X} = 4.59)

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษาเป็นดังนี้

3.1 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมแตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการบริหารจัดการทั่วไป การบริหารจัดการด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร การบริหารจัดการด้านบุคลากร การบริหารจัดการด้านงบประมาณ และการบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์และเครือข่าย แตกต่างกัน

3.2 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม การบริหารจัดการทั่วไป การบริหารจัดการด้านวิชาการ และ

กิจกรรมตามหลักสูตร การบริหารจัดการด้านบุคลากร การบริหารจัดการด้านงบประมาณ และการบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์และเครือข่าย ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการจัดการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้านและผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดง สังกัดเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ได้เข้ามาสนับสนุนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหัวดงทุกด้าน ทั้งการบริหารจัดการทั่วไป การบริหารจัดการด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร การบริหารจัดการด้านบุคลากร การบริหารจัดการด้านงบประมาณ และการบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์และเครือข่าย เพื่อให้การเรียนรู้ของบุตรหลานมีคุณภาพ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านอาสาสมัคร ด้านการสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ และสนับสนุนผลการวิจัยของกาญจนา เอียดสุข (2560) ซึ่งพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด คือ ด้านกิจกรรมนักเรียนรองลงไป ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านประกันคุณภาพ และด้านงบประมาณ ตามลำดับ และสนับสนุนผลการวิจัยของนันท์ เสียมไหม (2559) ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสนับสนุนผลการวิจัยของเบญจวรรณ ชาวसान (2559) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารวิชาการโรงเรียนวัดคลองขวาง (จตุรชนม์ ราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ นิตยา โนจิต (2556) ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ในการตัดสินใจ การปฏิบัติ และการประเมินผล ภายใต้การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ในการประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนการบริหารงานด้านงบประมาณ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นรายด้านพบว่า และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของกันธญาณี ศรีสุรักษ์ (2559) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารวิชาการ โรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน บุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอเต็มนาตุน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 อายุ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน คือการบริหารจัดการทั่วไป การบริหารจัดการด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร การบริหารจัดการด้านบุคลากร การบริหารจัดการด้านงบประมาณ และการบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์และเครือข่าย ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ต่างมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบมากกว่าผู้ปกครองที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป จึงทำให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญณภัทร์ เตือนกลาง (2552) ที่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่แตกต่างจากงานวิจัยของกาญจนา เอียดสุข (2560) ซึ่งพบว่าผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน คือด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านกิจการนักเรียน และด้านประกันคุณภาพ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ระดับการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองทุกระดับการศึกษาต่างเห็นประโยชน์ของการร่วมมือร่วมใจและระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาโดยมุ่งให้สถานศึกษา มีความเลิศ สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ชาวसान (2559) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนนท์ เสียมไหม (2559) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า รายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกันธญาณี ศรีสุรักษ์ (2559) ที่พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลูตาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 ยกเว้นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารจัดการทั่วไป ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้านอย่างเท่าเทียมกันและนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 การบริหารจัดการด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนจัดตั้งห้องสมุดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 การบริหารจัดการด้านบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการรวบรวมข้อเท็จจริงเมื่อมีปัญหาการผิดวินัยของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยหมุนเวียนให้ผู้ปกครองทุกคนได้มีโอกาสเป็นกรรมการเท่าเทียมกัน

1.4 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ควรให้เครือข่ายผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อความโปร่งใส ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสภาพใช้งานของมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสภาพการใช้งานของครุภัณฑ์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าได้ประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

1.5 การบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์และเครือข่าย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลห้วยดง สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละด้านอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ สังกัดเทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กาญจนา เอียดสุข. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กัณรญาณี ศรีสุรรักษ์. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลูตาหลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: ม.ป.ท.
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเขาชัยสนอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต. พัทลุง: ม.ป.ท.
- นิตยา โนจิต. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่: วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญณภัทร์ เตือนกลาง. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เบญจวรรณ ชาวसान. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารวิชาการโรงเรียนวัดคลองขวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยปทุมธานี
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2554). แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร: การบริหารวิชาการ. สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.

สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
The Competency on Service Mind of School Administrators Under
The Petchaboon Primary Educational Service Area Office 3

ธนรัตน์ ชาวทองคำ
Tanarut Saothongham
โรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์
Ban Na Prachasamphanth School
e-mail: Tanarut.saothongham@gmail.com

Received: July, 13 2021

Revised: July, 29 2021

Accepted: August, 7 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริการ ความรอบรู้ในการบริหารจัดการ เทคนิคการสื่อสาร และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติมากที่สุด ถึงน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ประสิทธิภาพการบริการ ความรอบรู้ในการบริหารจัดการ เทคนิคการสื่อสาร และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับครูที่สังกัดโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสมรรถนะการบริการที่ดี มากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การบริการที่ดี, ผู้บริหารโรงเรียน

ABSTRACT

The purpose of this research were to examine and to make a comparison of the competency on service mind of school administrators under the Petchaboon Primary Educational Service Area Office 3 in 3 aspects including efficiency of service, mastery of management, communicative technique and continuous self-development as classified by work experience and school size. The study sample were 310 teachers of the schools under the Petchaboon Primary Educational Service Area Office 3. The research instrument was a questionnaire with 5-point rating scales with the reliability of .91. The data analysis was carried out by using percentage, mean, standard deviation, t-test independent and One-Way ANOVA.

The research findings were as follows: 1) the competency on service mind of school administrators under the Petchaboon Primary Educational Service Area Office 3 was overall at high level. After item analysis, it was found that each aspect of the competency on service mind was also at high level - efficiency of service, mastery of management, communicative technique, and continuous self-development and 2) according to the comparison results, it was found that the teachers having different amount of work experience did not have different opinions towards the competency on service mind of school administrators under the Petchaboon Primary Educational Service Area Office 3. When classified by school size, it was found that the opinions of the teachers working in the schools of different sizes were significantly different at the .05 level. That is, in the teachers' opinions, the administrators in large schools was competent a higher level than their counterparts in small schools.

Keywords: Competency, Service Mind, School Administrators

บทนำ

ความรวดเร็วในการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีก่อให้เกิดความสลับซับซ้อน และปัญหาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในการดำเนินงานในสถานการณดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ มีใจรักการบริการและมีคุณธรรมจริยธรรม จึงจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายที่คาดไว้

พระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 43 ได้กำหนดให้วิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน เป็นวิชาชีพควบคุม ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพให้สมกับ

เป็นวิชาชีพชั้นสูง (ยุพิน สุขมา, 2550: 1) เพื่อให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมาย พร้อมกับมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ให้ความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียน เพราะเชื่อว่าเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ซึ่งได้กำหนดไว้ในหมวด 7 ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา มีฐานะเป็นองค์การอิสระ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ และมาตรา 53(2) กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียน ทั้งของรัฐและของเอกชนต้องมีใบประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, 2543: 12)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญต่อทิศทางการดำเนินนโยบายการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ถือได้ว่าเป็นผู้จัดการทางการศึกษา เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นที่มาของจุดหมายทางการศึกษาและเป็นไปตามความมุ่งหวังของสังคม และหากผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ย่อมเป็นบุคคลที่มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ของผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถหรือสมรรถนะที่เหมาะสมกับตำแหน่งทำให้บุคลากรในโรงเรียน เกิดความศรัทธาและยอมรับในการบริหารงาน (รุ่งเรือง สุชาภิรมย์, 2544: 46) ซึ่งการบริหารงานในโรงเรียนเป็นการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งด้าน ความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด ค่านิยมและพฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุด ในการให้ความรู้ และการบริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน ประชาชนในสังคม โรงเรียนถึงเป็นองค์กรวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพของสังคม ซึ่งคุณภาพของสังคมย่อมเกิดจากคุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารนั่นเอง มานิตย์ คณะวาปี (ไพบุลย์ ไชยเสนา, 2550: 1; อ่างอิงจากมานิตย์ คณะวาปี, 2546: 9)

สมรรถนะถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการที่รอบรู้ เชี่ยวชาญ ลักษณะของการบริหารจะต้องปรับให้สอดคล้องกับลักษณะขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไป หากองค์กรต้องการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรมีการกำหนดให้มีระบบการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1973: 1-14) ทำการศึกษา เกี่ยวกับสมรรถนะ พบว่าผู้ทำงานเก่งไม่ใช่ผู้เรียนเก่ง แต่ต้องสามารถประยุกต์ใช้หลักการหรือองค์ความรู้ที่ตนมีอยู่เพื่อประโยชน์ในงานที่ทำ จึงเรียกคนนั้นว่ามี “Competency” ที่เหมาะสมกับงานนั้น (อึ้งรังศักดิ์ คงคาสวัสดิ์, 2551: 5) โดยสมรรถนะเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายใน ปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถ สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนด ในงานที่ตนรับผิดชอบ (สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2548: 14) สอดคล้องกับ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2549: 11-13) บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม อีกทั้งต้องประพฤติปฏิบัติ ตามมาตรฐานวิชาชีพ แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ลักษณะในการปฏิบัติงาน ซึ่งการแสดงออกดังกล่าว เรียกว่า “สมรรถนะ” (Competency)

สมรรถนะที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นผู้รอบรู้ทำงาน โดยมุ่งเน้นที่ประชาชนมีจรรยาบรรณ มีคุณธรรมแล้ว ยังต้องมีสมรรถนะการบริการที่ดี โดยบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์เห็นการไกล สนใจติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ และมีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารที่มีสมรรถนะการบริการที่ดีจะต้องมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีความพร้อมในด้านการประสานงาน ให้การบริการอย่างรวดเร็ว (เปรมจิตต์ เหมินทร์, 2545: 25-27) สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553: 11) ระบุคุณลักษณะจำเป็นต่อการปฏิบัติงานข้าราชการ คือ ความมุ่งมั่น ความตั้งใจและความพยายาม ที่จะให้บริการแก่ผู้ขอรับบริการ จากงานในหน้าที่ราชการของตนหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ตนเองสามารถที่จะให้บริการได้ การบริการที่ดีจึงเป็นการกระทำที่ไม่เลือกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในหรือต่างสังกัด เป็นการให้บริการหลายรูปแบบซึ่งเกิดจากจิตสำนึกของผู้ให้บริการ นอกจากนี้การให้บริการที่ดีเป็นการสร้างความรักที่ดีของโรงเรียนต่อผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนควรสร้างการบริการที่ดีเพื่อให้เกิดความประทับใจ และถือเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองได้รับทราบความสำเร็จความก้าวหน้าในโรงเรียนการบริการที่ดีจะส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในด้านการดำเนินงานเป็นที่ยอมรับและได้รับความไว้วางใจต่อผู้ปกครอง (ตรีเพ็ชร อำเมือง, 2555: ออนไลน์)

สมรรถนะการบริการที่ดี เป็นการกระทำที่เปี่ยมไปด้วยความช่วยเหลือ การให้ความช่วยเหลือ การดำเนินการที่เป็นประโยชน์ (จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2540: 6) สร้างความพึงพอใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยการให้ความสะดวกสบาย ความรวดเร็ว ความถูกต้องแม่นยำ (อเนกกลาก สุทธิพันธ์, 2555: ออนไลน์) การให้บริการเป็นสิ่งที่สัมผัสและต้องได้ยากและเป็นสิ่งที่เสื่อมสูญสลายไปได้ง่าย (วีระพงษ์ เฉลิมวีระรัตน์, 2542: 7) ซึ่งถือว่าการกระทำพฤติกรรมหรือการปฏิบัติการหนึ่งที่ฝ่ายหนึ่งเสนอให้อีกฝ่ายหนึ่งโดยกระบวนการที่เกิดขึ้นนั้น (วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์, 2548:14) อาจเป็นกิจกรรมผลประโยชน์ หรือความพึงพอใจที่สนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2541: 142) ถ้าการบริการดี ผู้รับบริการเกิดความประทับใจ ถือเป็นหน้าตาขององค์กร (ตรีเพ็ชร อำเมือง, 2555: ออนไลน์) การบริการจะมุ่งให้ความสำคัญต่อผู้รับบริการเป็นหลัก หน่วยงานที่มีคุณภาพการบริการเป็นเลิศจะอยู่ได้และเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง (สมิต สัจฉกร, 2545:13) บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ จะต้องตระหนักและเข้าใจถึงความต้องการ (Need) และความคาดหวัง (Expectation) ของผู้รับบริการ ที่หวังจะได้รับคือการบริการที่มีคุณภาพสูงการสร้าง ความพึงพอใจในการบริการ ต้องใช้เทคนิควิธีการกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อชนะใจผู้รับบริการ นอกจากนี้ทัศนคติ ความรู้ ทักษะการสั่งสมประสบการณ์ ทำให้เกิดความชำนาญในการมีจิตสำนึกต่อการให้บริการที่ดี (จินตนา บุญบงการ, 2545: 46) จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริการ

แนวทางการพัฒนาการศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 กำหนดไว้ว่า ให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีการพัฒนาระบบการบริการที่ทันสมัย ชัดเจนและเป็นเลิศในการบริการ

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติการดังกล่าว การพัฒนาคุณภาพการบริการ การประสานงานระหว่าง ภาษากับชุมชน และหน่วยงานอื่น จึงเป็นสิ่งที่ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติและต้องอยู่ให้อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งผลการประเมินจะต้องอยู่ในระดับ 3.60 ขึ้นไป ทุกโรงเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรเสน ทั้งทอง (2556: 106-110) ได้ทำรูปแบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งระบบทุกโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ซึ่งมีทั้งหมด 4 อำเภอ พบว่าด้านการบริการ ประสาน ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับผู้ปกครองและชุมชนอำเภอที่ได้ ระดับคุณภาพ ดี ได้แก่ อำเภอ บึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี ระดับคะแนน 3.27, 3.04 ตามลำดับ และโรงเรียนที่ได้ระดับคุณภาพ ปานกลาง ได้แก่ อำเภอศรีเทพ อำเภอหนองไผ่ โดยมีระดับคะแนนที่ 2.85, 2.91 ตามลำดับ ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวนี้ ยังไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่กำหนดไว้

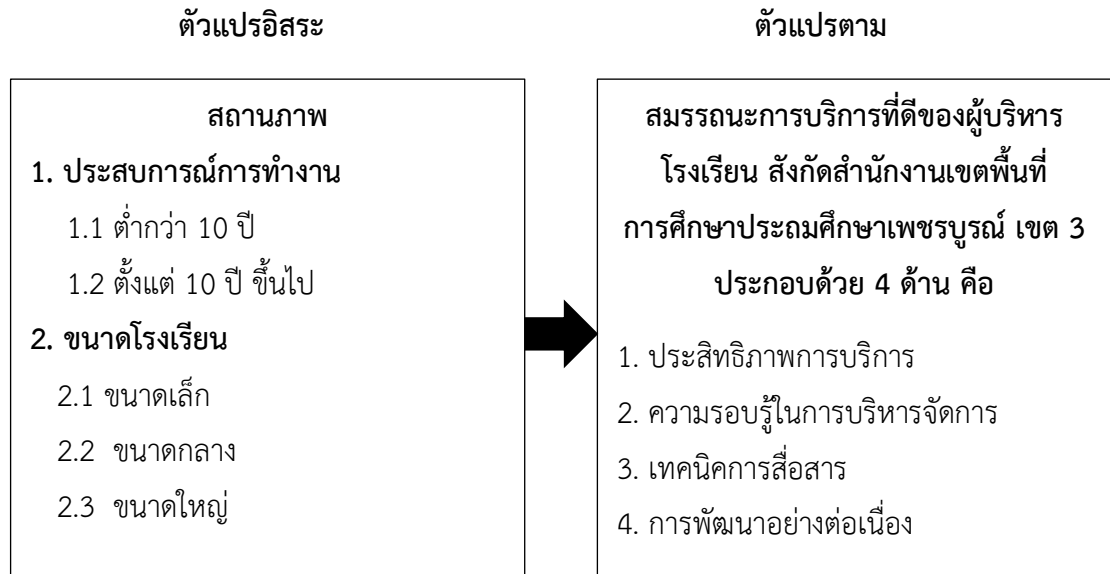
จากสภาพปัญหา และความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 จึงมีความสนใจศึกษาสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งถือว่าสมรรถนะการบริการที่ดี เป็น 1 ใน 5 ของสมรรถนะหลักที่สำคัญของข้าราชการที่จะสามารถพัฒนา องค์กรไปสู่เป้าหมายของความสำเร็จได้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548: 11-12, สายฝน เลหาหะวิสุ, 2552: 23-25) ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1) ประสิทธิภาพการบริการ 2) ความรอบรู้ใน การบริหารจัดการ 3) เทคนิคการสื่อสารและ 4) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาและส่งเสริม สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนนั้นเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงการศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีระบบ ถูกต้อง เหมาะสม มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามการประเมินของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎี เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่คือ ด้านประสิทธิภาพการบริการ ด้านความรอบรู้ในการบริหารจัดการ ด้านเทคนิคการสื่อสารและ ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ปีการศึกษา 2562 รวมประชากร 1,599 คน ใน 161 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 1,439 คน โรงเรียนขนาดกลาง 81 คนและโรงเรียนขนาดใหญ่ 79 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ปีการศึกษา 2562 โดยการกำหนดตามตารางเคร์จซี่; และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 279 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 16 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 15 คน

เครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ใน 4 ด้าน คือ 1) ประสิทธิภาพการบริการ 2) ความรอบรู้ในการบริหาร จัดการ 3) เทคนิคการสื่อสาร และ 4) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีสมรรถนะการบริการที่ดี มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสมรรถนะการบริการที่ดี มาก
- 3 หมายถึง มีสมรรถนะการบริการที่ดี ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสมรรถนะการบริการที่ดี น้อย
- 1 หมายถึง มีสมรรถนะการบริการที่ดี น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกให้โดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พร้อมแบบสอบถามไปติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตให้ตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน จำนวน 310 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 257 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.90

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้วยการหาความถี่และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวมและรายด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปล ความหมายค่าเฉลี่ย เป็นระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541: 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีสมรรถนะการบริการที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีสมรรถนะการบริการที่ดี อยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีสมรรถนะการบริการที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีสมรรถนะการบริการที่ดี อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีสมรรถนะการบริการที่ดี อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Independent) และขนาดโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC)

1.2 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Independent)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's test)

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สมรรถนะการบริการที่ดี	ระดับสมรรถนะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ประสิทธิภาพการบริการ	3.92	0.51	มาก
2	ความรู้รอบรู้ในการบริหารจัดการ	3.87	0.57	มาก
3	เทคนิคการสื่อสาร	3.80	0.48	มาก
4	การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.64	0.44	มาก
รวม		3.76	0.35	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.76, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนน เฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประสิทธิภาพการบริการ (\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.51) ความรอบรู้ในการบริหารจัดการ (\bar{X} = 3.87, S.D. = 0.57) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 3.64, S.D. = 0.48) และเทคนิคการสื่อสาร (\bar{X} = 3.60, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านประสิทธิภาพการบริการ
โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ประสิทธิภาพการบริการ	ระดับสมรรถนะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการ รับรู้เหตุการณ์ที่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน	3.89	0.68	มาก
2	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มบุคคล	3.73	0.72	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ประสิทธิภาพการบริการ	ระดับสมรรถนะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
3	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้บริการด้วย ไมตรีจิตจนสามารถสร้างความประทับใจให้กับ ผู้รับบริการ	3.86	0.73	มาก
4	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในงานบริการอย่างแท้จริง	3.80	0.62	มาก
5	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้มีไหวพริบ ในการเป็นผู้ให้บริการ	3.67	0.68	มาก
6	ผู้บริหารให้การสนับสนุนแผนงานการบริการในโรงเรียน เป็นอย่างดี	3.96	0.73	มาก
7	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการตนเองให้เป็น ผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์	4.07	0.79	มาก
8	ผู้บริหารสามารถควบคุมตนเองให้ละเว้นการกระทำ บางอย่างที่จะทำให้เกิดผลเสียตามมาภายหลัง	3.98	0.88	มาก
9	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับทุกคนที่มาใช้บริการ ด้วยความซื่อสัตย์	4.07	0.80	มาก
10	ผู้บริหารอุทิศเวลาส่วนตัวให้กับผู้มารับบริการอย่าง เต็มที่	4.14	0.86	มาก
รวม		3.92	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านประสิทธิภาพการบริการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
(\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ ผู้บริหารอุทิศเวลาส่วนตัวให้กับผู้มารับบริการอย่างเต็มที่ (\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.86) รองลงมา คือ
ผู้บริหารให้ความสำคัญกับทุกคนที่มาใช้บริการด้วยความซื่อสัตย์ (\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.80) และผู้บริหาร
มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ (\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.79)
ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจความ
แตกต่างระหว่างกลุ่มบุคคล (\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.72)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความรอบรู้ ในการบริหารจัดการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ความรอบรู้ในการบริหารจัดการ	ระดับสมรรถนะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารสามารถอธิบายถึงแนวคิดและหลักการของการบริการได้อย่างชัดเจน	3.83	0.87	มาก
2	ผู้บริหารสามารถอธิบายถึงวิธีการและขั้นตอนดำเนินงานการให้บริการได้อย่างครอบคลุม	3.95	0.90	มาก
3	ผู้บริหารมีการกำหนดคุณภาพของการบริการก่อนมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติ	3.98	0.80	มาก
4	ผู้บริหารจัดให้มีการแบ่งส่วนความรับผิดชอบแก่ผู้ให้บริการก่อนการปฏิบัติ	4.05	0.84	มาก
5	ผู้บริหารสามารถตอบข้อซักถามเกี่ยวกับงานบริการให้ผู้ร่วมงานเข้าใจอย่างเป็นขั้นตอน	3.97	0.83	มาก
6	ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมเพื่อพัฒนาการบริการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	3.96	0.74	มาก
7	ผู้บริหารมีการพัฒนาและปรับปรุงขั้นตอนด้านการจัดการในการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.56	0.69	มาก
8	ผู้บริหารมีการติดตาม ประสานงานกับผู้ร่วมงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วแก่ผู้รับบริการ	3.59	0.62	มาก
รวม		3.87	0.57	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความรอบรู้ในการบริหารจัดการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.87, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารจัดให้มีการแบ่งส่วนความรับผิดชอบแก่ผู้ให้บริการก่อนการปฏิบัติ (\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.84) รองลงมาคือ มีผู้บริหารสามารถตอบข้อซักถามเกี่ยวกับงาน บริการให้ผู้ร่วมงานเข้าใจอย่างเป็นขั้นตอน (\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการพัฒนาและปรับปรุงขั้นตอนด้านการจัดการในการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.69)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านเทคนิคการสื่อสาร โดยรวม และรายข้อ

ข้อ	เทคนิคการสื่อสาร	ระดับสมรรถนะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารให้ข้อมูลด้านการบริการแก่ผู้ร่วมงานได้อย่างชัดเจน	3.60	0.71	มาก
2	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ร่วมงานเพื่อเป็นประโยชน์ในงานบริการ	3.62	0.76	มาก
3	ผู้บริหารสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในงาน บริการได้อย่างชัดเจน กระชับ	3.54	0.76	มาก
4	ผู้บริหารให้การยอมรับการนำเสนอความคิดเห็นของผู้ร่วมงานในงานบริการอย่างสม่ำเสมอ	3.66	0.73	มาก
5	ผู้บริหารสามารถใช้วาจาจัดการกับความขัดแย้งในงานบริการ	3.56	0.68	มาก
6	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีไหวพริบในการสื่อสาร	3.58	0.70	มาก
7	ผู้บริหารสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลได้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังในระดับที่แตกต่างกัน	3.62	0.86	มาก
รวม		3.60	0.48	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านเทคนิคการสื่อสาร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.60$, S.D.= 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารให้การยอมรับการนำเสนอความคิดเห็นของผู้ร่วมงานในงานบริการ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}= 3.66$, S.D.= 0.73) รองลงมา ผู้บริหารสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังในระดับที่แตกต่างกัน ($\bar{X}= 3.62$, S.D.= 0.66) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในงานบริการได้อย่างชัดเจน กระชับ ($\bar{X}= 3.54$, S.D.= 0.76)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	ระดับสมรรถนะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีการพัฒนาตนเองในด้านการบริการอย่างสม่ำเสมอ	3.66	0.65	มาก
2	ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่สนใจใฝ่รู้ด้านการบริการอย่างสม่ำเสมอ	3.61	0.68	มาก
3	ผู้บริหารมีการแสวงหาวิธีการบริการใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในโรงเรียน	3.57	0.71	มาก
4	ผู้บริหารมีการวางแผนในงานบริการอย่างมีเป้าหมาย	3.68	0.70	มาก
5	ผู้บริหารมีการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การบริการที่ดีจนเป็นที่ยอมรับ	3.60	0.69	มาก
6	ผู้บริหารมีแผนยกระดับโรงเรียนให้มีความเป็นเลิศด้านการบริการ	3.67	0.70	มาก
7	ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม การให้บริการของผู้ร่วมงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ อย่างสม่ำเสมอ	3.71	0.66	มาก
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานพัฒนาตนเองในด้านการบริการ เพื่อก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น	3.64	0.60	มาก
รวม		3.64	0.44	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.64, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม การให้บริการของผู้ร่วมงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ อย่างสม่ำเสมอ (\bar{X} = 3.71, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการ วางแผนในงานบริการอย่างมีเป้าหมาย (\bar{X} = 3.68, S.D. = 0.70) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการแสวงหาวิธีการบริการใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในโรงเรียน (\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 วิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามการประเมินของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สมรรถนะการบริการที่ดี	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t	p
		n=127		n=130			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ประสิทธิภาพการบริการ	3.84	0.45	3.99	0.55	-2.33*	.020
2	ความรู้รอบรู้ในการบริหารจัดการ	3.82	0.54	3.93	0.58	-1.63	.104
3	เทคนิคการสื่อสาร	3.60	0.45	3.60	0.50	-.03	.979
4	การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.64	0.43	3.65	0.45	-.206	.837
	รวม	3.72	0.32	3.79	0.37	-1.58	.114

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 แสดงว่า สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามการประเมินของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า สมรรถนะการบริการที่ดี โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการประเมินสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหาร ในด้านประสิทธิภาพการบริการ มากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่พบความแตกต่าง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลปรากฏ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 วิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะการบริการที่ดี	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	P
ประสิทธิผลการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.59	.30	1.16	.314
	ภายในกลุ่ม	254	64.71	.26		
	รวม	256	65.30			
ความรู้รอบรู้ในการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.28	1.14	3.64	.028*
	ภายในกลุ่ม	254	79.68	.31		
	รวม	256	81.96			
เทคนิคการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	.60	.30	1.34	.265
	ภายในกลุ่ม	254	57.32	.03		
	รวม	256	57.92			
การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	2	.76	.38	2.01	.136
	ภายในกลุ่ม	254	48.13	.19		
	รวม	256	48.89			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.87	.43	3.67	.027*
	ภายในกลุ่ม	254	29.97	.12		
	รวม	256	30.84			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสมรรถนะการบริการที่ดี โดยรวม และด้านความรู้รอบรู้ในการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความรู้ในการบริหารจัดการ จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน เป็นรายคู่

สมรรถนะการบริการที่ดี	\bar{X}	ขนาดโรงเรียน		
		เล็ก	กลาง	ใหญ่
ด้านความรู้ในการบริหารจัดการ				
เล็ก	3.84	-	.17	.38*
กลาง	4.01		-	.21
ใหญ่	4.22			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความรู้ในการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสมรรถนะการบริการที่ดีมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 43 ได้กำหนดให้วิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน เป็นวิชาชีพควบคุม ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ ให้สมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง (ยุพิน สุขมา.2550:1) เพื่อให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ให้ความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียน เพราะเชื่อว่าเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, และคณะ. 2543: 12) ผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันต้องมี ความเป็นผู้นำในการปฏิบัติภารกิจที่จะนำโรงเรียนเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็น เป้าหมายสูงสุดของโรงเรียนและต้องพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งต้องมีสมรรถนะที่เหมาะสมกับตำแหน่ง ทำให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความศรัทธาและยอมรับในการบริหารงาน (รุ่งเรือง สุขากิริมย์, 2544: 48) และสมรรถนะที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องมีก็คือสมรรถนะการบริการที่ดี โดยบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ เห็นการณ์ไกล มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีความพร้อมในด้านการประสานงาน ให้บริการอย่างรวดเร็ว (เปรมจิตต์ เหมินทร์, 2545: 25-27) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพิน สุขมา (2550: 83) ที่ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ วีระเชษฐ์ ฮาดวิเศษ (2551) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต3 พบว่า ครูและผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศิริจันทร์ พลอยกระโทก (2551) ศึกษาสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะทางการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการศึกษาสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ใน 4 ด้าน คือ 1) ประสิทธิภาพการบริการ 2) ความรอบรู้ในการบริหารจัดการ 3) เทคนิคการสื่อสาร และ 4) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านประสิทธิภาพการบริการ อยู่ในระดับมาก เป็นที่ยอมรับกันว่า สมรรถนะการบริการที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการบริหารจัดการในองค์กรเพราะเมื่อ ระบบได้ถูกจัดวางอย่างดีแล้วประสิทธิภาพที่ตามมาก็จะดีตามไปด้วย (ปรีชา วัชรภักย์, 2552: 2) การบริการที่ดี ผู้รับบริการก็จะได้รับความประทับใจและชื่นชมองค์กร ซึ่งเป็นผลดีให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีด้วย (อาศยา โชติพานิช, 2555: ออนไลน์) นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องมีความเข้าใจหลักการและ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา โดยมีการวางโครงสร้างการบริหาร กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน จัดระบบ ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผล อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจการบริการ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

1.2 สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความรอบรู้ในการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการนำแนวคิด นวัตกรรมหรือทางเลือกใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนการพัฒนาและปรับปรุงขั้นตอนการทำงานด้านการจัดการ (สายฝน เลาหะวิสุ. 2552: 23) การทำงานในยุคปัจจุบันเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งต้องมีความ ไว้วางใจกัน กำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน (พรณราย ทรัพย์ะประภา. 2540: 3-13) สอดคล้องกับอลัน (Alan, 2005: 10 -12) กล่าวว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมที่เป็น องค์ประกอบสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น การ เป็นผู้มีการบริหารจัดการเรื่องเวลาดี การมีระดับความสามารถในภารกิจที่หลากหลาย การมี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีความมุ่งมั่น กล้าเผชิญหน้า และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

1.3 สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านเทคนิคการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก การสื่อสารภายใน โรงเรียนที่ดี ที่จะช่วยสร้างความเข้าใจในนโยบายของผู้บริหาร และเป็นสิ่งเชื่อมความสัมพันธ์ ระหว่างบุคลากร

ในโรงเรียน และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อโรงเรียนเพราะนโยบาย การบริหารงาน การจัดการของโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญ และเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ที่วางไว้ การสื่อสารภายในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับกิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้หากการสื่อสารที่ชัดเจน ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน บุคลากรเกิดความพึงพอใจ และเข้าใจนโยบายได้อย่างชัดเจน และส่งผลต่อประสิทธิภาพ ในการทำงาน (เบญจมาศ สุรมิตรไมตรี: และคณะ, 2556: ออนไลน์) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานต์สินี ปิติสุข (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริการที่ดีของบุคลากรทางการศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร พบว่า แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ เจตตต่อการทำงาน ความเชื่อภายในอำนาจตน ลักษณะการมุ่งอนาคต และความร่วมแรงร่วมใจ มีความสัมพันธ์กับการ บริการที่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ เพื่อประสิทธิภาพของการทำงาน ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ทันกับ เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ มีใจรักการบริการ และมีคุณธรรมจริยธรรมจึง จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (ธีระ รุญเจริญ, 2545: 63) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการประสานแนวความคิดการพัฒาที่ หลากหลายมาประยุกต์ใช้ร่วมกันอย่างเหมาะสม วิธีพัฒนางานบริการ อย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) เป็นแนวทางที่การบริการจะต้องมีการพัฒนากระบวนการ ให้บริการอย่างต่อเนื่องเพื่อ รองรับความเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายใน ที่สำคัญที่สุดก็คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ (อเนก สุวรรณบัณฑิต; และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ, 2548: 280-282) สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ลัดดา ทองโคตร (2554:100) การศึกษาสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพการ บริการ 2) ความรอบรู้ใน การบริหารจัดการ 3) เทคนิคการสื่อสาร และ 4) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จำแนกตาม ประสบการณ์การ ทำงาน และขนาดโรงเรียน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะการ บริการที่ดีโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหาร โรงเรียน ในด้านประสิทธิภาพการ บริการ มากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ประสบการณ์เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ที่มีประสบการณ์มากย่อมมีการพัฒนางานได้มากกว่า ผู้ที่มีประสบการณ์น้อย (สายัณห์ มามีไชย, 2543: 81) โดยประสบการณ์การทำงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำ

ให้การบริหารประสบความสำเร็จหรือ บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูงย่อมมีความสามารถในการทำงานมากกว่า (เมตต์ เมตตการณ์จิต, 2547: 173-174) ทักษะการบริหารจะต้องเรียนรู้มา จากประสบการณ์ นักบริหารส่วนใหญ่ ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งจากการทำงานที่หลากหลายเป็นการสร้าง เสริมประสบการณ์ติดต่อกันมา ผู้บริหารที่เผชิญกับการแข่งขันทางการบริหารในหลายรูปแบบได้ พัฒนาประสบการณ์จนเกิดความรอบรู้ (พโยม ชมพูแสง, 2549: 104; อ้างอิงจาก Griffin, 1996, : 21-22) เช่นเดียวกับ แนวคิดของ ชงชัย สันติวงษ์, และชัยยศ สันติวงษ์ (2533: 54) กล่าวถึง ประสบการณ์การทำงานเป็นตัวแปรสำคัญเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เพราะ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน นอกจากนี้ประสบการณ์ย่อมก่อให้เกิด ความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทศนคติ ผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าจะเรียนรู้และปฏิบัติงานได้ผล สำเร็จได้ดีกว่าผู้ที่มี ประสบการณ์น้อย (กันยา สุวรรณแสง, 2536: 81-82) สอดคล้องกับ งามเพ็ญ พันธุ์ดี (2545: 71) ศึกษา บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตาม มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2541 ของโรงเรียนประถมศึกษาโดยศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามประสบการณ์ การทำงานผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ การทำงานในระดับสูงจะมีการพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนตามมาตรฐานระดับสูงด้วย

2.2 ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะการบริการที่ดี ของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการวิจัยของ สุริยา มนตรีภักดิ์ (2550: 73) เรื่อง บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการ พัฒนาบุคลากรตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของข้อบังคับคุรุสภา 2548 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามขนาดของ สถานศึกษาพบว่าบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สมศักดิ์ สมมาคุณ (2552: 85) กล่าวว่า ครูที่ ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความ คิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการ จัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต4 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 เช่นเดียวกับ อินทิรา อินทโชติ (2555) การศึกษา สมรรถนะการทำงานเป็นทีม ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะ การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบ ตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีความต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านเทคนิคการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะ ความสามารถในด้านนี้ เพราะการสื่อสารที่ดี ที่จะ ช่วยสร้างความเข้าใจ

ในนโยบายของผู้บริหาร และเป็นสิ่งเชื่อมความ สัมพันธ์ระหว่างบุคลากรใน โรงเรียน และเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อโรงเรียนในทางบวก

1.2 สมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารมีการพัฒนาและ ปรับปรุงขั้นตอน ด้านการจัดการในการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) ผู้บริหารสามารถใช้ วาจาจัดการกับความ ขัดแย้งในงานบริการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งความสามารถนี้เป็นทักษะที่จำเป็น สำหรับการบริหารจัดการด้าน การบริการที่ดีให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการพัฒนา ตนเองเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของ ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริการที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ งบประมาณ ในการจัดการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

ยุพิน สุขมา. (2550). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาดาก

เขต 2 ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

สมหวัง พิชยานุวัฒน์ และคณะ. (2543). สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง

กับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: พิมพ์ตะวัน.

รุ่งเรือง สุขภิรมย์. (2544). การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายการศึกษาไปปฏิบัติ

กรณีศึกษานโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.

ไพบุลย์ ไชยเสนา. (2550). สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนฝักอาชีพ.

กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2549). สมรรถนะครูและผู้บริหารการศึกษา. การศึกษาไทย, (17): 10-21.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2548). แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Based

Learning. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด.

เปรมจิตต์ เหมินทร์. (2545). วัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ในการทำงานเพื่อประชาชน. กรุงเทพฯ:

โพรตักส์.

- ตรีเพ็ชร อำเมือง. (2555). **คู่มือและเทคนิคการบริการด้วยใจ**. เข้าถึงข้อมูลจาก http://www.op.mahidol.ac.th/orga/file/pdf/service_mind_manual.pdf.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2540). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยาบริการ**. เอกสารการสอน ชุดวิชา จิตวิทยาการบริการเล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนงกลาภ สุทธินันท์. (2555). **หลักสูตรการพัฒนาขีดสมรรถนะและรับรองมาตรฐานวิชาชีพ ที่ปรึกษาทางการบริหารในภาครัฐราชการ**. เข้าถึงข้อมูลจาก <https://lc5c3168d-a62cb3a1a-sites.google.com/site/cmcpdc>.
- วีระพงษ์ เฉลิมวิระรัตน์. (2542). **คุณภาพในงานบริการ 1, Quality in Services**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, และคณะ. (2546). **การวิจัยการตลาด**. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.
- สมิต สัจญกร. (2545). **ศิลปะการให้บริการ**. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- จินตนา บุญบงการ. (2545). **การสร้างจิตสำนึกการให้บริการประชาชนภาครัฐ**. กรุงเทพฯ: อาทิตยโปรดักส์.
- สุรเสนา ทังทอง. (2556). **การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งระบบใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประมเพชรบูรณ์ เขต 3**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพิน สุขมา. (2550). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ปริญญาณิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)**. นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2543). **สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติในส่วนของ กับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ตะวัน.
- รุ่งเรือง สุขากรมย์. (2544). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายการศึกษาไปปฏิบัติ กรณีศึกษานโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- เปรมจิตต์ เหมินทร์. (2545). **วัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ในการทำงานเพื่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: โปรดักส์.
- วีระเชษฐ์ ฮาดวิเศษ. (2551). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 3**. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถ่ายเอกสาร.

- สายฝน เลาหะวิสุ. (2552). **กลยุทธ์การบริการแบบมีอาชีพ**. เอกสารประกอบการบรรยาย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กานต์สินี ปิติสุข. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริการที่ดีของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร**. ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา), กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดา ทองโคตร. (2554). **การศึกษามรรณมุงผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามเพ็ญ พันธุ์ดี. (2545). **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ของโรงเรียนประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.